

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C A

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. A/c. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 495 P

Poznań, piątek dnia 27 października 1933

Rok XXVIII

Poznań, 26 października.

Z powodu odezwy i zebrania „sanacji”

Obóz „sanacyjny”, który dla balamucenia opinii publicznej przybrał na okres wyborów miano Narodowego Bloku Gospodarczego, skopjowane z nazwy naszego komitetu wyborczego przy zeszłych wyborach samorządowych, odbył swe konstytucyjne zebranie w Poznaniu i wystąpił z odezwą wyborczą.

O odezwie nie wiele co można powiedzieć. Mówi ona oczywiście o kryzysie, o „Wielkim Budowniczym Polski i Wychowawcy Narodu”, o „odpartyjnieniu samorządu” i zasadzie, że „samorząd nie może być przeciwstawiany państwu”.

Wysunięcie tej zasady, to oczywiście prawienie prawdy, samo się przez się rozumiejącej, to wywalanie drzwi otworem stojących. Podobnie rzecz ma się z „odpartyjnieniem samorządu”, co jeszcze ma ten szczególny urok, że postulat „odpartyjnienia” wysuwa obóz „sanacyjny”, którego cała działalność jest szczytym zachłanności i bezwzględności partyjnej, odbijającej się każdego dnia na naszym życiu zbiorowym, a nawet indywidualnym.

Druga część odezwy Bloku „sanacyjnego” zawiera elementarne postulaty społeczne i gospodarcze. Postulaty te były — obok innych jeszcze, nie mniej ważnych, — stałe przez nasze Narodowe Koła Gospodarcze w radach miejskich wprowadzane w życie. Szczególnie to właśnie powiedzieć należy o poznańskim Narodowym Kole Gospodarczym — z tem nadmienieniem, że dźwigało ono na ratuszu prawie cały ciężar twórczej pracy społecznej i gospodarczej, a „sanatorzy” albo kiwali głowami, albo w najlepszym razie pracy tej sekundowali.

Jeżeli chodzi o przebieg konstytucyjnego zebrania „sanacyjnego” t. zw. Narodowego Bloku Gospodarczego, to dowiadujemy się z komunikatu, zamieszczonego w tutejszej prasie „sanacyjnej”, że wojewódzki delegat wyborczy dr. Machowski „stwierdził z naciskiem, iż z całym rozmysłem wzięto (do nazwy „sanacyjnego” Bloku — red.) słowo „narodowy”, ponieważ dla nas (t. zn. dla „sanatorów” — red.) cele narodowe i państwowe razem się zbiegają, podczas gdy u przeciwników politycznych słowo „narodowy” identyfikuje się ze słowem „partyjny”.

Przypuszczamy, że mówca wyraził swoją myśl w sposób inteligentniejszy, niż to czyni komunikat. Prawdopodobnie dr. Machowski zarzucił przeciwnikom, że utożsamiają — nie słowo „narodowy” ze słowem „partyjny”, co byłoby nonsensem — lecz pojęcie i interes „narodowy” z pojęciem i interesem partyjnym. Jeżeli tak było, to twierdzenie to sprzeciwia się oczywiście prawdzie.

Nigdy nie utożsamialiśmy obozu narodowego z narodem jako całością, natomiast uważaliśmy i uważamy obóz narodowy za główny trzon narodu, za główną jego siłę żywotną, posiadającą

Walka z traktatem wersalskim

Wybitny publicysta francuski o obecnym dyktatorze Niemiec — Kanclerz znów żąda rewizji sprawy Pomorza — Nowódz frazesów

Paryż (PAT). W dzisiejszym „Le Journal” St. Brice porównuje Hitlera do Wilhelma II. „Führer” tak, jak Kaiser, pisze St. Brice, wykazuje swą miłość do zgody, mnożąc manewry, mające na celu wprowadzenie niezgody. Jeszcze bardziej, niż Kaiser, Hitler jest ofiarą swej niepowściągliwości w słowie, która nie cofa się przed żadnymi sprzecznościami, byle tylko osiągnąć zamierzony efekt teatralny.

Ostatnia mowa Hitlera bije wszelkie rekordy sprzeczności gdyż jednocześnie jest ona wielkim wezwaniem do pokoju i najgwałtowniejszym atakiem na porządek ustalony przez traktaty. Tym razem Hitler żąda już zupełnie wyraźnie rewizji sprawy Pomorza. Hitler nie może zrozumieć, czego obawiają się Francuzi, gdy Niemcy żądają prawa do zbrojeń. Odpowiedź na to jest zupełnie prosta: Francuzi boją się okropnego żniwa, które obecnie zasiewa szaleństwo.

Berlin (PAT). W rozpoczynającej się na obszarze Rzeszy niemieckiej masowej kampanii wyborczej biorą udział obok Hitlera wszyscy inni ministrowie narodowo-socjalistycznej Wzrostaj Hitler bawił w Hannoverze, gdzie na meatingu przedwyborczym ostro zatakował traktat wersalski, zapewniając, że Niemcy pragną porozumienia z innymi narodami jeżeli jednak świat sądzi, że będzie mógł dyktować Niemcom swą wolę, to uczyni to chyba bez podpisu kanclerza i narodu niemieckiego. Hitler podkreślił, że nie

skapitułuje tak, jak tego nie uczynił przedtem.

Równocześnie w Szczecinie wygłosił mowę minister Goering, który oświadczył m. i., że po mowie berlińskiej Hitlera naród niemiecki musi zrozumieć, o co chodzi. Nie idzie o uzbrojenie, ani rozbrojenie, lecz o równe prawa dla Niemiec.

Irlandczyk Lesters komisarzem w Gdańsku

Genewa (Tel. wł.) Dziś przed południem odbyło się posiedzenie Rady Ligi Narodów, na którym ostatecznie uzgodniono poglądy co do wyboru wysokiego komisarza Ligi Narodów w Gdańsku.

Obrady dotyczyły przede wszystkim kandydatury Lestersa (Irlandja), przeciw której zwłaszcza Polska czyniła bardzo poważne zastrzeżenia.

Jak słychać, na tem posiedzeniu o-

statecznie trudności zostały usunięte i przypuszczać należy, że Lesters zostanie mianowany przez Radę. Nowy komisarz objąłby urzędowanie w Gdańsku natychmiast.

Genewa (PAT) Rada Ligi Narodów na dzisiejszym posiedzeniu mianowała jednomyślnie Irlandczyka p. Seam Lestersa na stanowisko wysokiego komisarza Ligi Narodów w Gdańsku.

Przed wykonaniem wyroku w procecie brzeskim

Warszawa (Tel. wł.) W związku z zapowiadaniem nieurzędowo bliskim wykonaniem wyroku brzeskiego stwierdzić należy, że co do tych skazanych którzy przebywają zagranicą państwa, może być zastosowana jedynie konfiskata kaucji oraz rozesłanie w kraju listów gończych. Natomiast o ściganiu skazanych zagranicą niema mowy, wobec tego, że przestępców po-

litycznych jedne państwa drugim nie wydają. Polski kodeks karny nie przewiduje też represji w razie opuszczenia kraju przez przestępcę politycznego.

Jak donosi „Polonja” katowicka, znajduje się zagranicą połowa b. więźniów brzeskich, a mianowicie posłowie: Liebermann i Pragier z P. P. S., Witos, Kiernik i Bagiński ze Stronnictwa Ludowego.

Druga połowa natomiast pozostała w kraju. Są to: Barlicki, Ciołkosz, Dubois i Mastek z P. P. S., oraz Putek ze Stronnictwa Ludowego.

Wobec zbliżającego się terminu obrad sejmowych przypuszczają, że w najbliższych dniach nadejdzie już do kancelarii sejmowej oficjalne zawiadomienie sądu o utracie mandatów przez posłów skazanych w procesie brzeskim. Są to pp. Kiernik, Liebermann, Barlicki, Dubois i Ciołkosz. Następca mi na listach są: b. marszałek Rataj, p. Kuryłowicz, Kulczycki, Janowski, Marjan Cieplak i Sternhof. Ponieważ p. Cieplak, który swego czasu zdradził „sanację” na rzecz Centrolewu, teraz znowu powrócił na jej łono, a „sanatorem” okazał się także p. Janowski, księgarz w Ostrowie Maz., przeto klub B. B. zyska dwóch nowych posłów.

Niezwykły powód samobójstwa

Pozbawił się życia ponieważ został uznany za nienadającego się do lotnictwa

Toruń. (Tel. wł.) Popenił tu samobójstwo, powiesiwszy się na klamce od drzwi, 15-letni Jan Brzóska.

Brzóska nie miał rodziców, tylko macochę i starszego brata, u których mieszkał. Oddawna marzeniem jego było poświęcić się lotnictwu. Zazdrościł siawy Lindbergom i Skarżyńskim.

Rozpalony i podniecony opisami ich sukcesów chciał iść w ich ślady. Kilkakrotnie usiłował oddalić się z domu bez wiedzy swoich opiekunów, ale mu się to nie udawało.

Gdy wreszcie uzyskał zgodę opiekunów na wstąpienie do szkoły lotniczej, komisja nie przyjęła go z powodu złego stanu zdrowia i nieodpowiednich warunków fizycznych. Chłopak tak się tem przejął, że postanowił odebrać sobie życie, co też i wykonał w chwili, gdy nikogo nie było w domu, w środę po południu.

Przybyli domownicy zastali zastygłe już zwłoki chłopca, wiszącego na drzwiach. (wd.)

oblicze zdecydowanie narodowe i krocząca po torach politycznych, które wiodą państwo ku temu, by i ono miało charakter wyraźnie narodowy, z narodem polskim jako istotnym gospodarzem, a nie charakter mieszany, narodowościowy, nie pociągający różnicy między rolą Polaków a przedstawicielami innych narodowości, posiadających polskie obywatelstwo.

Nie utożsamiając zgola obozu narodowego z narodem jako całością, odmawiamy jednak ze stanowiska ideologii narodowej obozowi „sanacyjnemu” i jego działalności charakteru narodowego, któremu przeczy nawet skład osobowy Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem, obejmujący obok Polaków — Żydów i członków innych narodowości. A temu składowi odpowiada i polityka B. B.

Przywódcą tego ugrupowania nie godzi się tem bardziej podnosić prze-

ciwko obozowi narodowemu nieprawdziwego zarzutu, jakoby się on utożsamiał z narodem, że właśnie Blok „sanacyjny” zwykł się utożsamiać z państwem. Przypominamy świeże wystąpienie sen. Ohanowicza na „sanacyjnym” zjeździe gospodarczym w Poznaniu, które było wyrazem całej mentalności kół kierowniczych B. B. i ustosunkowania się „sanatorów” do państwa.

Tem znamienniejsze jest, że ci, którzy uważają państwo za swoją własność i dotąd uważali miano „państwowe” za swój szczególny przywilej, — teraz, gdy wkroczyliśmy w okres wyborczy i gdy się apeluje do ludności wielkopolskiej, od godła „państwowego” odwrócili się w swej nazwie i wywiesili dla ratowania syty akcji chorągiew narodową. Ale społeczeństwo wielkopolskie jest zbyt wyrobione politycznie, by takie rzeczy miały zaważyć na szali.

Międzynar. Biuro Pracy

Genewa (PAT). Sesja rady administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy zakończyła się w dniu dzisiejszym. Rada dokonała wyboru przewodniczącego na rok przyszły w osobie delegata rządu duńskiego Bramsnaesa. Na wiceprzewodniczących wybrani zostali: z grupy rządowej delegat rządu włoskiego Michelis, z grupy pracodawców p. Oersted i z grupy robotniczej p. Mertens.

Rada zdecydowała wprowadzić na porządek obrad konferencji pracy w roku przyszłym sprawę robót publicznych, aby umożliwić w ten sposób przeprowadzenie dyskusji i wymiany poglądów na ten temat. Ponadto rada przyjęła raport dyrektora oraz ustaliła datę następnej sesji na dzień 22 stycznia 1934 r.

18-ta Międzynarodowa Konferencja Pracy rozpoczęła się 11 maja 1934 r. Rada uznała wreszcie za rzecz pilną i wskazaną zwołanie komisji emigracyjnej.

Sprawa uposażeń urzędniczych

Jednym z dekretów, które zakończą siedmimiesięczny okres pełnomocnictw ustawodawczych rządu, będzie reforma uposażeń urzędniczych. Sprawa ta walcuje się już od wiosny. Pierwotne plany — w związku z sytuacją budżetową — szły w kierunku dość znacznego zmniejszenia tych uposażeń. Ostatecznie, po rozmaitych pertraktacjach ze związkami urzędniczymi, zdecydowano, że urzędnicy „dobrowolnie” zrezygnują z jednomiesięcznej pensji w formie pożyczki, wzamian za co nie będzie obniżki uposażeń, a tylko ich reforma.

Reforma ta ma polegać na zmniejszeniu kategorii, zniesieniu szczebli i rozmaitych dodatków ekonomicznych, oraz zwolnieniu urzędników od podatku dochodowego i składek emerytalnych, oczywiście po odliczeniu od uposażeń odpowiednich sum. Ma być natomiast wprowadzony dodatek za kierownictwo i pracę samodzielną. Dotychczasowy system obliczania uposażeń przy pomocy punktów i mnożnej będzie uproszczonej w ten sposób, że uposażenia dla każdej grupy będą od razu w ustawie wyrażone w złotych.

Nowy ten system będzie wymagał gruntownej oceny, która odbędzie się — oczywiście po niewczasie — dopiero po ogłoszeniu szczegółów dekretu. Na razie musimy opierać się na tym, co ogłosiła prasa prorządowa. Stwierdziła ona wyraźnie, że przy nowym systemie globalna suma uposażeń nie będzie zmniejszona, chociaż pensje wyższych urzędników zostaną podwyższone. Wpływa stąd bardzo prosty wniosek rachunkowy, że w takim razie uposażenia niższych urzędników i pracowników państwowych będą obniżone. Wprawdzie dodaje się zaraz dla uspokojenia, że ta obniżka nie będzie znaczna, ponieważ ilość tych, którzy otrzymają podwyżkę, jest nieznaczna (około 1 proc. wszystkich etatów), jednak, pomijając już sprawę ścisłości tego obliczenia, należy przyjąć za pewnik, że nowa reforma traktuje nierównomiernie wyższych i niższych urzędników: pierwszym podwyższa uposażenie, drugim obniża.

Można różnie zapatrywać się na dotychczasową skalę plac urzędniczych. Faktem jest, że ta skala w wielu innych państwach jest szersza. Można by teoretycznie udowodnić, że praca ministra jest tysiąc czy milion razy ważniejsza i owocniejsza dla państwa od pracy woźnego czy stenotypistki i że ten stosunek nie znajduje swego wyrazu w uposażeniach, a zatem, że należy obecną skalę rozszerzyć ku górze. Ale z drugiej

Nowa tabela plac urzędniczych

Nowa ustawa uposażeniowa ma zawierać następujące dwanaście plac urzędniczych:

Grupa I — 100 zł
Grupa II — 130 zł
Grupa III — 160 zł
Grupa IV — 210 zł
Grupa V — 280 zł
Grupa VI — 335 zł
Grupa VII — 450 zł
Grupa VIII — 700 zł
Grupa IX — 1.000 zł
Grupa X — 1.500 zł
Grupa XI — 2.000 zł
Grupa XII — 3.000 zł

Przystosowanie dotychczasowych poborów urzędniczych do nowych norm ma nastąpić drogą t. zw. zaszerogowania. Jeżeli np. urzędnik wraz z wysługą lat i z dodatkiem rodzinnym pobiera uposażenie w wysokości mieszczącej się między grupą III i IV t. j. między 160 i 210 zł będzie włączony do jednej z tych grup, w zależności od tego, której grupy bliżej znajduje się suma jego uposażenia. Jednocześnie zostaną zniesione dodatki funkcyjne, a natomiast wprowadzone będą dodatki za kierownictwo, które mają wynosić dla naczelników wydziałów 250 zł miesięcznie, dla starostów 200 zł, dla zastępców starostów 100 zł, dla referentów 25 zł.

Place według nowych przepisów mają być obliczane bez potrąceń na Fundusz Emerytalny. Pracownicy etatowi nie będą opłacali podatku dochodowego, a to w celu uproszczenia rachunkowości, natomiast wysokość tych zarobków zostanie w związku z tem odpowiednio obniżona.

Celem wyrównania uszczerbku, jaki w uposażeniach poniosą niektórzy urzędnicy, ma być stworzony państwowy kredyt wyrównawczy. Rola tego kredytu nie jest narazie bliżej wyjaśniona.

strony nie wolno zapominać o warunkach społeczno-ekonomicznych, — o tem, że urzędnik musi mieć zapewnione t. zw. minimum egzystencji dla siebie i swojej rodziny.

Pewnie, że dzieci i żona urzędnika nie pomagają mu w jego pracy biurowej czyli że urzędnik żonaty i dziecięci pracuje tak samo, jak bezdzietny kawaler, ale z drugiej strony państwo nie może przechodzić obojętnie obok faktu, że niektórzy urzędnicy mają większe obowiązki rodzinne: że muszą utrzymywać swoje żony i dzieci. Jesliby zatem chodziło o zrównanie uposażeń, to jedynie mogłoby ono być dokonane in plus, t. zn. przez podniesienie pensji tym, którzy pobierają mniejsze dodatki, bez uszczerbku dla innych. Ale wyrównanie w ten sposób, że jedni i drudzy utracą część swoich — i tak już bardzo niskich poborów — na korzyść wyższych urzędników, pobierających już obecnie większe uposażenia, — budzi z punktu widzenia społecznego bardzo poważne wątpliwości.

Natomiast pod względem politycznym zapowiedziana reforma jest krokiem logicznym i konsekwentnym. Rea-

Państwowe linie okrętowe a rozwój floty narodowej

Na drodze rozwoju narodowej floty handlowej, państwowe linie okrętowe dają sukces przejściowy w postaci pewnej ilości okrętów pod banderą państwa, występującego w roli armatora. Państwo zakłada linie okrętowe, aby wzbudzić zainteresowanie żegluga u przedsiębiorców prywatnych i skłonić ich do inwestowania swych kapitałów na morzu. To też żegluga państwowa ma rację bytu tylko do czasu, zanim państwo cel ten osiągnie. W miarę powstawania żeglugi prywatnej, żegluga państwowa traci rację bytu; spełniła swą rolę i winna być w porę z honorem zlikwidowana. Jeśli mimo to przedsiębiorstwo żeglugi państwowej nadal jest czynne, działalność jego staje się przeważnie szkodliwą dla sprawy rozwoju floty.

Liczne przykłady dowodzą, że z chwilą powstania żeglugi prywatnej, zarządy państwowych przedsiębiorstw okrętowych działają częstokroć jako czynnik destrukcyjny. W liniach prywatnych nie widzą początków zdrowego rozwoju ojczywej floty handlowej, lecz — groźnego, bo pełnego inicjatywy konkurenta, któremu, dla ratowania swych osobistych źródeł dochodów, szkodzić należy. Wytwarza się wprost paradoksalna sytuacja: z jednej strony państwo występuje jako protektor żeglugi, z drugiej zaś — to samo państwo, jako armator, hamuje rozwój swej floty handlowej. Dodać należy, że metody walki, stosowane przez przedsiębiorstwa państwowe wobec armatorów prywatnych, niejednokrotnie noszą charakter brutalnej przemocy i daleko wybiegają poza ramy tego, co Anglicy nazywają: „fair play”.

Rezultat tej walki jest zawsze jednakowy: armator państwowy niszczy armatora prywatnego, państwo zaś, wbrew swoim rzeczywistym interesom, ponosi wszelkie koszty tej szkodliwej imprezy.

Stan obecny naszej marynarki handlowej przedstawia się następująco: istnieją w Gdyni cztery przedsiębiorstwa żeglugi morskiej; przedsiębiorstwo prywatne, stanowiące własność koncernu węglowego „Robur”, przedsiębiorstwo państwowe „Żegluga Polska” (występujące obecnie pod nazwą spółki akcyjnej) oraz dwa przedsiębiorstwa o kapitale mieszanym, które- go większość stanowi rządowy kapitał polski, pozostała zaś część prywatny kapitał zagraniczny.

Obserwując działalność wymienionych towarzystw żeglugowych, widzimy, że towarzystwo prywatne „Robur” utrzymuje swe okręty w nieprzerwanym ruchu, przewozi znaczne ilości ładunków i pracuje z zyskami. Towarzystwa półpaństwowe, zwłaszcza Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe, również dają sobie jakoś radę. Natomiast przedsiębiorstwo „Żegluga Polska”...

Wstrzymamy się od gorzkich słów krytyki, cisnących się mimowoli pod pióro. Zamiast tego, zobrazujemy działalność tego przedsiębiorstwa w cyfrach.

Tonnaż „Żegluga Polska”, nie licząc okrętów żeglugi przybrzeżnej, uruchamianych tylko na sezon letni, wynosi 20 077 tonn rejestrowanych

Związek Młodych Narodowców

Zarząd Grodzki i Powiatowy Z. M. N. postanowił przystąpić do zmiany legitymacji wszystkich członków Z. M. N. Wymiana legitymacji odbywa się codziennie w godzinach dyżurów.

lizuje ona bowiem na odcinku urzędniczym ideę „elity”. Tutaj dodamy natomiast, że właśnie na tym odcinku idea ta jest już dość stara. Kiedy w r. 1928, roku wyborów i dobrej konjunktury, p. Bartel, chcąc się wywiązać z obietnic wyborczych, wystąpił z projektem podwyższenia uposażeń urzędniczych bez zmiany ich podstawy, t. j. ustawy uposażeniowej, spotkał się z oporem czynników decydujących, które już wtedy stały na stanowisku, że należy podwyżkę przeprowadzić głównie u góry drabiny urzędniczej, poczynając od ministrów, którzy za swą pracę otrzymują „głupie grosze”. Z różnych powodów pogląd ten będzie zrealizowany z pięciolatniem opóźnieniem i nie przez p. Bartla.

Na zakończenie powyższych uwag warto jeszcze zaznaczyć, że dzięki reformie uposażeń „elita” powetuje sobie z nawiązką to, co subskrybowała na pożyczkę. Szczęśliwa „elita”.
M. K.

Gorzej jest w Czechosłowacji. Już w minionym roku akademickim dochodziło w Pradze do demonstracji przeciwko „obcokrajowcom”. Zwracają się one przedewszystkiem przeciw studentom, pochodzącym z Polski. Okazało się bowiem, że w wyższych uczelniach czechosłowackich, a głównie praskich, zwłaszcza niemieckich, studjuje około trzech tysięcy obywateli polskich. Byli to w 95 proc. Żydzi, pochodzący z Polski. Ponieważ po uzyskaniu dyplomów naukowych, zwłaszcza lekarskich, z trudem przychodziło im nostryfikować je w Polsce, przeto wielu z nich osiadało bądź na Słowację, bądźże (i to przeważnie) na Rusi Podkarpackiej, powodując silną konkurencję młodzieży czechoskiej i słowackiej, nie mającej także zajęcia u siebie w domu.

Obecnie władze uniwersyteckie czechosłowackie wydały obostrzenia przy przyjmowaniu obcokrajowców na swoje uczelnie. Domagają się one zezwoleń swoich konsulatów na przyjęcie petentów, a konsultaty wydają podobne zaświadczenia niezmiernie rzadko i z wielkimi trudnościami.

Ale i nasze władze administracyjne utrudniają obecnie możliwość wyjazdu młodzieży zagranicę przy wydawaniu paszportów zagranicznych. Ułgowy paszport zagraniczny można otrzymać tylko wtedy, o ile konsulat polski potwierdzi, że dany student został przyjęty przez uniwersytet zagraniczny.

Zarządzenia te najstąbiej dotkną polską młodzież akademicką, która i tak żyje w bardzo ciężkich warunkach materialnych i której przyjęcie z pomocą finansową jest obowiązkiem całego społeczeństwa. (w)

Niesłychane zajście

We wtorek doszło na terenie uniwersyteckim do gorszącego zajścia między p. Chorzęmpą, wiceprezesem „sanacyjnej” „Myśli Mocarstwowej”, a jedną z studentek.

W wyniku zajścia w dniu dzisiejszym udały się do Jego Magnificencji rektora U. P. delegacje najpoważniejszych organizacji akademickich, z przedstawieniem sprawy oraz wnioskiem o relegację p. Chorzęmpy z Uniwersytetu Poznańskiego.

„Myśl Mocarstwowa” reklamowała się ostatnio, iż grupuje w swych szereгах „elitę młodzieży”.

Kto popiera sekciarstwo?

Polska Katol. Agencja Prasowa otrzymuje z Łomży następującą wiadomość:

„Przegląd Łomżyński”, tutejszy organ BBWR, umieścił w numerze 38 z dnia 17 września 1933 r. pod nagłówkiem „Święto parafji Polskiego Kościoła Narodowego w Łomży” następującą notatkę: „Parafja Polskiego Kościoła Narodowego w Łomży obchodziła w dniu 8. b. m. swe święto z okazji poświęcenia swego sztandaru”.

W piśmie zaś hodurowskim „Poślannictwo” z dnia 1 października b. r. znajduje się taka wiadomość: „Podniosła uroczystość w Łomży... Na sumie i uroczystości poświęcenia sztandaru byli obecni: p. wicestarosta Janicki, p. generałowa Młot-Fijałkowska, p. redaktor „Przeglądu Łomżyńskiego” K. Piotrowski, p. prof. Raganowicz oraz wiele osobistości z elity łomżyńskiej”.

Wyjaśniamy dodatkowo, że p. prof. Raganowicz jest kierownikiem szkoły powszechnej w Łomży oraz sekretarzem Rady Powiatowej B. B. W. R. Bez komentarzy.

KRESY WSCHODNIE CZEKAJĄ NA KUPCA I RZEMIEŚNIKA Z WIELKOPOLSKI I POMORZA!

Stronnictwo Narodowe

KOŁO GŁÓWNA

Zebrań plenarne z referatem p. red. Jerzego Herniczka odbędzie się w czwartek o godz. 19,30 w sali P. Książka, ul. Główna 38.

Wszystkich członków o punktualne przybycie prosi Zarząd.

Nowe aresztowania w Rawiczu

Z Rawicza donoszą:

Dnia 24 b. m. po południu aresztowani zostali w Rawiczu prezes powiatowy Związku Młodych Narodowców p. Stanisław Lewandowski oraz znany działacz narodowy p. Anastazy Mral z Sarnowy.

Powody aresztowania nieznane.

Zaostrzenia przeciw akademikom z Polski

Sprawa ograniczeń na naszych uniwersytetach wywołała w kołach żydowsko-liberalnych bardzo poważne zastrzeżenia. Idea „numerus clausus” była przez te żywioły namiętnie zwalczana.

Tymczasem wskutek braku miejsca w naszych wyższych uczelniach automatycznie musiano wprowadzać liczne ograniczenia w przyjmowaniu młodzieży. Odnosiło się to szczególnie do młodzieży, studującej medycynę oraz nauki techniczne. Nieprzyjęci przez nasze uczelnie znajdowali sposoby: jechali zagranicę i tam uzyskiwali patenty naukowe, które później nostryfikowali w Polsce.

Największy procent młodzieży, studującej zagranicą, stanowili Żydzi. Znajdowali schronienie na uniwersytetach niemieckich oraz czeskich.

Teraz sytuacja zmieniła się ogromnie. O Niemczech niema co mówić: są to rzeczy powszechnie znane. Ale obecnie w kołach żydowskich podnoszą się skargi na najbardziej w Europie liberalne i demokratyczne państwa, jak Czechosłowacja i Szwajcaria. Oba te bowiem kraje wprowadziły bardzo znaczne utrudnienia przy przyjmowaniu studentów z zagranicy.

Uczelnie szwajcarskie wprowadziły ograniczenia przez ustanowienie cenzusu wieku, wymaganego od cudzoziemców przy ich przyjmowaniu. Maturzyści poniżej lat 18 nie mogą uzyskać imatrikulacji.

Przepisy wyborcze do rad miejskich

(Ciąg dalszy).

Zarządzenie wyborów

We wszystkich miastach województwa poznańskiego i pomorskiego odbędą się wybory do rad miejskich w niedzielę, dnia 26 listopada 1933. Zarządzenie wyborów w miastach powyżej 10 tys. m. nastąpiło 17 października b. r., a w miastach niżej 10 tys. m. nastąpi najpóźniej 27 października r. b. Od tych terminów zaczyna się liczyć terminy ustalone w regulaminie wyborczym. Zarządzenie wyborów wydaje dla miast wydzielonych wojewoda, dla miast niewydzielonych starosta — na ręce przełożonych miast.

Ogłoszenie wyborów plakatami

Dnia 11 listopada r. b. ogłosi główna komisja wyborcza:

- 1) podział na okręgi wyborcze i liczbę radnych przypadającą na każdy okręg,
- 2) skład komisji wyborczych (główny, okręgowy i obwodowy),
- 3) termin i miejsce wyłożenia spisu wyborców i wnoszenia reklamacji,
- 4) termin zgłaszania list kandydatów i liczbę wyborców potrzebną do zgłoszenia tych list.

Okręgi wyborcze i obwody głosowania

Na każdy okręg wyborczy przypada ustalona liczba radnych. Okręg wyborczy może być jednak podzielony na obwody głosowania. Stosownie do tego ustanowione są komisje wyborcze: główna, okręgowa i obwodowa. Listy kandydatów zgłasza się na poszczególne okręgi wyborcze, w których otrzymują oddzielne numery, ale wnoszą się je do głównej komisji wyborczej.

Ta sama lista kandydatów nie może być zgłoszona w kilku okręgach, a w okręgu wyborczym wolno kandydować tylko z jednej listy. Można jednak wobec tego zgłaszać kandydatów mieszkających w innym okręgu wyborczym. Można też postawić tego samego kandydata na kilku listach, ale nie w tym samym okręgu.

Listy kandydatów

- I. Lista zawierać winna:
  - 1) nazwę listy (regulamin tego wyraźnie nie przepisuje, ale o nazwie listy wspomina § 18 ustęp 3),
  - 2) numer okręgu wyborczego,
  - 3) imię, nazwisko, wiek i dokładny adres zamieszkania kandydatów.

Kandydaci winni być oznaczeni kolejnymi numerami.

II. Załączone winny być do listy:

- a) Oświadczenie każdego kandydata następującej treści: „Zgadzam się na zgłoszenie mojej kandydatury na liście pod nazwą . . . . . w okręgu wyborczym nr. . . . . Posiadam prawo wyborcze i na radnego miasta . . . . . i zapoznałem się z treścią art. 6, 8 i 9 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego z 23. 3. 1933”. Data — podpis nazwiskiem i imieniem.

b) W danym razie oświadczenie pełnomocnika listy co do rezerwowania numeru listy dla innych okręgów względnie wniosek o danie takiego zarezerwowanego numeru w innym okręgu (jak niżej).

III. Lista winna być podpisana co najmniej przez 1/50 część liczby wszystkich wyborców danego okręgu wyborczego z wymienieniem adresów ich mieszkań. Ta potrzebna liczba wyborców będzie podana dla każdego okręgu w ogłoszeniu wyborów przez komisję główną. Podpisani mogą cofnąć swój podpis najpóźniej do 16 listopada (ostatni dzień składania list).

IV. Pełnomocnika listy, upoważnionego do porozumienia się z komisją wyborczą i jego zastępcą, można wymienić osobno pod listą kandydatów (przed podpisami). Jeżeli nie będzie wymieniony, uważa się za nich dwu pierwszych wyborców podpisanych na liście za pełnomocnika i jego zastępcę.

Na żądanie pełnomocnika wydaje przewodniczący komisji głównej pisemne poświadczenie zgłoszenia listy i złożenia oświadczenia kandydatów.

Numeracja list odbywa się dla każdego okręgu oddzielnie, według kolejności zgłoszenia. Pełnomocnik przy zgłoszeniu listy może złożyć pisemne oświadczenie, że rezerwuje ten sam numer dla innych list w innych okręgach wyborczych,

wymieniając te okręgi oraz nazwy list. W takim razie w tych okręgach pełnomocnicy odnośnych list winni do listy swojej dołączyć analogiczne pisemne oświadczenie.

Przewodniczący komisji głównej bada listy i winien o brakach ich zawiadomić pełnomocnika najpóźniej do 19 listopada, a ten winien je usunąć najpóźniej do 20 listopada r. b. (Nb. Jeśli zawiadomienie nadejdzie dopiero 19 listopada, pozostanie do usunięcia braków tylko jeden dzień.)

Komisje wyborcze

Jeśli miasto podzielono na okręgi wyborcze, a w nich na obwody głosowania, są trzy komisje wyborcze: główna, okręgowa i obwodowa. Gdzie całe miasto stanowi jeden okręg, ale z osobnymi obwodami głosowania, jest komisja główna i obwodowa, a gdzie niema i obwodów głosowania, jest tylko komisja główna.

Przed wyborami

Wiadomość o zbliżających się wyborach do samorządów miejskich spotkała się z powszechnym zainteresowaniem społeczeństwa. — Tym razem i sfery kobiece, niejednokrotnie zachowujące się raczej biernie w stosunku do spraw natury polityczno-socjalnej, lub podobnych, zainteresowały się wyborami, bo chodzi przecież o rzeczy najbliższe, o własne miasto w którym się żyje, z którego dobrodziejstw się korzysta i na którego wady narzeka się przy różnych okazjach.

Dla każdej osoby jednakże która z pełnym zapałem zabiera się do przygotowań przedwyborczych i ciekawie nasłuchuje pierwszych ech zbliżających się wyborów najważniejszą będzie wiadomość, że tym razem sposób wybierania nie jest taki jaki był dawniej i że trzeba dobrze zrozumieć nowe rozporządzenia, żeby nie przeoczyć różnych, ważnych formalności.

Z tej przyczyny warto zwrócić uwagę na małą broszurkę, wydaną przez „Kurjer Poznański” p. t. „Regulamin wyborczy do rad gminnych w woj. Poznańskim i Pomorskim”. Jest to przedruk nowych rozporządzeń ogłoszonych w urzędowym „Dzienniku Ustaw” 14-go października r. b.

Regulamin ten powinien znaleźć się w każdej organizacji kobiecej i w rękach osób prywatnych, ponieważ bez znajomości przepisów wyborczych nie będzie wcale można zrozumieć własnych swoich uprawnień wyborczych i nowego systemu głosowania. Szczególniej kobiety należy zachęcać do studjowania nowej ustawy wyborczej, gdyż panie naogół nie lubią trudzić się zbytnio jakkolwiek formalistyką, ale gotowe zawsze do narzekań, gdy z własnej winy przeoczą sprawy najważniejsze.

Z tej więc przyczyny trzeba polecić wszystkim organizacjom kobiecym, by stałe i systematycznie podjęły się uświadamiania swoich członków na temat regulaminu wyborczego, gdyż rzeczy te powinny być wyjaśnione jak najbardziej.

Wybory przypadają na dzień 26 listopada, więc już w przyszłym tygodniu rozpoczynają się wstępne do nich przygotowania.

Chcemy w tej chwili zwrócić uwagę na kilka punktów najważniejszych nowego regulaminu. A więc w postanowieniach ogólnych, czytamy w § 2 że „wybory do rad miejskich odbywają się na podstawie powszechnego, równego, tajnego i bezpośredniego systemu głosowania, oraz stosunkowego rozdziału mandatów”, dalej dowiadujemy się z § 3, że prawo wybierania ma każdy obywatel bez różnicy płci, jeśli odpowiada normalnym kwalifikacjom obywatelskim, jednakże wybierania kandydat musi być wykazać się wiekiem odpowiednim, który nie może być niższym niż lat 30.

Bardzo ważną sprawą dla wyborów jest kwestja spisu wyborców. Do tego odnosi się § 13 regulaminu, który opiewa: — w czasie wyłożenia spisów każdy mieszkaniec miasta ma prawo wnieść do okręgowej komisji wyborczej poparte odpowiednimi dowodami reklamacje z powodu pominięcia jego samego, lub kogokolwiek innego w spisie wyborców, oraz przeciwko wpisaniu osoby nieuprawnionej do gło-

śowania. Reklamacje należy zgłaszać pisemnie lub ustnie do protokołu. W czasie wyłożenia spisów wyborców winni być obecni co najmniej dwaj członkowie (zastępcy) komisji wyborczej”.

Po zdaniu sobie sprawy z tego, czy się ma prawo głosowania i czy nazwisko każdego członka rodziny i domu znajduje się na spisie wyborców, następną ważną kwestją jest zapoznanie się z listami kandydatów, na których chiałoby się głosować. W regulaminie czytamy na ten temat: § 21 „Najpóźniej dnia 26. albo 36 od dnia zarządzenia wyborów główna komisja wyborcza ogłasza plakatami: a) listy kandydatów, uznane za ważne dla każdego okręgu wyborczego, pod numerami, które tym listom nadano, b) dzień i czas trwania głosowania, c) lokale, w

których odbędzie się głosowanie, d) treść §§ 23, 26 i 33 niniejszego regulaminu. — Głosowanie odbywa się jednego dnia we wszystkich okręgach wyborczych, w niedzielę, lub dzień świąteczny najpóźniej dnia 30, lub 40 od dnia zarządzenia wyborów”.

Najważniejsze jest naturalnie samo głosowanie i tu zwrócić trzeba główną uwagę wszystkich na § 26 nowego regulaminu, gdyż ten jest najważniejszy i najlepiej powinien być zrozumiany.

§ 26 1) Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania. Karty do głosowania nie mogą być koloru oczywiście innego, niż białe. Karta powinna zawierać numer jednej, z ważnie zgłoszonych list kandydatów, oraz nazwiska kandydatów, na których wyborca oddaje głos.

2) Wyborca może głosować wyłącznie na kandydatów, których nazwiska umieszczone są na jednej tylko liście kandydatów, zgłoszonej ważnie w danym okręgu wyborczym.

3) Każdy wyborca rozporządza tylko głosami, ilu radnych wybiera się w danym okręgu wyborczym, przyczem ma prawo część, lub wszystkie rozporządzać swoimi głosami oddać na jednego i tego samego kandydata. Wówczas wypisuje na karcie do głosowania tyle razy nazwisko kandydata, ile głosów chce mu oddać.

4) Treść karty do głosowania może być odbita mechanicznie lub pisana.

Tyle mówi paragraf 26. — Ponieważ jednak tu właśnie tkwią największe zmiany i z tym paragrafem łączy się najwięcej trudności, przy dobrym rozumieniu nowego regulaminu wyborczego należy kłaść główny akcent na objaśnienia sposobu w jaki będzie się głosowało w dniu 26 listopada.

Bardzo ważny i ciekawy jest także sposób obliczania głosów i zatwierdzania wybranych kandydatów, ale te sprawy nie dotyczą już tak bezpośrednio szerokich rzesz wyborców, raczej członków różnych komisji, którym przypadnie obowiązek obliczania głosów i ogłaszania wyniku wyborów.

Wszystkie te szczegóły, bardzo ciekawe i zajmujące zawiera § 40 regulaminu, dający zarazem wytłumaczenie przykładowe nowego systemu. w

W skład komisji wykonawczego weszli pp. Franciszek Dźwиковski, Kazimierz Ziętowski, Apolinary Bociek (cechmistrz szewski), Ludwik Michalski (prezes Stow. Drobnych Kupców), dr. L. Znaniński, redaktor Stefan Przybylski, Kazimierz Wróblewski, adw. Edward Znaniński, Waclaw Skonieczny, K. Kobierski, St. Graczyk, Jan Pracki (mistrz rzeźnički), Mieczysław Krajewski (właściciel kawiarni), Sta-

niława Banasińska, Jan Bratek-Dąbrowski, dyr Mieczysław Fenikowski, Józef Dzioch (kupiec), Roman Łukowski (mistrz krawiecki), Jan Ulatowski, sekretarz Tow. Właścicieli Nieruchomości, i Franciszek Marek (mistrz rzeźnički).

Przewodniczącym komitetu wykonawczego został wybrany prezes miejscowego koła Stronnictwa Nar., arch. Franciszek Dźwиковski, zastępcą adw. Edward Znaniński, sekretarzem p. Wróblewski, skarbnikiem p. Leon Znaniński.

Miasto Inowrocław będzie podzielone na 6 okręgów wyborczych. Wszyscy obywatele stolicy Kujaw winni iść ławą do urny wyborczej, głosując na listę Obozu Chrześcijańsko-Narodowego Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej.

Następnie powołano z obecnych ogólny komitet wyborczy w liczbie około 100 osób, reprezentujący wszelkie warstwy i stany. Poza tem wyłoniono ściślejszy komitet wykonawczy Obozu Chrześcijańsko-Narodowego Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej, który ustali listę kandydatów i poprowadzi całą akcję wyborczą.

W związku ze zmianą ustawy uposażeniowej pracowników państwowych rozeszły się wiadomości, że ma być zniesiony t. zw. automatyczny awans nauczycieli. Według dotychczasowej ustawy nauczyciele szkół powszechnych rozpoczynali służbę w 10 grupie uposażeń, szczebla B., po sześciu latach przechodzili do 9-tej grupy, po 15-tu do 8-mej, a po 24-ch latach do 7-mej grupy uposażeń nauczycieli szkół średnich. Posiadający pełne studia uniwersyteckie rozpoczynali służbę w 8-mej grupie uposażeń, po 6-ciu latach przechodzili do 7-mej, po 15-tu do 6-ej, po 24-ch do 5-ej grupy uposażeń.

Nowa ustawa ma przekreślić wszelkie awanse automatyczne i uzależnić je całkowicie od uznania władz.

Wiadomość ta wywołała wśród nauczycielstwa duże zaniepokojenie.

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Stolica Kujaw idzie do wyborów pod sztandarem narodowym

Komitet wyborczy Obozu Narodowego w Inowrocławiu

Z Inowrocławia donosi (wik):

W środę odbyło się w sali Hotelu „Basta” zebranie porozumiewawcze przedstawicieli niezależnego i narodowo myślącego społeczeństwa z Inowrocławia, w sprawie nadchodzących wyborów do rady miejskiej. Reprezentowane było obywatelstwo wszystkich warstw. Zebrani wypełnili salę po brzegi.

Posiedzenie zagał przewodniczący Klubu Narodowo-Gospodarczego w radzie miejskiej, sędziwy kupiec p. Dzioch, poczem powołano na przewodniczącego p. dyrektora Ziętowskiego, na sekretarza p. Szkopka, a na ławników radnego p. Bocka i adw. Znanińskiego. Po zreferowaniu regulaminu wyborczego przez dr. Leona Znanińskiego, przemówił do zebranych przewodniczący obrad, piętnując oportunistów i lawirantów. Poza tem zaznaczył on, że do rady miejskiej należy wybrać niezależnych, po katolicku i narodowo myślących obywateli, którzy będą radzili i decydowali rozsądnie i rzeczowo nie tylko nad dobrem wybranego i uprzywilejowanych, ale nad dobrem wszystkich obywateli. Nie kręćmy więc bota na własną skórę, i odrzućmy bierne wyczekiwanie, bo tu potrzeba zdecydowanego czynu i pracy.

Następnie powołano z obecnych ogólny komitet wyborczy w liczbie około 100 osób, reprezentujący wszelkie warstwy i stany. Poza tem wyłoniono ściślejszy komitet wykonawczy Obozu Chrześcijańsko-Narodowego Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej, który ustali listę kandydatów i poprowadzi całą akcję wyborczą.

W skład komisji wykonawczego weszli pp. Franciszek Dźwиковski, Kazimierz Ziętowski, Apolinary Bociek (cechmistrz szewski), Ludwik Michalski (prezes Stow. Drobnych Kupców), dr. L. Znaniński, redaktor Stefan Przybylski, Kazimierz Wróblewski, adw. Edward Znaniński, Waclaw Skonieczny, K. Kobierski, St. Graczyk, Jan Pracki (mistrz rzeźnički), Mieczysław Krajewski (właściciel kawiarni), Sta-

niława Banasińska, Jan Bratek-Dąbrowski, dyr Mieczysław Fenikowski, Józef Dzioch (kupiec), Roman Łukowski (mistrz krawiecki), Jan Ulatowski, sekretarz Tow. Właścicieli Nieruchomości, i Franciszek Marek (mistrz rzeźnički).

Przewodniczącym komitetu wykonawczego został wybrany prezes miejscowego koła Stronnictwa Nar., arch. Franciszek Dźwиковski, zastępcą adw. Edward Znaniński, sekretarzem p. Wróblewski, skarbnikiem p. Leon Znaniński.

Miasto Inowrocław będzie podzielone na 6 okręgów wyborczych. Wszyscy obywatele stolicy Kujaw winni iść ławą do urny wyborczej, głosując na listę Obozu Chrześcijańsko-Narodowego Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej.

Następnie powołano z obecnych ogólny komitet wyborczy w liczbie około 100 osób, reprezentujący wszelkie warstwy i stany. Poza tem wyłoniono ściślejszy komitet wykonawczy Obozu Chrześcijańsko-Narodowego Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej, który ustali listę kandydatów i poprowadzi całą akcję wyborczą.

W związku ze zmianą ustawy uposażeniowej pracowników państwowych rozeszły się wiadomości, że ma być zniesiony t. zw. automatyczny awans nauczycieli. Według dotychczasowej ustawy nauczyciele szkół powszechnych rozpoczynali służbę w 10 grupie uposażeń, szczebla B., po sześciu latach przechodzili do 9-tej grupy, po 15-tu do 8-mej, a po 24-ch latach do 7-mej grupy uposażeń nauczycieli szkół średnich. Posiadający pełne studia uniwersyteckie rozpoczynali służbę w 8-mej grupie uposażeń, po 6-ciu latach przechodzili do 7-mej, po 15-tu do 6-ej, po 24-ch do 5-ej grupy uposażeń.

Nowa ustawa ma przekreślić wszelkie awanse automatyczne i uzależnić je całkowicie od uznania władz.

Wiadomość ta wywołała wśród nauczycielstwa duże zaniepokojenie.

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Obrona stanu posiadania polskiego handlu i rzemiosła jest obowiązkiem narodowym każdego prawego Polaka!

Włochy wobec zerwania konferencji rozbrojeniowej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Rzym, 24 października.

Chcąc powiedzieć, jakie wrażenie wywarło we Włoszech zerwanie Niemiec z konferencją rozbrojeniową i z Ligą Narodów, należy ściśle odróżnić opinię włoską od kół rządowych i prasy. Opinia publiczna niewątpliwie zaskoczona, oceniła surowo postępek Niemców. W rozmowach prywatnych określało się to jako typowy wyczyn niemieckiej umysłowości i buty niemieckiej, a zarazem zwykłej u Niemców nieznanomości psychologii innych oraz wszelkiego braku poczucia liczenia się z rzeczywistością. Oficjalne sfery głosiły jednakże i głoszą co innego. Komunikat urzędowy Agencji Stefani oświadczył odrazu, że koła rządowe włoskie przyjęły decyzję Niemców „z największym spokojem”, jakby dla podkreślenia niepotrzebności wzburzenia, czy niepokoju innych i że rząd włoski zmierza do porozumienia.

Zgodnie z tem prasa otrzymała wskazówkę odpowiedniego nastawienia opinii. Ogólny ton komentarzy prasowych da się ująć następująco: Wprawdzie to, co się stało, nadeszło trochę niespodziewanie, ale w gruncie rzeczy nie należy podnosić alarmów, jak to robi się we Francji i gdzieindziej. Jak widzimy, ani słowa krytyki pod adresem Niemiec, a nawet wręcz przeciwnie, usprawiedliwili się ich postępowanie. I tak np. „Stampa” turyńska pisała, że właściwie zawiniły tu państwa dawnej Ententy, które przez 15 lat nie umiały się zdobyć na ustępstwa, mogące zadowolić Niemcy. Słowem „Stampa” wyraziła mniej więcej to, co oświadczył potem Neurath. „Giornale d'Italia” stwierdził, że „decyzja rządu niemieckiego była wynikiem głębokiego zatargu, jaki wytworzył się w przeddzień zerwania między grupą anglo-franko-amerykańską a Niemcami z powodu kontroli automatycznej i stałej, czteroletniego okresu próby, odmowy przyznania Niemcom prawa używania odrazu broni zakazanych przez traktat wersalski oraz odłożenia przez mocarstwa redukcji własnych środków wojskowych, aż do ukończenia okresu próby.” „Giornale d'Italia” pisze więc wyraźnie o porozumieniu anglo-franko-amerykańskim, w którym Włochy właściwie nie uczestniczyły, będąc skłonne pójść znacznie dalej w ustępstwach dla Niemiec. Nie należy zapominać, że delegacja włoska w stosunku do pomienionego porozumienia miała zastrzeżenia, pokrywane tylko kurtuazją wobec końcowego przemówienia Simona, po którym — jak wiadomo — nastąpiło zerwanie.

Według „Tribuny” „Niemcy Hitlera nie postąpiły w sposób niespodziewany i świadomie prowokacyjny”. Dlaczego? Bo wszak już raz opuściły konferencję rozbrojeniową, mianowicie 11 grudnia ub. r. Konwencja kompromisowa, która może być pożyteczna, — pisała „Tribuna” — nie została zaprawdę udaremniona przez to, co się stało. Ten sam argument powtarzają inne dzienniki. Wszystko zatem ma na celu przygotowanie nowego kompromisu w tonie paktu czterech, kompromisu, w którym stroną ustępującą ma być oczywiście Francja.

Drugim wnioskiem, jaki prasa włoska wyciąga, jest usunięcie na bok „starych metod i starego środowiska”, t. j. Ligi Narodów. Wogóle Liga Narodów, zdaniem sfer tutejszych, jako trybuna tyłu państw „z pretensjami interwenjowania w każdej sprawie”, powinna zamknąć i ustąpić miejsca naradom mocarstw, reprezentowanych w pakcie czterech, które ponoszą właściwą odpowiedzialność za bieg spraw międzynarodowych. W związku z tem poddano tu ostrej ocenie krytykę listu Hendersona do Neuratha przez delegatów sowieckiego, polskiego i tureckiego w Genewie, którzy wystąpili przeciw załatwianiu takich spraw tylko przez wielkie mocarstwa. Prasa włoska nazwała to „niewczesną i źle natchnioną” manifestacją na rzecz supremacji Ligi. Ale jak pogodzić to odsuwanie i pogrążanie Ligi ze znaną klauzulą paktu czterech, której mocą pakt powinien działać w obrębie Ligi Narodów?

Odłożenie konferencji rozbrojeniowej do 26 bm. przyjęto z zadowoleniem jako wynik „realnej i spokojnej akcji Włoch”.

Powyższe opinie i powyższa orientacja przeważały w prasie włoskiej przez pierwsze trzy dni. Z chwilą jednak, kiedy nadeszły teksty odpowiedzi, jakie

dali w swych mowach Daladier Hitlerowi, a Simon Neurathowi, z których zwłaszcza mowa ministra spraw zagranicznych Anglii była w tonie stanowcza, — nastąpił i tu pewien zwrot w ocenie wyczynu niemieckiego, który zaczęto oceniać krytycznie i niekorzystnie dla Niemiec. Prasa uważała za stosowne zaznaczyć, że i Italia narówno z innymi mocarstwami została zaskoczona przez krok niemiecki, który stworzył fakt dokonany, o którym Włochy nie były powiadomione i który nie harmonizuje ze stanem faktów, będących w rozwoju, i z linią polityczną włoską, zmierzającą do solidarności i porozumienia w interesie wszystkich, a więc i Niemiec.

Tak więc Niemcy są w obecnej chwili zupełnie odosobnione w opinii świata i same muszą dźwigać ciężar tego odosobnienia. Ale czy opinia międzynarodowa przejrzy nareszcie u progu groźnej katastrofy i przestanie tolerować wyraźne niekierujące się już dziś zamierzenia hitlerowskich Niemiec? Dyplomacja europejska przyzwyczaiła Niemców do tego, że oni na wszystko

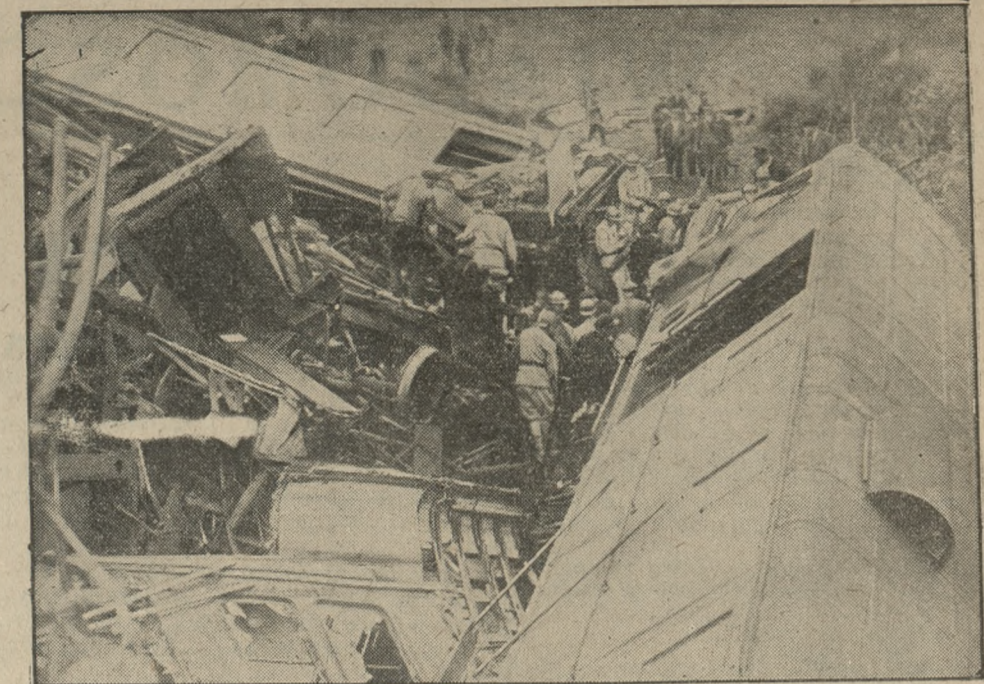
Za zniesławienie Polski

Jak już pokrótce donosiliśmy, przed sądem w Katowicach stanął świeżo redaktor odpowiedzialny „Kattowitzer Zeitung”, 24-letni Heinz Weber, oskarżony o 20 przestępstw prasowych. Sporządzono 20 aktów oskarżenia, w których zarzucano redakcji „Kattowitzer Zeitung” zniesławienie i łżenie władz i urzędów polskich, obrażanie polskiego narodu i znieważanie państwa, nawoływanie do niepokoju i szerzenie nieprawdziwych wiadomości.

Oskarżony Weber tłumaczył się, iż większość inkryminowanych artykułów, była odzwierciedleniem nastrojów, panujących na polskim Górnym Śląsku, wobec czego, jego zdaniem, nie może być traktowana jako przestępstwo.

Po wystąpieniu przemówienia obrońcy, adwokata Zbislawskiego z Katowic, sąd ogłosił wyrok, skazujący Webera na łączną karę 7 miesięcy więzienia oraz 2.200 złotych grzywny.

Prokurator Nowotny zgłosił wniosek, domagający się natychmiastowego aresztowania Webera, gdyż zachodzi o-

Miejsce ciężkiej katastrofy kolejowej pod St. Elier we Francji, gdzie zginęło kilkadziesiąt osób.

mogą sobie pozwolić, bo wszystko im dotąd uchodziło i kończyło się ustępstwami.

bawa, iż mógłby on uciec do Niemiec.

Wiadomo bowiem, że „Kattowitzer Ztg.” swych odpowiednich redaktorów po ich skazaniu systematycznie lokuje w Niemczech na dobrych posadach, ułatwiając im ucieczkę. Poprzednio uciekli do Niemiec zasądzeni redaktorzy tego pisma: Sitko, Maniura, Schrei, dr Hoffmann i Oesterreich. Były odpowiedzialny redaktor Schrei jest kierownikiem biura Wolfa w Bytomiu, Oesterreich prowadzi pismo hitlerowskie w Opoju, a Sitko pracuje w Bawarii na dobrej posadzie dziennikarskiej Posady te wyrobił uciekinierom naczelny redaktor „Kattowitzer Ztg.” p. Krol.

Sąd przychylił się do wniosku prokuratora i wydał rozkaz aresztowania Webera. W chwili gdy Weber został aresztowany na sali sądowej, wybuchnął płaczem. Do placu tego dołączył się również obecny na sali sprawozdawca „Kattowitzer Ztg.” Rinke.

Weber przed kilku dniami został ukarany również 8-miesięcznym więzieniem. Zachodziła więc słuszna obawa ucieczki na dobrą posadę w Niemczech.

„Wołać czytelnika, odświeżać biblioteki!”

(Co mówi nowy dyrektor TCL?)

Z żywym zainteresowaniem przyjęło społeczeństwo Ziemi Zachodniej wiadomość o zmianie na kierowniczym stanowisku w Towarzystwie Czytelni Ludowych. Dotychczasowy zasłużony dyrektor TCL ks. Antoni Ludwiczak po przeszło ćwierćwiekowej pracy w tej instytucji, ustąpił, aby poświęcić się całkowicie umiłowanej swej pracy w uniwersytetach ludowych. Na stanowisko dyrektora TCL powołała Rada Główna ks. dr. Karola Milika.

Na czele TCL, instytucji, która ma piękną kartę w historii kultury Ziemi Zachodniej, która w czasach niewoli była nazywana nieoficjalnym polskim ministerstwem oświaty, staje obecnie człowiek, ożywiły entuzjazmem pracy, pełen żyweli, młodzieńczej energii. Za cel postawił sobie wskrzesić dawną rolę TCL, nadać Towarzystwu taki rozpię, aby stojącym przed nią zadaniem podolała równie dobrze, jak spełniała swą misję w czasie zaborów.

Energiczne rysy, jasno patrzące oczy, mocny uścisk dłoni — budzą w rozmówcy odrazu zaufanie do nowego kierownika TCL.

— Mój program pracy jest krótki — odpowiada ks. dyrektor na moje pytanie. — Chcę, żeby TCL było nie martwą instytucją, ale żywym organizmem. Zadanie nasze nie ogranicza się do prowadzenia czytelni i wydawania książek w bibliotekach. Praca cała musi być kierowana myślą przewodnią, że urabiamy, jak w żywej kuźni, duszę Polaka, i że ta nasza praca jest częścią tworzenia mocarnej Polski.

Jako kierownik starać się będę o zachowanie harmonii i zgody w wewnętrznym aparacie instytucji, aby zachować wszystkie siły do tem aktywniejszej roboty zewnętrznej. Tem niemniej przeciwstawiam się energicznie każdemu zamierzeniu tych pra-

cowników oświatowych, którzy chcą pracować nad urobieniem ducha polskiego w odłączeniu od religii i Boga. Pod tym kątem odbywać się będą lustracje bibliotek, dobór książek do nich, referaty, wykłady i wiece oświatowe.

Usprawnienie aparatu rozpoczynam z natury rzeczy od góry. Przewszystkiem zwołuję konferencje prezesów powiatowych kolejno w trzech naszych okręgach. Konferencja prezesów ze Śląska już się odbyła w Katowicach, 30 bm. zwołuję konferencję z województwa poznańskiego w Poznaniu, a w listopadzie — pomorskiego w Grudziądzu. Z kolei rozpoczne zwoływanie zebrań kierowników poszczególnych kół w komitetach powiatowych. — Wreszcie będę wizytować poszczególne placówki i odbywać zebrań z bibliotekarzami i kierownikami najmniejszych kół naszej maszyny.

Taki jest program pracy na najbliższe miesiące. Celem jej jest poruszenie całego aparatu, wpojenie we wszystkich pracowników oświatowych świadomości, że praca nasza jest żywa i ma kontakt z życiem. Nie zasypiać, nie ustawać, nie spoczywać na laurach.

— W okólniku, który właśnie wysyłam do Komitetów, rzucam na najbliższe miesiące hasło „Wołać czytelnika, odświeżać biblioteki”. Jestem przekonany, że przy dobrych chęciach pracowników uda nam się podnieść liczbę czytelników o 50 procent.

— Dla utrzymania stałego kontaktu z terenem mam zamiar co kwartał zwoływać konferencje prezesów komitetów powiatowych, na których zdawać oni będą sprawę z rezultatów i postępów pracy w poprzednim kwartale i układać plan na kwartał następny.

Biorę do ręki jeden z okólników.

Brzmi w nich ton żołnierskiego rozkazu: zwięzły, stanowczy. Niedarmo ks. dyr. Milik był przez dłuższy czas kapelanem wojskowym. Żołnierska nuta i żołnierskie wspomnienia brzmią również w artykule programowym do „Przeglądu Oświatowego”, organu urzędowego TCL: „...rodzić się będzie w naszych komórkach oświatowych człowiek mocny. Mocny wiarą, że Polska jest powołana przez Boga do spełnienia wielki zadań na arenie świata i dziejów, mocny wolą dobrą i jak stal twardą, nie uginającą się przed żadnymi trudnościami, gdy potrzeba własnym wysiłkiem przyczynić się do spełnienia przez Polskę wielkiego posłannictwa. Takiego człowieka musimy urabiać w naszej pracy oświatowej. To nasz cel! Do tego celu dążmy przebojem” — pisze nowy dyrektor w swoim „Credo mejej pracy w TCL”.

W tej pracy z Bogiem dla narodu spotka się ks. dr. Milik ze zrozumieniem i gorącym poparciem całego społeczeństwa naszych ziem. (t. krasz.)

Czem każdy dom powinien być ozdobiony?

Dzień 29 października jest wielką uroczystością Akcji Katolickiej. Obchodzimy go pod nazwą X Dnia Katolickiego. Cała katolicka Wielkopolska w dniu tym manifestować będzie swoje gorące przywiązanie do wiary katolickiej. Odbędą się uroczyste zebrań, akademje, pochody.

W dniu tym okna powinny być udekorowane pięknymi nalepkami, które nabyć można w Archidiecezjalnym Instytucie Akcji Katolickiej, plac Nowomiejski 1a w cenie 10 gr za sztukę.

Rozsprzedaż nalepek w Instytucie odbywa się w godzinach od 8 do 3.

Zebranie informacyjne Koła Prawników i Ekonom.

Tradycyjnym zwyczajem Koło Prawników i Ekonomistów Uniwersytetu Poznańskiego urządziło zebranie informacyjne dla studentek i studentów pierwszego roku wydziału prawnoko-ekonomicznego.

Cała sala Coll. Min. wypełniła się nowymi, młodymi obywatelami Rzeczypospolitej Akademickiej. Zebranie zajął prezes Koła Praw. i Ekon. p. Wyganowski, powołując na przewodniczącego znanego działacza samopomocowego p. J. Terleckiego. Referat o charakterze i roli studjów prawniczych i ekonomicznych wygłosił p. E. Taksator. Mówca zobrazował ogólny charakter stud. praw. i ekon. i szczególnie podkreślił ich znaczenie w dobie dzisiejszej. Następnie nakreślił szeroko zadania, jakie ma przed sobą młode pokolenie prawnicze Polski odrodzonej.

Drugi referat, ściśle informacyjny, o technice i metodzie uczenia się, wygłosił członek zarządu koła p. Wacław Keller.

Działalność naukową koła zobrazował wyczerpująco p. J. Wyganowski. Zamykając zebranie p. J. Wyganowski apelował do zebranych studentek i studentów, aby bliżej zainteresowali się działalnością koła i czynny w niej wzięli udział.

Zebranie informacyjne zaliczyć należy do udatnych imprez ruchliwego koła.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek 26 października 1933

Słońce: wschód 6.37 — zachód 16.36 —
długość dnia 9 godzin 59 min
Księżyc: wschód 14.16 — zachód 23.14 —
po I kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
Czwartek, godz. 7 rano Temperatura powietrza wysoka plus 8 st. C. Pochmurno. Wiatr wschodni Ciśnienie atmosferyczne niskie 745 mm W ub. dobę temperatura najwyższa plus 11 st. C., najniższa 0 st.

Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: dziś — 0.29 m

Kal. rzk.: Ewaryst P. — jutro Sabina M.
Kal. słow.: Lutosław — jutro Witomił.

Z POZNANIA

— * **Kradzieże i włamania.** Do wydziału śledczego w Poznaniu wpłynęło 18 doniesień o kradzieżach i włamaniach. — M. in. wiamali się złodzieje do pralni p. Heleny Walterowej przy ul. Pamiątkowej i skradli białiznę wartości 500 zł. — P. Józef Konikiewicz, zamieszkały na św. Rochu 11 a, posadził swego sublokatora, Tadeusza Grzeszkiewicza, o kradzież kasety z zawartością 450 zł. Wspomniany sublokator zbiegł, a policja wdrożyła za nim pościg. — P. Tomaszowi Trawińskiemu (ul. Grodziska 2) skradziono z garażu meble kuchenne wartości 450 zł. (kl)

— * **Znowu zuchwałe oszustwo.** Ofiarą zuchwałego oszustwa padła p. Teresa Stepakowa z Węgorzewa w powiecie gnieźnieńskim. Przyjechała ona z Południem do Poznania, celem wpłacenia pieniędzy w Państw. Banku Rolnym. Zapytana na Kaponierze o adres Państw. Banku Rolnego osobnik podprowadził p. Stepakową do banku i tam wspólnie z drugim osobnikiem pod pozorem dokonania wpłaty pobrali od niej 93 zł. Wpłaty jednak nie dokonali i zbiegli. Sprawę wielokrotnie powtarzającego się oszustwa zajmuje się policja. (kl)

— * **Nieostrożność powodem wypadku.** W Morownicy w pow. kościańskim wskutek nieostrożnego obchodzenia się z flakerem przez Franciszka Nerzyka padł strzał. Pocisk ugodził w plecy kolegę Nerzyka, Alojzego Marka z Morownicy. Rana na szczęście jest lekka i Marek leczy się w domu. (kl)

— * **Zderzenia.** Na ul. Dąbrowskiego przy roku ul. Mickiewicza zderzył się samochód osobowy, kierowany przez właściciela p. adw. Tadeusza Koczorowskiego z kościana, z tramwajem linii 7. Obu pojazdy zostały uszkodzone. — Na Chwałiszewie tramwaj linii 2 najeżdżał wóz, ciągnięty przez p. Adama Kubisia (ul. Warszawska 9). W obu wypadkach obydwoje się bez wypadków w ludziach. (kl)

— * **Aresztowania.** Za grę w „trzy blaszki” na Błoniach Wildeckich aresztowano Władysława Palacza (ul. Gen. Kościńskiego 10). — Jako poszukiwanego przez komisariat I. o różne kradzieże aresztowano 20-letniego Tadeusza Duszyńskiego, bez stałego mieszkania. — W dochodzeniach prowadzonych w sprawie kradzieży z włamaniem, dokonanej u p. Władysława Krakowskiego przy ulicy Romana Szymańskiego 10, aresztowano Józefa Henzla (ul. Wyspiańskiego 35). Aresztowanemu odebrano część skradzionych narzędzi. (kl)

Z POZNAŃSKIEGO

— * **CHODZIEŻ.** (Zebr. Koła Rodzicielskiego.) W poniedziałek 23 bm. odbyło się zebranie Koła Rodzicielskiego przy tutajszym Gimnazjum. Zebranie zajął p. dyr. Bański, zwracając uwagę na konieczność współpracy domu ze szkołą. — Dotychczasowy prezes Koła p. Polankiewicz zdał sprawozdanie z dotychczasowej działalności. Wysokość składek miesięcznych wynosi 50 gr. Następnie przyjęto nowy statut Koła Rodzicielskiego.

— (Z Klubu Szachistów.) Chodzieski Klub Szachistów wyjechał w niedzielę ub. na rozgrywkę szachowe do Rogozińskiego Klubu Miłośników Szachów, gdzie odniósł świetne zwycięstwo w stosunku 11:1.

— * **MOGIŁNO.** (Za obrazę policji.) — Przed sądem grodzkim toczyła się rozprawa przeciwko rolnikowi Franciszkowi Uklej z Wiczanowa. W lipcu rb. znieважаł on posterunkowego Grzyłę i Luczka z Mogiła, którzy odbierali oskarżonemu skradzione przez niego na szkodę rolników Sobierskiego i Kamińskiego w Wiczanowie żyto. Sąd po przesłuchaniu świadków ukarał p. Ukleję 2-miesięcznym aresztem. — Równocześnie rozpatrywał sąd sprawę Aleksandra Wojtczaka, robotnika z Mogiła, o obrazę policji. Oskarżony mimo zakazu w czasie pełnienia służby na torze kolejowym usiłował przejść przez tor kolejowy, przyczem posterunkowego Grzyłę obraził. Sąd skazał Wojtczaka na 6 tygodni aresztu z zawieszeniem na 3 lata.

— (Z Rady miejskiej.) Na posiedzeniu rady miejskiej uchwalono m. in. zaciągnąć z Funduszu Pracy w Warszawie długoterminową pożyczkę na rozbudowę gmachu szkoły powszechnej w Mogiłnie, której wykończenie przewidziane jest wiosną 1934 r. Budżet administracyjny w roku 1933 wykazał dochód 114 795,40 zł.

Sąd doraźny w Gnieźnie

Dwa wyroki śmierci

Mordercy gospodarza z dolarami skazani na karę śmierci przez powieszenie

W uzupełnieniu telegramu w wydaniu porannem, podajemy dalsze relacje naszego korespondenta gnieźnieńskiego (br.) z sądu doraźnego jaki się toczy przeciwko mordercom gospodarza Wruczyńskiego — Linkemu i Radzińskiemu.

Po przesłuchaniu oskarżonych, którzy nawzajem siebie obciążają, wykręcając się samemu, jak tylko możliwe, sąd przystąpił do przesłuchania świadków.

Jako pierwsza zeznaje żona zamordowanego gospodarza, Stanisława Wruczyńska, która w czasie walki, jaką stoczyła na podwórzu, poznała w napastniku b. parobka, Piotra Linkego, Krytycznego dnia mąż był w Poznaniu celem spłacenia renty rolnej. Nad wieczorem, po powrocie, udał się po kolacji do stajni, aby obejrzyć konie, a gdy długo nie wracał, świadek udał się na podwórze i znalazł w stajni leżącego we krwi

nieprzytomnego męża.

W chwili, gdy się nachyliła, pytając się, czy go koń kopnął, zauważyła jakiegoś osobnika, który zamierzał ją uderzyć. Świadek miał tyle siły, że chwycił napastnika i wypchnął go na podwórze. Na widok nadbiegającej z rękami matki i córki, zbrodniarz porzucił pałkę i zbiegł. W osobniku tym rozpoznaje stanowczo Piotra Linkego, nie widział natomiast drugiego napastnika, Radzińskiego.

Śwd. Regina Wruczyńska, lat 13, wybiegła matce z pomocą, usiłując

jej krzyk.

W uciekającym osobniku poznała stanowczo owego robotnika, któremu na imię było Piotr (Linke — red.).

Wruczyńska Weronika, matka zamordowanego gospodarza, zeznaje analogicznie, jak wnuczka Regina. Dalsi świadkowie, Stefan Czesny, Szczepan Krupa, Kolacjak Kazimierz, Meller Stanisław, Szalkowski, wnoszą do sprawy rzeczy na ogół mało ważne względnie opisują sposób wykrycia zbrodni i

ujęcia morderców.

Św. sędzia śledczy Osten-Sacken przedstawił zeznania oskarżonych, złożone w wstępnym dochodzeniu. W końcowych dochodzeniach — zeznaje świadek — osk. Linke, pod wrażeniem sądu doraźnego, zeznał kilka szczegółów, które umożliwiły zrekonstruowanie stanu faktycznego.

Po zeznaniach biegłego, lekarza pow., dr. Musiała, który składa zeznania, dotyczące przebiegu sekcji zwłok, zamknięto przewód sądowy. Po wnioskach obrońców, adw. Działotta i adw. Koteckiego, które sąd odrzucił, zabrali głos prok. Horodyski, który w całej roztępiłości poparł akt oskarżenia i

wnosi o karę śmierci

przez powieszenie dla obu oskarżonych

Wniosek prokuratora zrobił

piorunujące wrażenie

na Radzińskim, który się kompletnie załamał. Obrońcy oskarżonych wnieśli o przekazanie sprawy na drogę postępowania zwykłego.

W ostatnim słowie Linke zrzucił całą winę na Radzińskiego, mówiąc, że ten go zmusił do popełnienia zbrodni, Radziński natomiast,

załamany zupełnie,

nie może z powodu szloch wydobyc żadnego głosu.

Na tem sąd zamknął rozprawę, naczynając termin publikacyjny na czwartek, godz. 10 rano.

rozchodu 165 916,76 zł. Niedobór wynosi przeto 51 121,36 zł. Magistratowi udzielono pokwitowania. Dalej uchwalono pobierać w roku następnym dodatku do państwowego podatku dochodowego przy dochodzie 24 000 zł w wysokości 3 proc. oraz dodatek do państwowego podatku od nieruchomości — 8 proc. Mogileńskiemu oddziałowi straży pożarnej przyznano na pobudowanie świetlicy subwencję 200 zł. — (Wyrodna matka.) W tych dniach policja dokonała aresztowania Gadolków-

ne, służącej z Rządkiwa, która chcąc pozbyć się nieślubnego dziecka, porzuciła je na pastwę losu w lesie. W związku z tem aresztowano również wdowę Maniszkową ze Studna, która wyrodną matkę namówiła do tej zbrodni.

— * **OSTRÓW.** (Z koła rodzicielskiego.) Na walnym zebraniu koła rodzicielskiego przy gimn. męskim wybrano nowy zarząd z p. Stefanem Rowińskim, jako przewodniczącym, na czele. Na zakończenie ożywionych obrad wygłosił ks. prof. Ziemiński niezmiernie interesujący referat o wychowaniu dzieci.

— (Z kroniki policyjnej.) Z przedsiorka poczty skradziono rower p. Wincentemu Książkiewiczowi z Wysocka Wielkiego. — W nocy włamano się do składu obuwi Franciszka Kurpy przy ul. Wrocławskiej 44 i skradziono obuwi za ok. 300 zł. — Ze spółdzielni żołnierskiej w koszarach Dąbrowskiego wykradziono towarów kolonialnych wartości ok. 200 zł. — W pobliskiej Topoli Małej napadło kilku ludzi Franciszka Dolatę i zadali mu kilka poważnych ran nożem.

— * **POBIEDZISKA.** (Ukąszony przez żmiję) W niedzielę, 22 bm., ukąszony został w czasie snu w lesie pod Promnem bezrobotny 18-letni Franciszek Knitter z Poznania. Zawady, który zmęczony podróżą pieszo z Gniezna do Poznania, chciał sobie odpocząć i położył się na ziemi. K. ukąszony został przez żmiję w prawą rękę. Po udzieleniu mu dożnej pomocy lekarskiej, nieszczęśliwego odstawiono do szpitala miejskiego w Poznaniu. Na szczęście nie grozi mu niebezpieczeństwo, gdyż tutejsza apteka posiadała surowiec przeciw jadowi żmij. Kiada pokąszonemu zastrzyknięto.

— (Nieudolny zarząd i rada nadzorcza.) Tutejsza mleczarnia spółdzielcza, znajdująca się w ręku Polaków, przeszła z dniem 19 bm. pod kierownictwo Niemca, Eugenjusza Arndta, b. kierownika mleczarni niemieckiej. Przyczynił się do tego fakt że wielu dostawców mleka Polaków, odprowadza mleko do konku rencyjnej mleczarni niemieckiej. Społeczność zaskoczona została tym faktem i nie wąpieli że na walnym zebraniu zarząd i rada nadzorcza mleczarni połącznię zostaną do odpowiedzialności za niezrozumiałą decyzję, na mocy której polską placówkę oddaje się pod kierownictwo Niemca, gdy są Polacy, którzy mogliby z powodzeniem to stanowisko zajmować.

— (Z Komitetu T. C. L.) Ub. niedzieli odbyło się tutaj zebranie komitetu T. C. L., połączone z wiecem oświatowym, pod przewodnictwem p. rekt. Boruckiego. — Sprawozdanie z rocznej działalności komitetu wygłosił p. dr. Bartłozowa, podkreślając żywotną działalność komitetu. W dowód uznania za pracę zromadzeni upoważnili towarzyszący zarząd do dalszego sprawowania swoich obowiązków. Piękny referat p. t. „Powołanie nowego człowieka” wygłosił ks. dyr. Münich z Poznania.

— * **ROGOŹNO.** (Akademia Misyjna) W ubiegłą niedzielę odbyła się w naszym mieście z okazji Dnia Misyjnego, akademja misyjna. Sala Hotelu Centralnego wypełniła się po brzegi publicznością, która gorąco oklaskiwała poszczególne punkty programu. W pierwszej części akademji chórz kościelny św. Cecylii pod batutą organisty p. Barciszewskiego odśpiewał kilka pieśni, członkowie Stow. Młodz. Misyjnej wygłosili dwie deklamacje, przemówienia zaś wygłosili ks. dziekan Pomorski oraz ks. wik. Taczala. W części drugiej akademji odegrano dwie krótkie sztuki o treści misyjnej.

— (Turniej szachowy.) Reprezentacja Koła Miłośników Szachów i Klubu Szachistów w Rogoźnie rozegrała w ubiegłą niedzielę towarzyski mecz szachowy z reprezentacją Chodzieży. Mecz zakończył się wynikiem 11:1 dla Chodzieży. Potem odbył się miły wieczorek taneczny.

— (Z życia Sokola.) W ubiegłą sobotę miejscowe gniazdo Tow. Gimn. „Sokol” urządziło wieczorek taneczny w lokalu p. Jarosza, dla poborowych członków. W toku trwania wieczorku nastąpiło uroczyste wręczenie nagród zwycięzcom ostatnich zawodów sportowych gniazda.

— (Odsłonięcie tablicy.) W dniu 11 listopada rb. odbędzie się w gmachu tut. państw. gimn. koed. im. Przemysława uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej, poświęconej pamięci wychowanków

z zakładu, poległych w bojach o wolność

Polaki. Aktu odsłonięcia i poświęcenia tablicy dokona prawdopodobnie J. E. ks. biskup Dymek, który uzyskał dyplom dojrzałości w miejscowym gimnazjum.

— (Z życia organizacji.) Stow. Młodz. Polskiej urządzi w dniu 18 listopada „Święto młodzieży”. Wieczorem w sali Hotelu Centralnego odbędzie się akademja, podczas której grono amatorów S. M. P. odegra „W błogosławioną noc”. — W ub. czwartek odbyło się w salce parafjalnej zebranie plenarne S. M. P. pod przew. prezesa druha Zakesa. Na zebraniu ks. patron wręczył nagrody zwycięzcom ostatnich zawodów wewnętrznych. Nagrodę wędrowną gniazda otrzymał p. Florian Jabłoński w pięcioboju dla młodych zaś p. Jenczyk Teodor. — W ub. piątek odbyło się w lokalu p. Mańczaka walne zebranie Tow. Kupców pod przew. wiceprezesa p. Skrzypczaka. Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorium.

— * **SZAMOTUŁY.** (Rozprawy sądowe.) W dniu rozprawy przeciw mordercy Rakowskiemu odbyła się rozprawa przeciw Marcinowi Klóji, młynarzowi z Poznania i bratu Wawrzyńcowi, kupcowi z Ostroga, o bezprawne wyrzucenie przemocą mebli z mieszkania, wzgl. usiłowanie zabójstwa. Pod pretekstem renowacji domu zebrał Marcin Klój kilku bezrobotnych, którym nakazał meble należące do Kruegerów wynieść do chlewu. Oparła się temu Julianna Kruegerowa, która w międzyczasie posłała swego młodszego syna po męża, zajętego przy pracy w roli. Gdy mąż jej Ludwik przybył na miejsce, podniósł w uniesieniu łopatę, syn zaś jego porwał siekiere, by bezprawnie eksmisji zapobiec. Wtem padł okrzyk „Klój do środka”. Wawrzyniec Klój wpadł do mieszkania i oddał z odległości 4 metrów do Kruegera strzał z rewolwru, który na szczęście chybił. Po przesłuchaniu świadków zasądził sąd Wawrzyńca i Marcina Klója, po myśli art. 251 k. k. pierwszego na 1 rok więzienia, drugiego na 4 miesiące aresztu i ponoszenie kosztów sądowych. Co do usiłowanej zbrodni zabójstwa nie nabral sąd przekonania i Klója uwolnił.

Za dokonanie gwałtu cielesnego odpowiadali Dybizbański Wacław, Nowacki Jarosław i Kubiak Marjan. Rozprawa toczyła się przy drzwiach zamkniętych. Bardzo rzeczową obronę przeprowadził adwokat p. Motylewski z Pniew. Sąd skazał Dybizbańskiego za przestępstwo z art. 204 na 6 miesięcy więzienia, darując karę na mocy amnestji, pozostałych dwóch uwolnił od winy i kary. (sc)

Koronowo

Agentura „Kurjera Poznańskiego” znajduje się w

księgarni Pokłękowskiego

Koronowo

Zamówienia oraz przedpłatę na listopad i dalsze miesiące prosimy uskutecznić w księgarni Pokłękowskiego. Agentura przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat

— * **Cukiernia i restauracja przy Ogrodzie Zoologicznym.** W nowourządzonych lokalach Ogrodu Zoologicznego przy ul. Gajowej 5, otwarto w tych dniach nową restaurację i cukiernię. Lokale poświęcił ks. prob. Nowakowski z parafji św. Michała. Archaniola. W gustownie urządzonych kilku lokalach cukierni i restauracji, mieści się bufet z napojami, a bogato zaopatrzone dział cukierniczy urządzony jest na sprzedaż ciast poza dom Nowy lokal urządzono staraniem znanych fachowców mistrza cukierniczego p. Franciszka Radzińskiego i p. Ignacego Warzynowicza, długoletniego kierownika winiarni Cichowicza. zg 20 231/2

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Globiszowa z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze. 5 zł; — Marja Rudnicka z prośbą o pomoc. 6 zł; — Kłos, Oborniki 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 543,80 zł.

Z POMORZA

* CHOJNICE. (Okradł brata z 4000 złotych.) Piotr Maziarz z Chojnic ulica Angowicka, otrzymał większą rentę jako spadkobierca zmarłego w wojnie światowej ojca. Otrzymał pieniądze (4000 zł) ukrył przed braćmi w sienniku. Kiedy pewnego dnia zabrał do skrytki stwierdził brak pieniędzy. Dochodzenia policyjne wykazały, że sprawcą kradzieży był Jan Maziarz, który 3500 zł ukrył w rękawie płaszcza, zaś 500 zł zużył na obiad w mieście pomorskich i zwiedzenie Warszawy. Przed sądem „braciszek” tłumaczył się, że należała mu się część renty, której brat nie chciał mu wydać. Sąd wobec odmowy zeznań brata uwolnił oskarżonego od winy i kary.

(Przy drzwiach zamkniętych.) — Wzmocniony wydział karny zasądził rolnika Władysława Fiedlera z Sepolna na 6 miesięcy więzienia za zniewolenie Myny Offer. Wykonanie kary zawieszono, zostało na przeciąg 3 lat. — Robotnik Jan Gaul z Tucholi skazany został na pół roku więzienia z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na przeciąg 3 lat za zniewolenie umysłowo upośledzonej Leokadii Dejówny.

(Puszczali w obieg fałszywe monety.) Sąd okręgowy zasądził Edmunda Jankowskiego, praktykanta bankowego i kowala Jana Bielińskiego z Tucholi na karę więzienia przez 2 miesiące za puszczanie w obieg fałszywej monety 10-złotowej.

* ŚWIECIE. (Przed kampanią cukrowniczą.) W najbliższych dniach rozpoczyna tutejsza cukrownia swą kampanję. Na uruchomienie cukrowni, największego w mieście zakładu przemysłowego, oczekują prawie przez rok całe większe rzesze bezrobotnych naszego miasta. Szkoda tylko, iż kampania potrwa parę tygodni. Dowóz buraków trwa w całej pełni, stąd też sporo ludzi znajduje zatrudnienie. Należy podkreślić, iż pogłoski o rzekomej likwidacji cukrowni w Świeciu okazały się na szczęście przedwczesne.

(Minjaturowy model.) Mechanicy elektrowni w Żurze skonstruowali ze stali miniaturowe olbrzymiej turbiny, wielkości 12 cm, wyrabiającej prąd, którą można pod ciśnieniem wody w ruch wprowadzić. Miniaturowa zostanie oddana do Muzeum Warszawskiego.

(Nabierał kogo się dało.) W Ostrowie pod Świeciem pojawił się pewien wytwórnik osobnik w celu kupna większego gospodarstwa. Udał się do Ameryki i tymczasem okazało się, iż nie tylko nie zapłacił za nocleg rolnikowi Technerowi, ale w dodatku skradł cenny zegarek, a za carskie ruble, które przedstawił jako dolary, pobrał 7 zł. Rolnikowi Landzie w Czarku Świeckim ten sam osobnik skradł 31 zł.

Z BYDGOSZCZY

Ruch ludności w Bydgoszczy. Ostatni kwartał wykazał dość poważny przyrost ludności naszego miasta. W lipcu przewyżka urodzin nad zgonami wyniosła 104 osoby; w sierpniu 105 osób i we wrześniu 64 osoby. Również drobną nadwyżkę wykazuje ilość przybyłych do Bydgoszczy nad tymi, którzy miasto nasze opuścili. Ogólna liczba mieszkańców na 1 października rb. zamyka się cyfrą 120.837.

Wzrost liczby Żydów. Pierwsze 3 kwartały rb. notują wzrost ilości Żydów, stale zamieszkałych w Bydgoszczy. Mianowicie na 1 stycznia było tutaj 1883 Żydów — stałych mieszkańców; na 1 października notowaliśmy już liczbę 1953. Najwięcej przybyło w maju, bo 72 osoby, oraz w lipcu 57 osób. W tych jednak miesiącach notowany był również największy odpływ żydostwa z Bydgoszczy i dzięki temu ogólny przyrost w okresie 3 kwartałów wyniósł osób 70.

Koniec wystawy. Wystawa zabytków i pamiątek bydgoskich w Muzeum Miejskim trwać będzie tylko do niedzieli 29 b. m. Kto więc nie zwiędził jej jeszcze, powinien skorzystać z ostatnich kilku dni. Statystyka frekwencji na tej wystawie wykazuje ogółem 2.000 osób. Największą ilość wśród zwiedzających stanowiła młodzież szkolna oraz członkowie organizacji młodzieżowej szkolnej.

Zebranie Z. M. N. W środę 25 bm. odbyło się plenarne zebranie ogniska bydgoskiego Związku Młodych Narodowców, poświęcone omówieniu spraw organizacyjnych i zbliżających się wyborów do Rady Miejskiej m. Bydgoszczy. Referat o technice i organizacji wyborów wygłosił red. Fiedler.

Nowa premiera teatralna. W komedii Fraccarolliego pt. „Wiedza radosna”, której premiera odbędzie się w nadchodzącą sobotę, wezmą udział: pp. Drohocka, Łukowska, Maassówna, Morozowiczowa, Wieszorkowska, Cirin, Dowmunt, Dytrych, Dzwonkowski, Lochman, Niewiarowicz, Wilamowski i Utnik. Reżyserja komedii spoczywa w niezawodnych rękach Niewiarowicza.

Biblioteka Miejskiej. List Sienkiewicza do ks. Uchtomskiego ofiarował Biblioteczce Miejskiej w Bydgoszczy nie Władysław, lecz redaktor Bruno Wincenty Korotyński. Redaktor Korotyński nadesłał już Biblioteczce bydgoskiej kilka cennych autografów, przeważnie Sienkiewicza.

„Atak gazowy” na Bydgoszcz. Na początku listopada z inicjatywy Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej odbędzie się pokaz ataku lotniczego na Bydgoszcz. Pokaz ten ma mieć program znacznie szerszy niż urządzony w roku 1932.

Proces o rozruchy bezrobotnych w Świeciu przerwany

Ze Świecia donosi (tts): Odbijający się tutaj przed wydziałem karnym sądu okręgowego na sesji wyjazdowej, proces o zajścia bezrobotnych w Świeciu, jakie miały miejsce 18 ma-

ja b. r. został przerwany. Dalszy ciąg rozpocznie się 1 listopada w Grudziądzu, gdzie nastąpi przesłuchanie jeszcze dwóch świadków. Dotąd przesłuchano około 60-ciu świadków.

Sytuacja w cukrowni wrzesińskiej

Z Wrześni donosi (kg): Pertraktacje p. starosty Galasa, prowadzone w związku z zatrudnieniem nowych z powiatu pracowników w tutejszej cukrowni, nie odniosły pozytywnego skutku. Dyrekcja cukrowni do ostatniej chwili pozostała przy swych postulatach domagających się przyjęcia tych tylko pracowników, którzy rok wcześniej pracowali podczas

trwania kampanji.

Wobec tego, iż p. starosta wycofał się z pola walki, o przyjęciu pracowników nowych decyduje li tylko dyrekcja i wydział robotniczy przy cukrowni we Wrześni.

Ostatni zapis wyznaczono na 26 bm., zaś dnia 27 bm. o godz. 6 rano ruszy normalna praca kampanji.

Najazd Żydów na Nakło

Z Nakła donosi (p): Na odbywający się w ubiegły wtorek jarmark zjechali się w ogromnej ilości Żydzi i zajęli nietylko rynek ale i chodniki. Najwięcej przybyło Żydów z Łodzi samochodami. Stanowili oni około 50 proc. ogółu sprzedawców. Wywieźli oczywiście masę pieniędzy, albowiem ludność zaopatrywała się u Żydów, zapychając ich kieszenie.

Czas najwyższy, żeby wreszcie pol-

ska wieś ocknęła się i pamiętała o haśle „Swój do swego”.

Na jarmarku grasowali również ci, którzy nie orzą i nie sieją a sprzątają. Dokonano całego szeregu ukradzieży m. in. na niekorzyść p. Bałera, p. Knasta, zabierając mu ze składu 50 funtów kiełbas i 25 funtów szmalcu. Poza tem zginęło w ciągu tego dnia tylko... 8 rowerów. Lup jak na jeden dzień naprawdę piękny.

Przy pracy czycha śmierć!

8 tragicznych wypadków w jednym dniu w Łodzi

Z Łodzi donosi (z): Z dachu domu (ul. Kilińskiego 71) spadł blacharz Marjan Zielke, zam. Nowo Zarzevska 70 i odniósł złamanie ręki. Rannego przewieziono do szpitala.

W fabryce Allarta (Kątna 19) tryby maszynowe oberwały palce u rąk robotnikowi Tadeuszowi Jurkowi, zamieszkałemu przy ul. Piasecznej 14.

W fabryce Ejtingona (Sienkiewicza 84) ranioną została w głowę odłamkiem żelaza robotnica Zenia Franke (Bankowa 21).

Ua stacji Łódź Karolew przywalony został belą bawełny robotnik Stanisław Rybarz (Marysińska 79) i odniósł złamanie kilku żeber

W zakładach Scheiblera (Emilji 25), spadł z drabiny przy zakładaniu pasa transmisyjnego Zenon Pluciennik (Przędzalniana 46) odnosząc złamanie ręki.

W Widzewskiej Manufakturze podobnemu wypadkowi uległ robotnik Wiktor Bochna (Graniczna 23).

Na stacji Łódź Kaliska spadł z rampy pod koła wagonu robotnik Józef Szupera i odniósł złamanie 3 żeber i nogi.

W domu przy ul. Tragitta 1 malarz Marjan Wartałowicz (Drewnowska 106) spadł z drabiny i złamał rękę oraz okaleczył głowę.

Rannych przewieziono do szpitali lub lecznic.

Z Kasy Chorych. Długoletni dyrektor Kasy Chorych m. Bydgoszczy i komisarz kas sąsiednich powiatów: wyrzyckiego, szubińskiego i toruńskiego, inż. Zawadzki, jak dowiadujemy się, ma opuścić swoje stanowisko. Przez czas swego urzędowania inż. Zawadzki dał się poznać jako dbały o dobro powierzonej mu instytucji kierownik.

Dyżury aptek: Od 23 — 29 października apteka Centralna (ul. Gdańska) i apteka Pod Lwem (na Okolu).

Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy w dniu 26. 10. 1933 r.

Warunek: handel hurt, ład. wag. dostawa bież. za 100 kg. w złotych.

Ceny tranzacyjne: żyto 145 ton par. Bydgoszcz 14,50—15,00, pszenica 32 tonny par. B. 20,00—20,30, owies 90 ton par. Bydgoszcz 13,75—14,50, makuch lniany 30 ton par. B. 18 50.

Ceny orientacyjne: żyto bez zmiany, pszenica bez zmiany, jęczmień brow. bez zmiany, jęczmień przemysłowy bez zmiany, owies 13,75—14,00.

Reszta notowań bez zmiany.

Ogólne uposobienie spokojne. Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 585 tonn, pszenicy 400 tonn, jęczmienia brow. 30 tonn, przemysłowego 480 tonn, owsa 58 tonn, mąki żytniej 33 tonny, pszennej 217 tonn, otrąb żytnich 60 tonn, pszennej 159 tonn, jęczmiennych 25 tonn, maku niebieskiego 10 tonn, makuchu słonecznikowego 60 tonn, makuchu lnianego 15 tonn, wyłoków suszonych 30 tonn, buraków suszonych 60 tonn, ziemniaków fabrycznych 300 tonn.

Straszna śmierć 2-letniego dziecka

Z Inowrocławia donosi (wik): W rodzinie Cichońskich w Mokrem, pow. Mogilno, zdarzył się tragiczny wypadek. Matka, piorąc bieliznę, zestawiła kocioł z ukropem na ziemię. Bawiąca się dwuletnia córeczka Cichońskich oparła się o kocioł i w pewnym momencie przechyliła się, wpadając w ukrop. Dziecko zmarło w strasznych męczarniach. Rozpacz rodziców jest nieopisana.

Żępić chwasty!

Sąd okręgowy w Łodzi skazał 22 komunistów - Żydów na karę więzienia od roku do 4 lat

Z Łodzi donosi (z): Jak już donosiliśmy, na wokandzie s. o. w Łodzi znalazła się sprawa 28 komunistów Żydów, oskarżonych o przynależenie do związku komunistycznego i wszczęcie akcji przeciwko nowemu regulaminowi więziennemu i kodeksowi karnemu. Akcja ta pociągnęła za sobą wybijanie szyb w więzieniach łódzkich i w łódzkim sądzie. Ze względu na konkretną winę oskarżonych, przewód procesu został skrócony i wyrok za-

padł już w środę. 22 komunistów skazanych zostało na karę więzienia — 22 Żydów — siewców gangreny społecznej zostało na dłuższy czas unieszkodliwionych. Wyrokiem sądu okręgowego zostali skazani: Szłoma Bornsztajn, Icek Gleszon, Wassersztajn i Mordka Wajsmann, każdy na 4 lata więzienia, Zender Garbacz, Laja Laks i Abram Chaim Ajzenberg, każdy na 3 lata więzienia, Sura Gelbart, Chawa Ordynans, Chaja Pięk-

Najpiękniejszy i najbardziej wzruszający film miłosny

POŻEGNANIE Z BRONIA

JESZCZE TYLKO KILKA DNI

na ekranie kina APOLLO

FILM, KTÓRY PAMIĘTA SIĘ CAŁE ŻYCIE!!!

nr 6 122

KRONIKA TOWARZYSKA

Koło Medyków Studentów Uniwersytetu Poznańskiego urządza w niedzielę, dnia 29 października br. w salonach „Adrii” Dancing-Bridge. Początek o godz. 21-ej. Bilety wstępu w cenie 2 zł, 1.50 i 1 zł. zg 20 238/9

Tajemnicze postrzelenie

Z Inowrocławia donosi (wik): 24 b. m. o godz. 9,30 znaleziono trupa z przestrzeloną lewą pierśią w pobliżu wsi Karczyn, pow. inowrocławski. Przy trupie znaleziono dwa próżne worki i rower męski; przypuszcza się, że denat znajdował się nad torem celem dokonania kradzieży węgla. Ustalono, iż są to zwłoki 36-letniego Szczepana Puszczykowskiego, zamieszkałego w Inowrocławiu przy ul. Szyborskiej 55. Sprawcy postrzelenia Puszczykowskiego dotychczas nie ujawniono. Dochodzenia w tej sprawie w toku.

Samochód wywrócił się

Z Koźmina donosi (em): Wczoraj popołudniu w Cegielni k. Koźmina przewrócił się samochód ciężarowy p. Czarnieckiego z Ostrowa, wracający z jarmarku z Dolska.

Poturbowanych zostało 6 osób, przyczem Stachowiak Marcin, obuwicznik z Ostrowa, doznał poważnych obrażeń — powikłanego złamania w stawie barkowym. Poszkodowanych odwieziono do szpitala w Koźminie, gdzie im udzielono pomocy lekarskiej. Wypadek nastąpił z niewiadomych przyczyn.

Skazanie niebezpiecznego bandyty

Z Inowrocławia donosi (wik): Przed sądem okręgowym w Bydgoszczy, na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu, stanęła znana z różnych przestępstw rodzina Mochów. Główny oskarżony, Wiktor Moch, uciekający z osaczonego przez policję mieszkania, gdzie wyprawił swoje żareczyny z Salomeą Sypniewską z Pławina, zatarasował się w mieszkaniu Ossowskiej. Gdy się przekonał, że ucieczka będzie trudną, usiłował przedrzeć się przez kordon policji i wpadł na st. post. policji śledczej Gramzę. Podczas bijatyki padł strzał, który ugodził Gramzę w podbródek.

Następnie zbiegł Moch do mieszkania swego ojca, gdzie cała rodzina wzięła go w obronę, tarasując drzwi. Sąd po rozpatrzeniu sprawy i przesłuchaniu świadków skazał Wiktora Mocha na 1 rok więzienia, matkę zaś jego, Franciszkę, i siostrę, Annę Chęciakową, za utrudnianie aresztowania na 3 miesiące aresztu z zawieszeniem na 2 lata.

Wiktor Moch ma już za sobą 9 wyroków skazujących, za kradzieże i włamania. Ostatnio został aresztowany po 4-tygodniowym ukrywaniu się przed policją; pierwszy raz został skazany jako 16-letni chłopiec.

na, Icek Lipowicz, Szyja Jakubowicz, Rywel Szajnfeld, Aron Okrąg, Abram Nożyce, Chanja Abramowicz, Szłoma Hersz Kornblit, Mordka Czereśnia, Hersz Dzems vel Rubin, Moszek Gelbart, Mordka Orenbuch, każdy na rok więzienia, Lajb Jakób Litmanowicz i Sura Brzóstowska skazani zostali z powodu młodocianego wieku na dom poprawczy.

Pozostałych oskarżonych sąd uwolnił z powodu braku dowodu winy.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

„PUKKA SAHIB”

Wilfried Desert, główny bohater „Kwiatu na pustyni” jest nam znany z nowoczesnej komedji, która tworzy ciąg dalszy Sagi Rodu Forsyte'ów. Pamiętamy, że kochał się beznadziejnie we Fleur, córce Soamesa Forsyte'a, gdy wyszła za Michała Monta — i że zrozpaczony wyjechał na Wschód. Teraz, wróciwszy po kilku latach, zakochał się od pierwszego wejrzenia w pannę Dinny Cherrell. Ona również uległa na jego widok „gromowi z jasnego nieba” (myślę, że tak najlepiej będzie spolszczyć francuskie „coup de foudre”), mają się pobrać, a nic temu nie stoi na przeszkodzie. Takby się przynajmniej zdawało, aż do pierwszych pogłosek, że Wilfried, który swe dobrowolne wygnanie spędzał między Arabami, przyjął mahometanizm.

Nie trzeba sądzić, aby główną przeszkodą był fakt ten sam w sobie. Jeżeli wierzyć Galsworthyemu, to Anglicy-protestanci są przeważnie agnostykami lub wprost ateistami. Sir Lawrence Mont, ojciec Michała, a teść Fleur, określa ilość wierzących na dziesięć do piętnastu procent ludzi dorosłych. Inni wyznają filozofję Konfucjusza, nie religję chrześcijańską, chociaż, jak powiada Mont, „nie zdają sobie z tego sprawy”. Ich religią jest „część dla przodków i dla tradycji, szacunek dla rodziców, uczciwość, moralne życie, dobre obchodzenie się ze zwierzętami i z podwładnymi, nienarucanie się ze swoją osobą i stoicyzm w obliczu śmierci”.

Jeżeli obraz ten wydaje się nam, na dystans, mocno przesadnym, to w dalszym ciągu zaczynamy rozumieć, że takie oświetlenie było Galsworthyemu w każdym razie potrzebne ze względów artystycznych. Szło mu o to, aby w jak najsilniejszych barwach pokazać reakcję społeczeństwa na apostazję Wilfrieda — reakcję bardzo mocną, ale płynącą z zupełnie swoistych pobudek. Wygląda ona mniej więcej tak: Gdyby Wilfried z dobrej, wolnej woli przyjął inną religję, to apostazja pozostałaby jego sprawą osobistą, kwestją jego sumienia. On wszakże przeszedł na mahometanizm pod groźbą śmierci. Wpadł w ręce fanatyków arabskich. Jakiś szeik przyłożył mu do głowy pistolet i dał do wyboru: poturczyć się, albo umrzeć. Wilfried nie obrał śmierci, więc stchórzył, a przez to poniżył Anglię. W oczach barbarzyńców, nad którymi ona panuje. Jest zdrajcą narodu — zdrajcą przez tchórzostwo.

— Nie przypuszczam — powiada archeolog Adrijan Cherrell — aby cokolwiek innego mogło zachwiać wysokim pojęciem, jakie ludzie Wschodu mają o Anglikach, niż apostazja pod groźbą pistoletów. Przed Desertem stało naówczas pytanie: „Czy dbam dostatecznie o opinię mego narodu i mojej ojczyzny, aby dać się raczej zabić, niż ją obniżyć?”

A sir Lawrence Mont — ten „wyznawca Konfucjusza” — tłumaczy obszerniej:

— Na Wschodzie Brytyjczyk żyje zwykle w odosobnieniu. Czy to podróżnik, czy archeolog, żołnierz, urzędnik, zwykły cywil, plantator, doktor, inżynier, czy misjonarz — stoi na czele małej grupy obcych ludzi i przeciwstawia wszelkim niebezpieczeństwom siłę, jaką daje mu opinia o Anglikach. Jeżeli jeden Anglik sprzeniewierzy się obowiązującym zasadom, odbija się to na wszystkich samotnie żyjących Brytyjczykach. Wszyscy o tem wiedzą i rozumieją doniosłość tej zasady. Ci samotnicy muszą mieć zupełną pewność, że żaden z nich nie da się zastraszyć ani poniżyć, że przyjmie każde wyzwanie. Inaczej życie byłoby tam niemożliwe.

Najsilniej akcentuje honor narodowy generał, Cherrell, ojciec Dinny, odpowiadając na jej argumenty, wśród których agnostycyzm Wilfrieda stoi na pierwszym miejscu:

— Wobec tego nie wiem, co mam myśleć. Jakżeż to? Wiara, która jest od wieków wiara naszych ojców, nic nie znaczy? To wszystko, co uczyniło z nas najdumniejszy naród świata, należy odrzucić na rozkaz Araba? Czyż Lawrence'owie, John Nicholson, Chamberlain, Sandemann i tysiąc innych, którzy poświęcili całe życie i nawet zginęli za to, aby pozyskać Anglikom

opinję dzielnych ludzi, wiernych danemu słowu — mają być wyrzuceni na śmietnik dla fantazji każdego Anglika, któremu zagrozi pistoletem? A jeżeli nie wolno tego uczynić wszystkim, dla czego ma to być dozwolone jednemu?

W Burton Club, gdzie zarząd znajduje się przed wnioskiem, aby Wilfrieda wezwać do rezygnacji z członkostwa, nikt z obecnych nie objawia rozczekawienia zarzutem apostazji. Na uwagę, iż ogłosiła ten fakt „Iskra Codzienna”, replikuje ktoś, że to pismo podrzędne, z którym nie warto się liczyć. Inni ziewają. Już ma sprawa pójść ad acta, gdy zabiera głos „bardzo opalony mężczyzna o głęboko osadzonych żywych oczach”.

— Jadę w przyszłym miesiącu do Afganistanu — zaczyna. — Mam nadzieję, że ta historia jeszcze tam nie dotarła.

— Dla czego?

— Poprostu dla tego, że zwiększyłoby to pogardę, z jaką i tak będą się do mnie odnosić.

Na to dwóch członków zarządu odezwowało się równocześnie: — Prawda, prawda. Inni nie zaoponowali. Los Wilfrieda był przesądzony. Później, z każdym dniem okazuje się coraz wyraźniej, że został on przez społeczeństwo odepchnięty. Naprósto Dinny przekłada, że był i tak agnostykiem, i że tchórzostwa nikt mu zarzucić nie może, skoro przeszedł całą wielką wojnę z pogardą śmierci i wśród odznaczeń. Wobec ludów niższych — a jakież nie są nimi w stosunku do „najdumniejszego narodu świata” — jak mówi generał Cherrell — Anglik musi być „pukka sahib”. Po polsku można by to wyrazić, jak myślę, określeniem: „prawdziwy pan”, „pan całą gębą”, „pan z panów”. Tylko wtedy będzie rządził niższymi.

„Sahibem trzeba się urodzić”, powiada sir Lawrence Mont, „nie można się nim stać”. Musi nim być Anglik, tego żąda honor narodu. W tomiku poezji sir Alfreda Lyalla „Wiersze pisane w Indjach”, jest poemacik „Teologia in extremis”: historia żołnierza, który wołał umrzeć, niż zrzec się chrześcijaństwa. Conan Doyle napisał wiersz o kapralu trzeciego pułku linjowego, stawionym przed chińskiego generała, który dał jeńcowi do wyboru: „kao-tao”, albo śmierć. „Kao-tao”, to znaczy wybicie pokłonu. Kapral odpowiada: „W trzecim linjowym tego się nie robi” — i ponosi zgon. To też sam Wilfried w rozmowie z Michałem Montem przyznaje, że „pozwolił sobie zagłuszyć instynkt przez sofizmaty i Bóg wie jakie głupstwa”, bo, jak mówi:

— Pierwszym moim impulsem było krzyknąć: Strzelaj, i idź do wszystkich diabłów! Ach, gdybym się był tego trzymał, nie siedziałbym tutaj...

Wilfried ucieka do Sjamu. Dinny zostaje złamana doszczętnie. „Kwiat na pustyni” jest z wielu względów artystycznych książką godną wielkiej uwagi. Myślę, że nawet w całej Nowoczesnej Komedji nie znajdujemy tak mocnych przykładów na przewrót psychiczny, jaki po wojnie w Anglii był się dokonał i drwiącym sceptycyzmem przeszył stosunek społeczeństwa do ideałów epoki wiktoriańskiej. Ale cały ten nałot opada, gdy przychodzi do eksperymentu na żywym ciele. Staje się teorią, sofistyką, owiniętą dokoła sztucznych rozumowań. Budzi się instynkt narodowy i oddaje głos tradycjom starej Anglii, które głoszą, że każdy Brytyjczyk z osobna jest odpowiedzialny swoim honorem za honor i wielkość ojczyzny. Gdy w tem zawiedzie — mniejsza o przyczynę — musi zniknąć z pośród rodaków.

Witold Noskowski.

Poznań.

Powieść podróżnicza. Szerszej publiczności znane jest zapewne dobrze nazwisko Janusza Makarczyka, młodego podróżnika i autora kilku powieści. Najlepszą jego pracą była książka o Brazylii, poprzedzona życiową przedmową Aleksandra Świętochowskiego. Ostatnim dziełem Makarczyka jest powieść „R. Seem”. (Nakł. spółki wydawniczej „Płomień”, Warszawa, 1933). Podobnie, jak poprzednio wydane prace i powieści podróżnicze autora „U S A” odznacza się ona żywością, wycuciem kolorytu lokalnego, potocznością narracji. Rozwijając się w Polsce sport żeglarski znajduje w Makarczyku swego poe-
ta. Do-

ŻYCIE KULTURALNE

MUZYKA

Prokofjew w Polsce. Słynny kompozytor i pianista rosyjski, Sergiusz Prokofjew, wystąpił z własnymi recitalami w Krakowie i we Lwowie. Zapowiedziany był koncert Prokofjewa w Filharmonii warszawskiej, lecz nie doszedł do skutku. Prokofjew gra swoje dwie sonaty oraz cały szereg drobniejszych utworów. W Filharmonii miał nadto dyrygować dziełami orkiestrowymi, w tem słynną „Symfonią klasyczną”.

DZIS KONCERT SYMFONICZNY.

W teatrze Wielkim odbywa się dzisiaj wieczorem o godz. 20 — jak już donosiliśmy — koncert symfoniczny pod batutą dyr. Z. Latoszewskiego. Orkiestra Symfoniczna m. Poznania wykona drugą symfonię Szymanowskiego, oraz Dukasa poemat symfoniczny „La Péri”. Solistą jest gośny zagranicą pianista Stanisław Niedzielski, który odegra koncert fortepianowy Griega. Dzieło Szymanowskiego będzie wykonane z tą intencją, aby uczcić pięćdziesiąt rocznicę urodzin znakomitego kompozytora.

TEATR

Co grają w Warszawie? Teatr Polski po nieudanym „Dantonie” Stanisława Przybyszewskiej wystawił Szekspira „Miarka za miarkę”. Teatr Mały wznówił Rittnera „Lato”. Ateneum gra reportaż „Sawinkow”, Kameralny „Wroga ludu” z Adwentowiczem. Narodowy powtarza „Zemstę” z Leszczyńskim jako Cześnikiem, Nowa Komedja gra dalej „Firmę” Hemara z Modzelewską i Jaraczem.

KRAJOZNAWSTWO

Obrazki z Zagłębia. W ostatnim zeszyście „Ilustracji Polskiej” znajdujemy feljton krajoznawczy K. Tomaszewicza p. t. „Cienie dawnych słupów granicznych”. Kreśli w nim autor żywe obrazki z Sosnowca i Będzina, dość znacznych pod względem ilości mieszkańców miast i ważnych punktów przemysłowych, ale bardzo zaniedbanych pod względem urządzeń użyteczności publicznej. Liczne fotografie ilustrują feljton z charakterystycznymi obrazkami z opisywanych miast. (tk)

skonałe opanował (przynajmniej w mowie i piśmie) sztukę żeglarską, tajemnicę jej i dość trudne (specjalnie w Polsce) słownictwo. Jego książka jest piękną na pochwałę sportu, morza i przyrody. Te wartości przyczyniają się do polecenia „R. Seem” dla młodzieży starszej. Pomysłowa fabuła utworu sprawia, że książeczkę Makarczyka czyta się z dużą przyjemnością. (T. S. B.)

„Myślistwo z ogary”. Ciekawym zabytkiem polskiego piśmiennictwa myśliwskiego zajął się dr. W. Ziembicki w zeszytach „Łowca”, a następnie wydrukował swą rozprawkę w oddzielnej odbitce. Autorem „Myślistwa z ogary” jest Jan Ostroróg zwany Brodatym, kasztelan, a później wojewoda poznański. Żyjąc w końcu XVI w i początkach XVII wieku, był on jednym z najwykształceńszych ludzi swej epoki. W chwilach wolnych od zajęć zapisywał swe, zdobyte doświadczeniem wiadomości z zakresu gospodarstwa wiejskiego. W ten sposób powstały m. in. „Kalendarz gospodarski”, traktat o „Chowaniu zrebców”, o „Zwierzyńcu” i „Myślistwo z ogary”. To ostatnie cieszyło się największym uznaniem i powodzeniem, czego najlepszy dowód dają w krótkich odstępach czasu następujące wydania. Pierwsze ukazało się w Krakowie w roku 1608, następne tamże w 1618 i 1649. Trzy wydania, poczynając od roku 1643, datowane są w Łowiczu. Dowodem poczytności jest fakt, że niewiele egzemplarzy dochoowało się do naszych czasów. Dr. W. Ziembickiemu znane jest z sześciu wydań wszystkiego 28 egzemplarzy zachowanych w wielkich bibliotekach publicznych i prywatnych. Z pierwszego przytem wydania nie zachował się żaden, a z drugiego ocalał tylko jeden egzemplarz w Bibliotece Jagiellońskiej. W wydanej broszurze dr. W. Ziembickiego znajdują się podobny tytułowych stron pięciu najdawniejszych z zachowanych wydań „Myślistwa z ogary”. Reprodukowany jest tu również po raz pierwszy portret Jana Ostroroga z synem Mikołajem, późniejszym regimentarzem, zwanym „Laciną”. Portret ten znajduje się w kościele O. O. Bernardynów w Sokalu. Książeczka dr. Ziembickiego, lekarza, oraz badacza medycyny, jest bardzo interesująca i ma miły smaczek bibliofilski. (r)

TATRY JAKO PARK

Niedługo minie dziesięć lat od czasu, jak po raz pierwszy zaczął kształtować się konkretnie projekt założenia w Tatrach Parku Narodowego, to jest rezerwatu, w którym kraj nasz i przyroda wogóle będzie pod ścisłą ochroną

SZKOLNICTWO

Rysunek w nauczaniu innych przedmiotów. Nowe programy nauczania kładą wielki nacisk na związki między przedmiotami. Rysunek jest wymieniany jako przedmiot nauki, który łączyć można prawie ze wszystkimi innymi. W „Przyjacielu Szkoły” (nr. 15) zwraca p. Lam uwagę, że często nadużywa się rysunku. Bez fachowych objaśnień dzieci tracą wiele czasu, przeznaczony na wycieczki i wykonywanie bezpożyteczne i najczęściej niesteptyczne malowidła. Dotyczy to tak ilustracji, jak zdobnictwa i liternictwa. Autor kończy wskazówką, iż w wypadkach, gdy dany nauczyciel nie umie sam kwestyj rysunkowych rozwiązać winien uciekać się do pomocy fachowca. (sn)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Na cześć Prowancji. Regionalizm francuski — a Francja jest jak wiadomo kolebką regionalizmu — ma do zanotowania niemałe wydarzenia. Dwaj znakomici pisarze: Leon Daudet oraz Charles Maurras, wydali wspólnie książkę „Notre Provence”. Jest to jakby apoteoza przepięknej Prowancji.

VARIA

O ruchu rewolucyjnym w Królestwie za czasów carskich wydał moskiewski nakład „Stary bolszewik”, wspomnienia M. Plochockiego, zatytułowane „Gody podpolja w Polsce, wspomnienia starawo raboczewo”.

Walce z alkoholizmem poświęcony jest obrazek dramatyczny ks. J. Janiszewskiego p. t. „Ofiary demona”, wydany w miejscu Piastowem przez Tow. św. Michała Archaniola. Autor przedstawia w tym obrazku straszne skutki pijaństwa, kreśląc postać ojca — pijaka, który przez tragiczną pomyłkę zabił własnego syna. Sztuczka może z powodzeniem wejść do programu wieczornic organizowanych przez towarzystwa abstynenckie. (v)

W następnym Dziale:
KOWAL WŚRÓD MOŚCIPANÓW
przez
dr. Feliksa Pohoreckiego.

Mianowicie 24 maja 1924 został w Krakowie podpisany protokół czesko-polski, w którym postanowiono, że Tatry zarówno czeskie jak polskie mają być jednym wielkim Parkiem Natury. Ostatnio, jak donosiliśmy, zakupił skarb państwa dobra zakopiańskie, należące do Fundacji Narodowej im. Władysława Zamoyskiego, t. zn. Fundacji Kórnickiej, mianowicie, Zakopane, Kościelisko, Bukowinę i Brzegi. — Jest to ogromny kompleks leśny o obszarze mniej więcej 8 000 hektarów. Obejmuje on lasy i hale doliny Kościeliskiej, prawie wszystkie lasy i część hal na t. zw. reglach zakopiańskich, dalej teren w okolicach Zazadniej, wzdłuż szosy z Zakopanego do Morskiego Oka oraz część samego Morskiego Oka i okolicy. Równocześnie nabył skarb w ten sposób współwłasność wielu hal tatrzańskich, w mniej więcej 40 procentach. Niedługo mają być przejęte przez skarb dobra Murzasichle II, obejmujące około 1 000 hektarów. W ten sposób skarb państwa wejdzie w posiadanie przeszło połowy terenu, mającego stanowić tatrzański Park Narodowy po stronie polskiej. Co do drugiej połowy, to właścicielem znacznej części odnośnego terenu jest Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, co niemało sprawę upraszcza.

Tatrzański Park Narodowy swem zaistnieniem przybliży przemianę Tatr wogóle, tak polskich jak czeskich, na Park Natury, obie bowiem części Tatr mają się na tę całość złożyć. Nadzór nad krajobrazem leśnym i nad ochroną przyrody obejmuje w naszym Parku osobna komisja, tak jak to się stało z Parkiem Narodowym w Pienińskich. Obie Parki, czeski i polski, będą obejmowały przeszło 50 000 hektarów terenu rezerwatowego, wliczając całą powierzchnię, to jest zarówno lasy i hale jak doliny, góry i jeziora. Będzie to największy w Europie rezerwat górski. Gdy jeszcze powstanie Park Babiogórski (do którego wykupił już skarb państwa lasy na południowych stokach Babiej Góry) wówczas Podhale oraz polska Orawa i Spisz znajdą się jakgdyby w trójkącie, zawartym między Pieninami, Parkiem Pienińskim, Babiogórskim i Tatrzańskim. (kt)

*) John Galsworthy: „Kwiat na pustyni”. Z upoważnienia autora przełożyła Marja Godlewska. Warszawa 1933. Towarzystwo Wydawnicze „Rój”.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Wobec fali nowych ustaw gospodarczych

Porządek obrad posiedzenia rady ministrów z dnia 20-go b. m. obfitował w projekty rozporządzeń gospodarczych. Samych rozporządzeń o znaczeniu zasadniczym, predestynowanych na długowieczność, naliczyliśmy aż osiem! Policzmy je: 1) kodeks handlowy, 2) kodeks zobowiązań, 3) dekret o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, 4) nowa ustawa celna, 5) nowela do prawa przemysłowego, 6) rozp. o uregulowaniu stosunków w hutnictwie żelaznym i innych metali, 7) dekret o uregulowaniu obrotu zwierzętami, drobiem i mięsem, 8) prawo łowieckie.

Jak na jedno posiedzenie rady ministrów — chyba dosyć aktów ustawodawczych! Jedno z czasopism warszawskich, pisząc o „inflacji ustaw gospodarczych”, podzieliło nasze ustawodawstwo gospodarcze na dwie grupy:

Pierwszą grupę stanowią ustawy zasadnicze, podstawowe, jak np. prawo akcyjne, wekslowe, przemysłowe, górnicze etc. Ołów te ustawy tworzyli u nas dobrzy prawnicy, zapatrzeni w najlepsze wzory zagraniczne.

Drugą grupę stanowią ustawy wydawane bądź pod presją konieczności, bądź będące wyrazem interwencjonizmu państwowego. Noszą one wyraźne piętno dyktantyzmu, spotęgowanego fabrykowaniem ich „na kolanie”. Ta druga grupa ustaw gospodarczych jest przeważnie dziełem nie — prawników, lecz urzędników wyspecjalizowanych w określonym dziale pracy, którzy w prawoznawstwie orientują się o tyle, o ile pewne przepisy prawne dotyczą bezpośrednio ich działy pracy; o prawie wogóle mają takie pojęcie, jakie sobie wyrobili podczas studiów uniwersyteckich.

Publicysta warszawski, którego zdanie powyżej przytoczyliśmy, ma nie-

wątpliwie rację w swej krytyce drugiej grupy ustaw. Co do pierwszej, z przykrością musimy stwierdzić, iż nawet w odniesieniu do ustaw o znaczeniu zasadniczym wkładają się błędy naprawdę poważne. Dostyc powołac się na projekt kodeksu handlowego, który w całym kraju spotkał się z druzgocącą krytyką publicystyki gospodarczej. Jak na owoc 5-letniej pracy podkomisji kodyfikacyjnej, pierwszy projekt kodeksu handlowego był bardzo, ale to — bardzo słaby... Albo ów słynny art. 436 projektu kodeksu o zobowiązaniach, który zaalarmował opinię kół gospodarczych, budząc najdalej idące zastrzeżenia!

Wiemy dobrze, czego nam potrzeba: dobrym prawnikiem — erudytem potrzeba bliższej styczności z życiem praktycznym, a kiepskim prawnikiem — praktykom potrzeba więcej wyrobienia prawniczego. Całemu zaś krajowi potrzeba, aby państwo do głębi przejęło się następującą rezolucją V-go międzynarodowego kongresu nauk administracyjnych (Wiedeń, czerwiec 1933 r.):

„Labirynt ustaw jest jedną z najważniejszych przyczyn braków i drożyzny administracji. Oprócz tego niejasna redakcja wielu ustaw wypacza ich sens, stwarza sprzeczności i wątpliwości tekstu, które w praktyce umożliwiają stosowanie prawa według uznania na korzyść jednych, a szkodę drugim. Wreszcie rozwickłość i mglistość ustaw wywołuje skomplikowane orzecznictwo, powodujące znowu konieczność zwiększania ilości kosztownych stanowisk w urzędach państwowych i wprowadzające chaos w prawach i obowiązkach obywateli. Wszystko, co można osiągnąć przez oddziaływanie moralne, nie powinno być przeprowadzone przez nakazy prawa. Zresztą wiadomo od dawna, że im więcej opracowuje się praw, tem gorzej idą sprawy publiczne.”

O rozszerzenie premii eksportowej na masło

Dotychczasowy rozwój eksportu masła do Niemiec budzi obawy, że przyznany nam kontyngent w wysokości 15 000 q nie zostanie przez nas wykorzystany. Obawy te tembardziej zasługują na uwagę, że niewykorzystanie kontyngentu może stanowić pretekst dla Niemiec do obniżenia na rok 1934 wysokości kontyngentu przywózowego z Polski. Celem uprzedzenia tej niekorzystnej ewentualności należy niezwłocznie udzielić wywozowi masła drogą ladową takiej pomocy finansowej, z jakiej korzysta eksport masła, dokonywany przez polskie porty morskie. Tą drogą jedynie możnaby w najbliższym czasie wzmocnić eksport masła naszego do Niemiec.

Ządanie to jest uzasadnione faktem, że masło polskie opłaca na rynku nie-

mieckim cło w wysokości 100 mk. od 100 kg. gdy inne państwa korzystają z cła konwencyjnego, o 25 mk. niższego. Wyrównanie tej straty, ponoszonej wyłącznie z braku umowy handlowej, oddziaływało dodatnio na stabilizację cen na rynku wewnętrznym, które ulegały w ubiegłych miesiącach zimowych i wiosennych nieproporcjonalnym wahaniom. Trzeba również uwzględnić, że zwiększony eksport masła będzie oddziaływał na wzrost cen rynkowych, co jest najpewniejszym i najskuteczniejszym bodźcem do wzmocnienia produkcji. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że tylko na drodze przeciwstawienia się obecnemu spadkowi produkcji masła Polska będzie mogła reaktywować jego wywóz, tak ważny z punktu widzenia rolnictwa i bilansu handlowego. (la)

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Listy przewozowe na okaziciela.** Wprowadzenie przez ministerstwo komunikacji t. zw. listów przewozowych na okaziciela spowodowało w pewnym zakresie nierównomierność w opodatkowaniu różnych platników podlegających podatki ładunkowemu. Firmy mianowicie, otrzymujące ładunki za pośrednictwem listów przewozowych na okaziciela, niejednokrotnie uchylały się od płacenia podatku ładunkowego, kontrola zaś przeprowadzona przez władze samorządu miejskiego nie może być ze względów technicznych skuteczna. Stawia to w stosunku ciężkim położeniu firmy solidne, uiszczające w całości podatek, co utrudnia im konkurencję z firmami mniej solidnymi. W związku z tem organizacje gospodarcze zwróciły się do ministerstwa komunikacji z prośbą o przeprowadzenie — ewentualnie do czasu zreformowania podatku ładunkowego — zasady, w myśl której stacja kolejowa przy wydawaniu ładunków, które nadchodzą za listami przewozowymi „na okaziciela”, miałaby prawo i obowiązek bądź inkasowania podatku, bądź żądania od odbiorcy przed wydaniem przesyłki pokwitowania z uiszczenia podatku. Przy transportach imiennych natomiast, dotychczasowa technika poboru powinna pozostać bez zmiany.

Z KRAJU

(k) **Dookoła rokowań handlowych polsko-angielskich.** Wprowadzenie nowej taryfy celnej w Polsce spowodowało ze strony angielskich przemysłowców złożenie memorjału do władz angielskich, z żądaniem natychmiastowego wypowiedzenia

polsko-angielskiego traktatu handlowego. Żądanie to jest o tyle niezrozumiałe, że Polska gotowa jest od dłuższego czasu do prowadzenia rokowań handlowych, mających na celu unormowanie obrotów handlowych między obydwoma krajami. Opozycja się rozpoczęcia rokowań polsko-angielskich stawia nawet w trudnym położeniu naszą politykę handlową. Nakazuje ono bowiem nadzwyczaj ostrożne udzielanie innym krajom, z którymi prowadzimy rokowania handlowe, ustępstw celnych, gdyż Anglia skorzystałaby z ustępstw tych automatycznie na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania i w ten sposób byłibyśmy pozbawieni w czasie rokowań z Anglią tych atutów negocjacyjnych, jakie nam są niezbędnie potrzebne dla uzyskania koncesji w dziedzinie naszego wywozu.

(k) **Nowy system sprzedaży papierosów i tytoniu.** W najbliższych dniach ukazać się mają nowe przepisy o sprzedaży wyrobów państwowego monopolu tytoniowego, które wydane będą w formie rozporządzenia Prezydenta. Zapadła już ostateczna decyzja, skasowania dotychczasowego systemu, wydawania koncesji na sprzedaż papierosów w handlu detalicznym koncesje zastąpione będą rejestracją w urzędach akcyz i monopolu państw. Hurtownie zaś prowadzone będą na podstawie umów zawieranych z temi urzędami.

(k) **Rolnictwo zachodnio-polskie a ustawa scaleniowa.** 1 listopada r. b. w dziedzinie w życie nowe ubezpieczenie rolnicze na wypadek choroby, przewidziane w art. 212 i 213 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym. Należy przypomnieć, że na terenie Wielkopolski i Pomorza nowemu ubezpieczeniu podlegają

Dwa największe powaby

świeża, młodzieńcza cera i smukła postać

Co bardziej pociąga? Niezrównany jest urok pełnej wyrazu twarzy, podkreślony jeszcze bardziej wdziękiem młodości i zdrowia.

Codzienne używanie mydła Palmolive pomoże Pani bezcenne to dobro zdobyć i utrzymać. Do wyrobu mydła tego bowiem służą słynne olejki owoców oliwnych, palm i orzechów kokosowych. Obfita piana mydła Palmolive czyści łagodnie pory skóry i nadaje jej czarowną świeżość i delikatność młodości.

Niech Pani używa mydła Palmolive nie tylko do twarzy, lecz również do całego ciała. Będzie Pani zaskoczona wynikiem, jaki się ukazuje już po krótkim stosowaniu.

Colgate-Palmolive, Sp. z o. o.

Kawafek 90 groszy

Wyrób Polski

również i gospodarstwa o obszarze poniżej 30 ha, które w innych dziedzinach czasowo są wolne od obowiązku świadczeń leczniczych itp. na wypadek choroby pracownika (AZ).

(k) **O likwidacji zaległości podatkowych.** W związku z dyskusją nad projektem realizacji znanych uchwał Komitetu Ekonomicznego rady ministrów odnośnie zaległości podatkowych i socjalnych, poznańskie kółka przemysłowo-handlowe wysunęły następujące 3 postulaty: 1) przewidziany w projekcie termin 1 października 1931 r. należy zmienić na 31 marca 1932 r., tj. należy likwidację objąć zaległości powstałe po ten dzień, 2) należy umorzyć zaległości podatkowe z okresów do r. 1924/5, 3) należy bezpłatnie dokonywać wpisów hipotecznych celem zabezpieczenia układu między płatnikiem i skarbem państwa (AZ).

(k) **Wielkopolska i Pomorze wydały 67 milj. zł na ubezpieczenia społeczne.** W roku 1932 Wielkopolska i Pomorze uiszczyły na rzecz Kas Chorych 38 222 tys. zł. ZUPU — 11 320 tys. zł. ubezpieczenia inwalidzkiego — 9 293 tys. zł. ubezpieczenia wypadkowego w rolnictwie — 5 922 tys. zł. wypadkowego w miastach — 2 887 tys. zł. Razem Wielkopolska i Pomorze uiszczyły na rzecz ubezpieczeń społecznych w ub. r. — 67 746 tys. zł. (A. Z.)

(k) **Informacje o rynkach zbytu w woj. wschodnich.** Stowarzyszenie Kupców i Przemysłowców Chłopców w Wilnie ul. Bakszta 11 którego teren działalności obejmuje województwa wileńskie, białostockie, nowogródzkie i poleskie, udziela wszelkich informacji odnośnie handlu z województwami wschodnimi. Firmy szukające rynków zbytu na wschodzie, jak również pragnące stamtąd sprowadzać towary, zechcą się zwrócić po informacje pod podany powyżej adresem.

(k) **Z posiedzenia Rady Banku Akceptacyjnego.** 21 b. m. odbyło się pod przewodnictwem prezesa dr. Władysława Wróblewskiego posiedzenie rady Banku Akceptacyjnego. Na posiedzeniu tem rada Banku uchwaliła wnioski dyrekcji o zakwalifikowanie kilkudziesięciu komunalnych kas oszczędności, spółdzielni kredytowych oraz innych instytucji i przedsiębiorstw do bezpośredniego korzystania z kredytów Banku Akceptacyjnego i pomocy Skarbu Państwa. Poza tem rada Banku rozpatrzyła i zatwierdziła szereg bieżących spraw Banku. W szczególności postanowiono poczynić dalsze ułatwienia techniczne dla instytucji wierzycielskich i dłużników przy zawieraniu układów konwersyjnych.

(k) **W sprawie znakowania towarów polskiego pochodzenia.** Po zebraniu opinii ze strony izb p.-h. i innych zainteresowanych organizacji gospodarczych, opracowało ministerstwo przemysłu i handlu nowy projekt o znakowaniu towarów wytwórczości polskiej w uwzględnieniu zasadniczej opinii, że sam fakt znakowania wyrobów polskich może być pożyteczny. Ponieważ dużo wątpliwości wyłoniło się na tem przeprowadzenia znakowania, projekt nie przewiduje żadnych szczegółów, lecz stanowi jedynie ramowe upoważnienie ministra przemysłu i handlu do wydania odpowiednich rozporządzeń wykonawczych, które zawierałyby wszelkie bliższe postanowienia, dotyczące procedury jaka miałaby być zastosowana. Szczegóły te jeszcze nie są ustalone. Projekt ponoć nie ma być wydany w drodze

dekretu, lecz ma być przedłożony Sejmowi do uchwalenia. (1.)

(k) **Kontrola przy sprzedaży nawozów sztucznych.** Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu podaje do wiadomości, że do wykonywania kontroli przy sprzedaży nawozów sztucznych na terenie powiatu poznańskiego zostali z ramienia Izby pisemem starosty powiatowego poznańskiego z dn. 14. 10. 1933 r. Nr A 2127 upoważnieni radca Izby p. Wiktor Gładysz oraz urzędnik Izby p. Jan Pantofliński.

(a) **Wilno organizuje stałe ogólnopolskie targi futrzane.** Na zebraniu kupców i przemysłowców branży futrzanej w Wilnie postanowiono zorganizować stałe ogólnopolskie targi futrzane. Targi te odbywać się będą w miesiącach letnich. Pierwsze targi odbędą się już w roku przyszłym w miesiącu lipcu.

Z ZAGRANICZY

(z) **Porozumienie w sprawie długów jugosłowiańskich.** W Paryżu zawarty został układ z wierzycielami jugosłowiańskimi, z ważnością na pięć lat. Na mocy tego układu Jugosławia zwolniona została z odpłaty procentowania długów przed- i powojennych w dewizach obcych. Nastąpi konwersja 9/10 części procentowania na nowe t. zw. fundowane 5 proc. tytuły, reszta, t. j. 10 proc. wypłacona będzie w gotówce dinarami, jednak temi kwotami można będzie dysponować tylko w granicach państwa jugosłowiańskiego. Warunki tego układu są dla wierzycieli, głównie Francuzów bardzo niepozytywne i świadczą o fatalnej sytuacji finansowej Jugosławii.

(z) **Świadczenia pochodzenia towarów przy imporcie do Węgier.** Przy imporcie do Węgier wymagane są świadectwa pochodzenia dla szeregu towarów, a to celem: a) uzyskania konwencyjnej zniżki celnej na pewną część towarów, korzystających z takiej zniżki na podstawie traktatów handlowych. Wchodzi tu w rachubę niewielka stosunkowo część towarów wymienionych w odnośnych traktatach handlowych, przyczem większa część tych towarów może korzystać z cel konwencyjnych również i na podstawie innych wiarygodnych dokumentów, stwierdzających pochodzenie towaru z uprawnionego do takich cel kraju (np. dokumentów przewozowych i faktur); b) dopuszczenia niektórych ściśle wyszczególnionych towarów wogóle do odprawy celnej, a to bez względu na to, skąd one pochodzą i czy korzystają ze zniżek celnych; c) stwierdzenia wykluczającego wszelką wątpliwość pochodzenia pewnych towarów z krajów, posiadających z Węgrami traktat handlowy. Przywóz towarów tej grupy z krajów nietraktatowych jest bowiem zakazany.

1 listopada!

Przyjadę jako

Nowoczesny Robinson Douglas Fairbanks

do 20 235

Kin „Odeon“ i „Colosseum“

Wobec częściowego zniesienia prohibicji w Stanach Zjednoczonych, winnice kalifornijskie ożyły, do czego przyczynia się wyjątkowy w tym roku urodzaj.

Sześć chińskich ceremonij

Małżeństwo w Europie zawiera się przeważnie na zasadzie dwustronnej, obopólnej sympatii. Mężczyzna czy kobieta są równouprawnionymi jednostkami, stronami w tym związku. Na wschodzie natomiast małżeństwo jest „kontraktem społecznym, zawartym nie przez kobietę i mężczyznę, lecz przez kobietę i rodzinę jej męża”. Fakt ten stwierdza że „zaciąga ona zobowiązania nie tylko wobec męża, lecz także wobec jego rodziny, a przez rodzinę względem społeczeństwa, względem państwa”. Prawna ta koncepcja ma następstwa jak poucza filozof chiński Ku-Hung-Uing Dziełko jego p. t. „Duch na rodu chińskiego” przełożył na język polski p. Józef Targowski. Z książki tej dowiadujemy się wielu interesujących faktów z życia religijnego, ustrojowego, obyczajowego Chin.

Ku-Hung-Uing podkreśla: „to społeczne pojęcie małżeństwa podnosi solidarność i trwałość rodziny, społecznego porządku i państwa w Chinach.”

Chiński „ideał kobiety” nie różni się podobno od ideału kobiety zachodnio-europejskiej. Cywilizacja Żydów, Greków, Rzymian przekazała nam tradycyjne pojęcie żony, jako „pani domu”, „Hausfrau”, „the house wife”, „la dame de menage”. Dla tego Ku-Hung-Uing wyjaśnia:

„Chiński ideał kobiety ma miotłę w ręku, by nią czyścić i porządkować izby. Znak Chinki oznaczający żonę składa się de facto z dwóch pierwiastków: pierwszy oznacza kobietę, a drugi miotłę. W klasycznej chińszczyźnie żona nazywa się doręcznicą spiżarni — panią kuchni.”

Ideał ten nie zadowoli zapewne europejskich poetów i równouprawnione niewiasty. Jest jednak charakterystyczny dla pojęć chińskich. Nie oburzajmy się więc i posłuchajmy czego jeszcze żądają Chińczycy od ideału kobiety.

Czterech cnót i trzech posłuszeństw. Trzy posłuszeństwa to właściwie trzy samopoświęcenia. Mianowicie: „kobieta niezamężna ma żyć dla swego ojca, a gdy jest zamężna, ma żyć dla swego męża. Wdowa ma żyć dla swoich dzieci.”

Cnoty chińskiej kobiety winny wypowiedzieć się: po pierwsze w kobiecym charakterze, po drugie w kobiecej rozmowie, po trzecie w kobiecej powierzchowności i

po czwarte w kobiecej pracy. Bliższy komentarz wyjaśnia:

„Kobiecego charakteru nie oznacza bynajmniej nadzwyczajnych talentów lub inteligencji, ale skromność, pogodę, czystość, stateczność, zachowanie się bez skazy i doskonałość obyczajów. Kobiecego rozmowa nie oznacza elokwencji czy błyskotliwej rozmowy, ale subtelny dobór słów, nieużywanie nigdy grubych ordynarnych wyrazów i świadomość tego, kiedy należy mówić a kiedy milczeć.”

Nasz kodeks towarzyski zna również podobne przepisy zachowania się dla kobiet. Są one często martwą literą, jak dzieje się to zapewne i w Chinach, bo która niewiasta zdobyłaby się na milczenie, gdy może rozpuścić język?

Interesujący jest chiński obrzęd zaślubin. Narzeczeni przed ślubem nie widzą się wcale. Nie przeszkadza to ich miłości. Jak poucza Ku-Hung-Uing:

„Każde legalne zaślubiny składają się z sześciu ceremonij — pierwsza — to pytanie o imię czyli formalne oświadczenie; druga — przyjęcie Jarów w jedwabiu, czyli zaręczyny; trzecia — usalenie dnia zaślubin; czwarta — zabranie narzeczonej; piąta — wylewanie ofiary przed dziką gęsią czyli rękojmnia wierności (dzika gęś bowiem uchodzi za symbol wierności małżeńskiej); szósta — prezentacja w świątyni.”

Francja najdroższym krajem na świecie

Międzynarodowe Biuro Pracy opublikowało tablicę, z której wynika, iż rekord drożyzny życia należy do Francji. Porównawczy przegląd cen obejmuje 14 produktów pierwszej potrzeby: chleb, mąkę, masło, wołowinę, baraninę, wieprzowinę, sadło, kartofle, cukier, kawę, ser, mleko, ryż i jajka. Według obliczeń M. B. P., najtańsze jest życie w Estonii. Średni konsument wydaje tu około 18 franków dziennie. Ta sama ilość produktów kosztuje we Francji 39 franków. W Polsce za tę samą ilość produktów płaci się około 19 franków, w Jugosławii — około 20, w Danii — 22 fr., w Norwegii — 23, w Belgii — przeszło 26, w Anglii — około 27, w Irlandii — przeszło 27, w Szwecji — przeszło 28, na Węgrzech — 29, w Portugalii — 30, w Czechosłowacji — blisko 31, w Austrii — 32, w Niemczech 33, w Kanadzie — 35, w Szwajcarii 37½, w Italii — około 39 i we Francji — 39 franków. (b)

Dziwaczni śpiochowie

Przeciętny człowiek spędza jedną trzecią część swego życia w łóżku. Są wszakże ludzie, którzy znacznie dłuższy czas przebywają w łóżku, i to wprawdzie nie wyłącznie dla spania. Wiadomą jest rzeczą, że Ludwik XIV i inni królowie francuscy opuszczali swe łóżka dopiero około połowy przedpołudnia, i że podczas takiego „Lever” czyli wstawania załatwiano ważne sprawy państwowe. Za przykładem ich szły kochanice królewskie, taka Ninon de L'Enclos i Madame Pompadour. Pierwszy król szwedzki z francuskiej rodziny Bernadotte udawał się o godzinie 11 na spoczynek i wstawał dopiero następnego dnia około godziny 4 po południu. Nie wiele pod tym względem ustępował królowi szwedzkiemu pisarz amerykański Mark Twain, ojciec humoru groteskowego, który potrafił tworzyć tylko w łóżku.

Także inni poeci angielsko-amerykańscy są specjalnymi amatorami łóżka. Poeta Dorville podobno prawie całe życie spędził w łóżku, z którym tak trudno było mu się rozstać, że w testamentie zarządził, by go w łóżku pochowano. Najbardziej obok Bernarda Shawa znany współczesny autor angielski G. H. Wells, wróg Polski, wybuchnął głośnym śmiechem, kiedy mu mówiono o tem, że według zdania Napoleona wielki człowiek potrzebuje co najwyżej sześć godzin snu i twierdził, że sam potrzebuje co najmniej dwa razy tyle snu, by móc pracować. O pewnym Hiszpanie Don Everordo Blasco opowiadają, że przez sześć lat nie opuszczał swe-

go łóżka, ponieważ wróżka przepowiedziała mu, że nie umrze w łóżku. Wróżba spełniła się. Kiedy bowiem Hiszpan ten podczas trzęsienia ziemi wyskoczył z łóżka, nogi wypowiedziały mu posłuszeństwa, skutkiem czego uderzył głową o krawędź łóżka i zabił się.

Śpiochowi zawdzięcza podobno swoje odkrycie maszyna do szycia. Wynalazca jej Singer spostrzegł z łóżka jeżdżca z lancą, której chorągiewka powiewała z otworu tuż pod czubkiem ostrza. Tem samym zagadnienie maszyny do szycia było rozwiązane. W przeciwieństwie do zwykłej igły, igła maszynowa winna była otrzymać uszko przy czubku. W i P.

Wystawa pucharów

W Londynie w sali Wintnera, urządzona została pierwsza na świecie wystawa pucharów i kielichów do wina. Trudno sobie wyobrazić większe bogactwo eksponatów. W szklanych gablotkach stoi cała armia naczyń, z których kiedykolwiek piła ludzkość, począwszy od glinianych kielichów okresu brzoźowego i kończąc na ultrawspółczesnych kieliszkach do cocktailów. M. i. dowiadujemy się z katalogu, że „cocktail” znany jest już od 300 lat, niektóre rodzaje cocktailu znane były w XVII wieku. Spotykamy rogi, z których dawniej piło się wino, miód, widzimy kielichy z muszel, jaj strusich, orzechów kokosowych, oprawnych w mahoń, srebro i t. p. Ogólne zainteresowanie budzi puchar z sekretnym mechanizmem, z którego ten, kto nie zna jego tajemnicy, nie upije ani kropli. Do najcenniejszych eksponatów zalicza się amfora z Pompei, oraz kielich etruski mający 3000 lat. (b)

M. KORABIANKA

prima donna operetki lwowskiej w rewelacyjnej operetce węgierskiej

Srebrny Motyl

od soboty 28 października 1933 r. w teatrze

„NOWOSCI“

dg 1908

Alkohol i frekwencja w kinach

Fabrykanci filmów w Stanach Zjednoczonych spodziewają się wzrostu frekwencji w kinach po oficjalnym zniesieniu prohibicji i wprowadzeniu „mokrego” regime'u. Nadzieje swoje operacja filmowcy na tem, że znaczna część społeczeństwa, a zwłaszcza młodzież, nie będzie już teraz tracić tyle czasu co dawniej na poszukiwanie zakazanych przestępstw i urządzanie tajnych piątek, a przeto będzie mogła, jak dawniej, spędzać wieczory w kinematografach. Opierając się na tych wyliczeniach, przedsiębiorcy amerykańscy zamierzają uruchomić pod koniec sezonu jesiennego zgórami 2000 kinoteatrów zamkniętych od tego czasu z braku frekwencji. Te same nadzieje żywią przedsiębiorcy teatralni. Czas pokaże, ile w tem było racji, a ile złudzeń.

Ulepszenia praktyczne na zagranicznych dworcach kolejowych

— W ostatnich czasach osiągnięto we Francji i Anglii znaczne postępy w dziedzinie zapewnienia pasażerom jak największej wygody. Dworce stają się bardziej gościnne, dając pasażerom cały szereg udogodnień.

We Francji koleje państwowe pomyślały już o udostępnieniu dzieciom wszystkich ułatwień, z jakich już, dzięki t. zw. salom gościnnym, korzystają kupcy i inni. Będą tam zainstalowane umywalnie, kąpiele, pokoje do zmiany bielizny i wydawania mleka sterylizowanego.

W Anglii kolej południowa odda wkrótce na stacji Wiktorja kinematograf do usług podróżnych, oczekujących na swój pociąg. Godziny przyjazdu i odjazdu pociągów będą oznajmiane zapomocą sygnałów świetlnych. (Orbis)

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

O wielki front walki z pornografią w Wilnie.

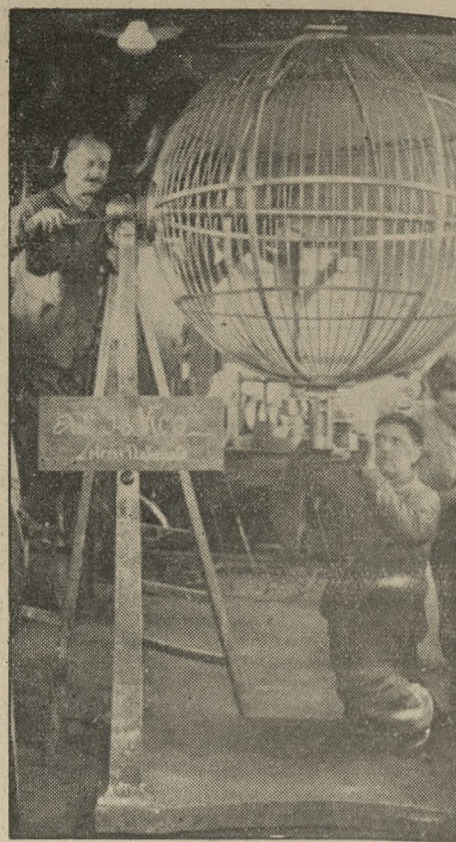
W tych dniach odbyło się w gronie wybitnych osobistości m. Wilna zebranie zwołane przez Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Wilnie, na którym omówiono zagadnienia walki z pornografią z punktu widzenia prawnego, moralnego i organizacyjnego.

Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej przygotowuje obecnie wielkie zebranie przedstawicieli społeczeństwa, na którym zostaną omówione sposoby planowej i systematycznej akcji przeciwpornograficznej (KAP).

Rozstrzygnięcie konkursu na monetę.

Z Warszawy donoszą: W dniu 20. b. m. sąd konkursowy po rozpatrzeniu 71 prac nadesłanych na konkurs przyznał następujące nagrody:

Nagrodę I — p. Stanisławowi Repecie, nagrodę II — prof. Tadeuszowi Breyerowi, 2 nagrody III pp.: prof. Wojciechowi Jastrzębowskiemu i Józefowi Belowowi 3 nagrody IV pp.: Mieczysławowi Kotar-

„Loterja narodowa” świeżo dopiero zaprowadzona we Francji, wzbudza tam naprawdę wielkie zainteresowanie. Powyżej widzimy koło loteryjne najnowszej konstrukcji.

bińskiemu i dwie nagrody Stanisławowi Repecie, 2 nagrody V pp.: Zofii Trzeńskiej-Kamińskiej i Józefowi Aumillerowi, nagrodę VI p. Janowi Raszce 2 nagrody VII Józefowi Belowowi i Bazylemu Wojtowiczowi.

Wystawa prac nadesłanych na konkurs znajduje się w Gabinetce Numizmatycznym Mennicy Państwowej (Praga ul. Markowska 18) i otwarta jest dla publiczności w poniedziałki, środy i piątki, od godz. 10 do 13 do 10 listopada b. r.

Konfiskata bluźnierczego pisma żydowskiego.

Wychodzący w Warszawie żydowski tygodnik literacki „Opinja” w szeregu swych numerów zamieścił artykuły niejakiego Klausnera p. t. „Jezus z Nazaretu”. Artykuły te oparte na pismach talmudycznych zawierały ohydne bluźnierstwa przeciwko Chrystusowi. W związku z tem ks. kardynał Kakowski zwrócił się z prośbą o interwencję do władz państwowych, wskazując na systematyczne obrażanie uczuć religijnych ze strony pisma żydowskiego. W odpowiedzi Ks. Kardynał otrzymał od komisarza rządów m. st. Warszawy pismo następującej treści:

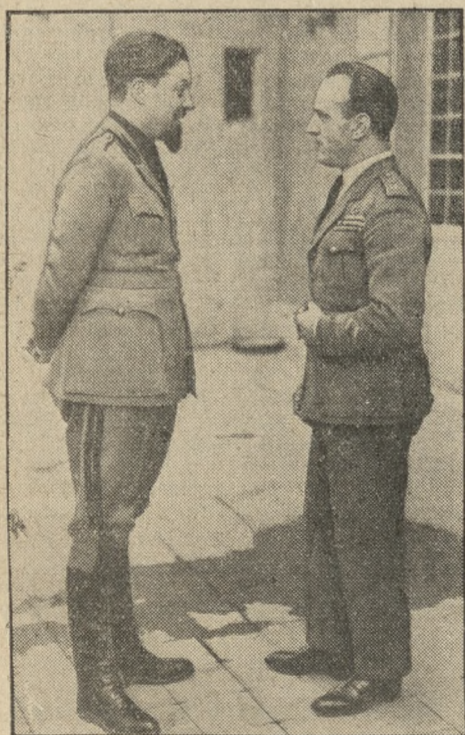
„W związku z pojawieniem się w tygodniku „Opinja” tłumaczenia dzieła dr. Józefa Klausnera p. t. „Jezus z Nazaretu”, mam zaszczyt donieść, iż celem niedopuszczenia do rozpowszechnienia tego dzieła, zarządziłem zajęcie całości jego, jednocześnie polecając wystąpić z odpowiednim wnioskiem do prokuratora przy Sądzie Okręgowym w Warszawie o pociągnięcie redaktora do odpowiedzialności karnej. Dalszy druk dzieła tego został wstrzymany i w przyszłości ono ukazywać się nie będzie. Przeciwno urzędników, który dopuścił do ukazania się tego dzieła w druku przez przeoczenie, wdrożone zostało dochodzenie.” (KAP)

Znajnowszej mody paryskiej: Sukienka przedpołudniowa złożona z dwóch części (spódnicy i bluzki) z ciemno-niebieskiego djalap, ramiona ubrane garniturą plisowaną, na zakończenie dekoltu potrójna kokardka, or cinalne duże guziki i pasek skórzany.

Zdrój Mieszczański?

dz 1802

Włoski awiator major Bernadi, wynalazca nowego systemu kierowania samolotami, w rozmowie z marszałkiem Balbo.

Kronika słowiańska

Na Kongresie Zw. Kobiet Słow. w Beogradzie

przewodnicząca Związku polskiego, senatorka (B. B.) Anna Hubicka przy kwestji języka urzędowego Związku słowiańskiego wystąpiła z niefortunna propozycją uznania za taki język francuskiego. Propozycja ta spotkała się z ogólnym protestem. „Oreodownik” podawasz w dziele „Ze świata słowiańskiego” za beogradzkiem „Vremenem” obszerny referat z kongresu zaznacza w tej sprawie:

„Nie wahamy się podkreślić, że wystąpienie pani Hubickiej, prezeski Związku Kobiet Słowiańskich w Polsce, stawia wprost w wątpliwość jej kwalifikacje na piastowany urząd, rzucając smutny cień na cały Związek. W obronie tego Związku i kobiet polskich stojących na froncie słowiańskim, wyrażamy przypuszczenie, że nie solidaryzuje się z nią na punkcie językowym nie tylko żadna z 6 pań, należących do wspólnego zarządu, ale i żadna z członkiń.”

Za zgodą Czechów i Słowaków.

W głównym organie Słowackiego Stronnictwa Narodowego „Narodni Noviny” wychodzącym w Turczańskim Św. Marcynie, przywódca tegoż stronnictwa Marcin Razuś wystąpił z pismem otwartym do słowackich przedstawicieli w gabinecie ministerjalnym, min Milana Hodzy i min Iwana Darera w którym proponuje dwa rozwiązania zagadnienia sporu czesko-słowackiego. Porozumienie władz z autonomistami słowackimi miałyby nastąpić albo na wiecach zwolanych przez polityków czeskich i słowackich, na którychby z całą otwartością omówiono stan sprawy, — albo bez udziału autonomistów. Razuś oświadcza się stanowczo za pierwszym sposobem. List otwarty przywódcy słowackiego odznacza się wielkim umiarem a praska „Narodni Politika” zaznacza, że powinien on wywołać obszerną dyskusję.

Czyżby ucisk na Łużycach zwolnił?

We wrześniu odbyło się w Domu serbskim w Budziszynie pierwsze po przewrocie zebranie lużyckiej młodzieży narodowej i to ku uczczeniu 100-tniej rocznicy urodzin wielkiego budziszyna narodowego ks. Michała Hornika zmarłego w r. 1894. Po odśpiewaniu lużyckiego hymnu przez Zw. studentów lużyckich wygłosił referat o Horniku.

SPORT

Hokej na lodzie

„Austria” i „Grosvenor Canadens” 3:1 (2:0, 1:0, 0:1). Spotkanie rewanżowe rozegrane w Londynie przyniosło zwycięstwo drużynie gości, dla których bramki strzeliłi Tatzer dwie i Demmer jedną. Honorowy punkt dla gospodarzy strzelił Thomson. Gra ostra a nawet brutalna, skutkiem czego bramkarz gospodarzy wyniesiony został nieprzytomny z toru.

Piłka nożna

Do niedzielnego meczu z „Warszawianką” „Warta” staje w swym najsilniejszym składzie. Z ostatniego spotkania było wiadac, że „Warta” poprawiła się, stawiając dzielnie czoło ligowej drużynie berlińskiej, i uzyskując zaszczytny wynik nierozstrzygnięty. (kom)

Tennis

W mistrzostwach Anglii w hali krytej Borotra w grze pojedynczej zwyciężył Austina w pięciu setach po uporczywej walce, przyczem czwarty zdobył Anglik 6:1 i prowadził w piątym 4:1, lecz Francuz zdobył się na heroiczny wysiłek wygrywając 5 gemów z rzędu i seta. W mieszanej zwyciężył wraz z Betty Nuthal parę angielską Dyson i Jones 6:4, 8:6. U panów para Kirby i Rogers pokonała Anglików Tinkler i Tuckey 6:3, 6:1, 3:6, 4:6, 6:3, a u pań Scriven i Nuthal pokonały parę Stammers i Hartwick 6:3, 1:6, 6:4.

Historyczny lokal w Wersalu

przeszedł w ręce państwa, które nabyło go na licytacji od dawnego właściciela za sumę 550.000 franków. „Hotel des Reservoirs” zbudowany został w Wersalu na zlecenie Ludwika XV, który podarował go markizie de Pompadour. W pałacu tym urządzono hotel pod wyższą nazwą. W czasie wyborów prezydenta Republiki mieszkali tutaj Grevy, Clemenceau, Briand i inni.

Dziś koncert symfoniczny

Dziś wieczorem o godzinie 8 odbędzie się drugi koncert symfoniczny orkiestry miejskiej. Program składa się z Dukasa poematu symfonicznego „La Péri”, Szymanowskiego „Symfonji” i Griega „Koncertu fortepianowego”.

Jako solista wystąpi znakomity pianista Stanisław Niedzielski, który oprócz koncertu Griega odegra kilka utworów solowych. Koncert dzisiaj odbędzie się pod dyrekcją Zygmunta Latoszewskiego

TEATRY

Jutro premiera Molnara

Dziś w Teatrze Polskim raz jeszcze znakomita komedia Deval'a „Stefek”, która schodzi z repertuaru niebawem.

Jutro w piątek premiera efektownej sztuki Molnara „Liljom”, którą dyrekcja wystawia nadzwyczajnie bogato i efektownie. Obsadę stanowi cały zespół męski. Sztuka Molnara grana była na wszystkich scenach świata, w Poznaniu niegrana była ze względu na trudności wystawy. Realizacji podjął się Teatr Polski, nie szczędząc olbrzymich kosztów, których sztuka wymaga. Opiekę artystyczną w realizacji objęli pp. Korecki, Szpingier i Kobryń. Ilustrację muzyczną skomponował mecenas Antoni Gniatczyński. Premiera obudziła wielkie zainteresowanie wśród bywalców teatralnych.

Poznańczyk tańczący 216 godzin bez przerwy.

Aczkolwiek w dziwnym konkursie, jednakże ciekawym, który rozpocznie się dziś o godz. 8-mej wieczorem w sali Domu Rzemieślniczego i trwać będzie dzień i noc bez przerwy aż do zwycięstwa, bierze właśnie udział ten rekordzista Maratończyk i nie wiadomo, jakby długo jeszcze tańczył, gdyż po 21 dniach Maraton w Warszawie nie zakończono. Pg 5205-43.55

RADJO

Piątek, dnia 27 października 1933 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 — 7.55 audycja poranna z Warszawy; godzina 11.30 transmisja z Warszawy; godzina 11.45 program na dzień bieżący; godzina 11.50 wiadomości bieżące; godz. 11.57 — 12.38 tr. z Krakowa i Warszawy; godz. 13.20 płyty gramofonowe; godz. 13.59 sygnał czasu; godzina 14.02 notowania giełdy pien. zboż. towar; godz. 15.30 wiadomości gospodarcze z Warszawy; godz. 15.40 referat Miejskiego Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego; godz. 15.45 kronika harcerska; godz. 15.50 — 17.25 transmisja z Warszawy; godz. 17.25 arje i pieśni w wykonaniu art. opery K. Czarneckiego (tenor); przy fortepianie profesor F. Łukasiewicz; godz. 17.50 „Z nad krawędzi” (odczyt Brata Cezarego pt. „Bezrobotny mowi” (rozmowy i skargi pozbawionych pracy); godz. 18.00 — 19.05 transmisje z Warszawy; godz. 19.05 rozmaitości; godz. 19.20 „Weekend” (Dokąd jechać w święto); prof. J. Kilarski; godz. 19.25 feljton z Warszawy; godz. 19.45 dziennik wieczorny z Warszawy; godz. 20.00 — 22.40 transmisja z Warszawy; godz. 22.40 sygnał czasu — wiadomości sportowe; godz. 22.50 płyty

gramofonowe; godz. 23.00 transmisja z Warszawy; godz. 23.05 — 23.30 d. c. płyt. Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 15.55 muzyka z płyt; godz. 16.40 przegląd wydawnictw; godz. 16.55 pieśni w wykonaniu Emmy Szabrańskiej; godz. 17.25 arje w wyk. Kazimierza Czarneckiego (tr. z Poznania); godz. 17.50 „O korzystnych warunkach nabycia ziemi z parcelacji rządowej” — inż. K. Smoleński; godz. 18.00 odczyt (z cyklu „Polska Współczesna”); godz. 18.20 muzyka lekka; godz. 19.20 weekend (Dokąd jechać w święto?); godz. 19.25 feljton aktualny; godz. 19.45 dziennik wieczorny; godz. 20.00 pogadanka muzyczna (K. Stromenger); godz. 20.15 koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej (orkiestra pod dyr. K. B. Jiraka i Grzegorz Piatigorski — wioloncz.); w przerwie o 21.00 — 21.15 „Pierwszy rocznik literacki” wygl. Stan. Adamczewski (feljton literacki); godz. 22.40 wiadomości sportowe; godz. 22.50 muzyka taneczna z kawiarni „Adria”.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— Wdowa. Oplat tych nie reguluje żadna ustawa, lecz prawo też ich nie zabrania, zacem dopuszczona jest dowolna wzajemna ugoda. — Bez zezwolenia gospodarza nie należy odnajmować pokoi bo stanowiłoby to prawny powód wypowiedzenia. (K)

— Wdowa 1904. Pieniądze Pani utraciły wartość wskutek dewaluacji marki. Bank powinien przeliczyć wkład taksamo, jak przeliczył udziały swych członków. (K)

— St. K. Obligacje Pańskie w dniu 1 sierpnia r. b. nie wygrały. (K)

— Wuge. Radzimy zwrócić się do Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu. (K)

W Roku Świątecznym

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ofiarowali do dnia 23. 9. 1933.

512	W. Głowczewski, Warszawa	J. Rzeckowski, Lublin odaje się opiece Serca Jezusowego
Ze skarbony przy Pomniku wybrano:	10.—	2.—
21. 9. 33	Cz. Afajewowa, Warszawa 2.—	A. Karczewska, Radom 6.—
22. 9. 33 z pr. o posadę	Cz. Zbyszynski, Warszawa 2.—	A. Czubak, Odolanów 3.—
23. 9. 33	Stow. Młodzieży Polskiej, Trzebnestawki —85	J. Stożarkiewicz, Trzeźwał 5.—
Aurelja i Antoni Ch. z pr. o opiekę	Stow. Kobiet Katolickich „Jedność”, Krotoszyn 8.50	Trzeci Zakon Św. Franciszka, Siedlce 11.50
Forysiak, Poznań 2.—	M. Wojtkowiak, Strzyżew 10.—	Ks. A. Zaborowski, Siedliska 2.—
J. Elnsner, zebra. od gminy Jamielnik 24.50	H. Swidecka, Pniewy 5.—	F. Firkowski, Bodzętyn 3.—
Inż. F. Stankiewicz, Brzeszcze 20.—	W. Krauba, Warszawa i I. Starzycka 3.—	M. Stradowska, Chmielnik 5.—
J. Krzyżewska, Wilanów 5.—	E. Andruszkiewicz, Wilno 2.—	Ks. P. Kalicki, Węgiłków 1.—
Ks. J. Szuba, Warszawa 2.—	F. Fabian, Piotrków Tryb. 5.—	Ks. Prob. Gawka, Koszęcin 10.—
Ks. A. Fuksa, Krosno 1.—	M. Kasprzykowa, Proсна 3.—	Adw. A. Jackowski, Warszawa 5.—
Ks. Wl. Pawski, Huta nowa 1.—	St. Springey, Wolsztyn 5.—	A. Dłuski, Warszawa 1.—
Fr. Sputo, Kielce 5.—	Ks. Ludwikiewicz, Morzyślav 10.—	St. Chojnacka, Warszawa 5.—
Ks. J. Ludkowski, Grabie 2.—	Ks. M. Chojceki, Milonice 1.—	Sodalicia Marj. Panien, Rzeszów 3.—
Urząd Parafjalny, Kacwin 1.—	W. Glinka, Gorazdowo 3.—	B. Krzesińska, Nieszawa 5.—
W Siwy, Podzamcze 2.—	Fr. Idzowska, Bydgoszcz 5.—	Wl. Libiszowski, Różyca 1.50
Ks. W. Trela, Miekisz Nowy —50	M. Stanička, Kielce 2.—	W. Derantowicki, Koło 5.—
Młodzież Związku Stow. Mi. Polskiej Łuck 1.40	Ks. M. Grudziński, Rajca 5.—	Ks. Al. Walnykowski, Koscielce 3.—
Związek Stow. Młodzieży Polskiej Łuck 5.—	Z. Kneszewski, Winnica 5.—	Ks. J. Wysocki, Waliszewo 1.—
H. Zakrzewska, Wagrowiec 10.—	St. Soltysik, Łaziska Średnie 1.—	Ks. L. Zaluska, Gruszewo 3.—
P. i L. Ziolkowscy, Dolnik 2.—	Okreg Kulawski Kobiet Katolickich, Inowroclaw 10.—	B. Mroczkova, Bydgoszcz 5.—
A. Nożyńska, Toruń 5.—	Tow. Pań Miłosierdzia św. Winc. a Paulo, par. M. Bosk., Inowroclaw, z pr. o bl. dla Towarzystwa Przepióra, Czerlejno z podziękowaniem za odebr. laski z pr. o dalsze 2.—	Fr. Woźnica, Daniszyn 1.—
A. Rutkowska, Toruń 5.—	J. Willowa, Kostrzyn, z podziękowaniem za otrz. laski z pr. o dalsze 5.—	K. Boreczkova, Lekociny 1.—
W. i M. Rowińscy, Łódź 3.—	Nowakowski, Koźmin 5.—	R. Fredek, Gniezno 1.—
A. Kujawa, Gniezno 5.—	J. Postoikówna, Kraków 5.—	M. Nycz, Kraków 1.—
M. i J. Walkowiakowie, Częstochowa, zebranie wśród znajomych 31.—	Z. Jasińska, Rakoniewice za odebr. l. 3.—	H. Rozpondek, Nivka 5.—
Ks. St. Maślak, Jeleśnia 4.—	Szkoła Powszechna, Sepolne 10.—	L. Ryzek, Nowy Sącz 2.—
St. Dawidowska, Kraków 10.—	Ks. K. Ponka, Fordon 30.—	K. Żurawska, Brodnica 3.—
C. Wejnerowa, Nivka 3.—	H. M. Zator (nazwisko nieczytelne) 5.—	K. Żurawska, Brodnica 3.—
Ks. Gasiński, Kartuzy 2.—	St. Koza, Zawiercie 5.—	St. Wojnowski, Brodnica 5.—
Bank Ludowy, Zerków 20.—	K. Ptaszkowski, Chorzów 3.—	H. Gabryel, Brodnica 2.—
Ks. Dziekan Karpiński, Osiek 5.—	A. Raszka, Katowice 1.—	E. Brodzowska, Brodnica 1.—
A. Misiarczyk, Stęszew 5.—	Ks. J. Grygiel, Radachowice 3.—	M. Bantkowska, Brodnica 1.—
F. Sobek, Lwówek 20.—	Ks. A. Dunajewski, Kolbuszowa 1.—	P. Żurawska, Brodnica 1.—
Wl. Kalicki, Skaryszów 5.—	Ks. A. Dunajewski, Kolbuszowa 1.—	Ks. J. Tęgowski, Brodnica 1.—
Ks. B. Pluciński, Pakość 10.—	E. Brudniak, Lwów 5.—	J. Taczanowski, Kotlice 5.—
Fr. Bartkiewicz, Miejska Górka 5.—	Adwokat B. Witkowski, Międzychód 5.—	Kolo Wlościanek, Piotrowka 3.50
J. Soból, Nowe Miasto (Warszawa) 5.—		R. Małeczka, Piastów 2.—
A. Węglarek, Zakopane 50.—		Ks. B. Jagiellovicz, Zielonka 5.—
Inż. I. Gawroński, Warszawa 20.—		St. Orzechowski, Kalwarja Zebrz. 1.—
St. Barelkowski, Linja Sobokowiakowie, Wieleń o blog. Boga 5.—		F. Sielec Stary 10.—
Stow. Młodzieży Polskiej, Mieszków 3.—		Z. Kowalska, Radomsko 2.—
		Ks. A. Wawrzykowski, Rodpa 7.—
		Ks. J. Sławiński, Sucha 1.—
		Ks. J. Kurek, Szczerzowa 2.—
		K. Sperling, Tarnów 5.—
		SS. Miłosierdzia, Tenczynek 1.50

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretariat św. Marcin 69, m. 17.

Dnia 25 października 1933 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 72, nasz najukochańszy i najlepszy mąż, ojciec, stryj i szwagier, ś. p.

Dr. Józef Paczkowski

Sodalis Marianus

Kawaler Krzyża Komandorskiego Orderu „Odrodzenia Polski”

b. Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych i b. prof. zw. Uniwersytetu Poznańskiego.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 28 bm., o godz. 3.30 po poł. z kaplicy Przem. Pańskiego przy placu Bernardyńskim, na cmentarz św. marciński przy ul. Bukowskiej. Msza św. żałobna w tym samym dniu, o godz. 10-tej w kościele parafjalnym Serca Jezusowego na Jeźcach.

W ciężkim smutku pograżeni

Poznań, ul. Dąbrowskiego 23.

żona, dzieci i rodzina.

dg 1 910

Osobnych zawiadomień nie wysłała się.

Dnia 23 października w Poznaniu zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., ś. p.

z Taczanowskich

Irena Jabłkowska

nasza najukochańsza, najtroskliwsza matka, o czem zawiadamiamy

w nieutulonym smutku pograżeni

zg 20 237

dzieci i rodzina.

Msza św. żałobna w piątek, dnia 27. bm., o godzinie 10-tej w kościele św. Marcina. Pogrzeb o godz. 4.30 z kaplicy na cmentarzu nowo-Św. Marcińskim w Górczynie.

Poznań, Warszawa, dnia 23 października 1933.

Krewnym, Znajomym i Kolegom K. W. Bergera za odanie ostatniej przysługi i liczne wieńce i kwiaty kochanemu

Marysiowi

oraz firmie K. Greger za zamówioną za duszę drogiego zmarłego mszę św. na jutro, piątek, godz. 8 w kościele O. O. Franciszkanów, składamy serdeczne

Bóg zapłać!

zg 20 242

Józefostwo Ziemi i dzieci.

z Nehringów
Apolonia Bigalke

nasza ukochana siostra i ciocia, zasnęła w Bogu, opatrzona św Sakramentami dnia 25 października 1933 r., o godz. 13, przeżywszy lat 78 Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 28. bm. o godz. 14.30 po poł. z kostnicy cmentarza jeżyckiego; msza św. żałobna tego samego dnia o godz. 9 rano w kościele św. Michała.

dg 1912

W imieniu strapionej rodziny
Wanda Waldow.

Poznań, Śniadeckich 20, Wrocław, Czarnków, Berlin, Wronki.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał” Towarowa 25. Tel. 31-80.

Dnia 24 października 1933 r. o godz. 12, zasnęła w Bogu, moja najdroższa i najukochańsza żona i najtroskliwsza mamusia, ukochana córka, siostra i bratowa, s. p.

z Słowików

Janina Sękowska

przeżywszy lat 27. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 27. bm. o godz. 16.30, z kaplicy cmentarnej Bożego Ciała w Dębcu. Msza św. za spokój duszy s. p. odprawi się nast. dnia o godz. 8 w kościele parafjalnym O. O. Zmarłychwstańców na Wildzie, o czym donoszą

dg 1911

Poznań, Warszawa, Krotoszyn. w ciężkim bólu pograżeni
maż, syn i rodzina.

Zakład pogrzebowy W. Duchewicz, Górna Wilda 56.

Dnia 24. 10. 1933 r. o godz. 8-mej wiecz., po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., zasnęła w Bogu, moja najdroższa córka, nasza najukochańsza siostra i siostrzenica, kuzynka, szwagierka i ciocia, w kwiecie wieku, s. p.

Zofja Lange

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 27. bm. o godz. 4.15 z kostnicy cmentarza farnego.

W nieutulonym smutku pograżeni
ojciec z rodziną.

zg 20 234

Poznań, Stary Rynek 51.

P. F. „Gdyniaryb” Kantaka 7

otwieram jutro w piątek, 27. 10. o godz. 11

Skład delikatesów, wędzonych i żywych ryb.

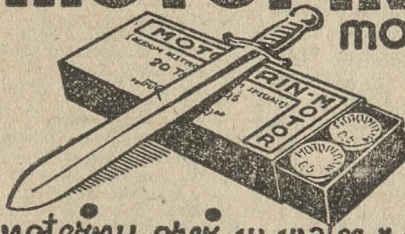
Moje znajomości branży zapewniają moją rzetelną obsługę. Polecam się łask. względem Szan. Klienteli, pozostając

z poważaniem

Chorobiński.

zg 20 236

MOTOPIRIN
MOTOR

potężny oręż w walce z gryzą

ng 6113

Szkoło

okienne ogrodowe, dachowe, kit i t. d. szyby wystawowe i lustra hurtownie — detalicznie

Polskie Biuro Sprzedaży Szkoła

Sp. Akc. Pg 4785-32.91

Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 23-63.

Mogłam utracić miłość mego męża

Zaczął on poświęcać tyle uwagi pewnej blondynie o pięknej cerze, że przyznaję, stałam się szalenie zazdrosna. Wówczas zaczęłam badać przyczynę jej uroku. Nos jej nigdy się nie byłyszczał — cera jej była zawsze świeża i powabna nawet po przetańczonych nocy w dusznej sali balowej. Wreszcie znakomity kosmetyk znawca piękności, wyjawiał mi jej tajemnicę — dodawała ona trochę pianki kremowej do swego pudru. Ten cudowny składnik przyczynia się do tego że puder przylega do skóry nawet podczas wietrznej i deszczowej pogody i pomimo pocenia się. Ku mojej radości, po pierwszej próbie tego pudru mąż powiedział: — „Wylądasz dziś cudownie!” Obecnie moja świeża śliczna cera jest przedmiotem zachwyty mego męża i zazdrości moich przyjaciółek.

UWAGA! Wyłączne prawa na korzystanie z tego cudownego wynalazku „Pianki kremowej” zostały nabyte kolosalnym kosztem przez firmę „Tokalon”. Pianka owa zmieszana specjalnym sposobem ze znakomitym paryskim Pudrem Tokalon, działa wzmacniająco na skórę i miast ją tylko pokrywać czyni ją naturalnie piękną. Usuwa na zawsze najmniejszy ślad polysku i nadaje cudowną dotychczas niespotykaną cerę

Porcelanę — Szkło stołowe
Alpakę — Umywalki — Sprzęty kuchenne — Wyprawy — Prezenty

w wielkim wyborze po cenach niebywale niskich poleca

„Ozdoba” św. Marcina

dg 1 890 1

AKWIZYTORÓW

zdolnych, z branży opon samochodowych poszukujemy. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 43,38 Pg 5 204-43.38

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem cukierni W. Dobski i Ska w Poznaniu, ul. Fredry i Mielżyńskiego, wyznacza się termin przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, pokój 29 na dzień 4 listopada 1933 godz. 10.30 celem: 1) badania dodatkowo zgłoszonych wierzytelności, 2) złożenia sprawozdania przez zawiadowcę masy z dotychczasowego zarządu masą. Poznań, dnia 17 października 1933 r. Sąd Grodzki. ng 5659

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
1 t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

<p>1. SPRZEDAŻE</p>	<p>Płaszcz damskie — dziewczęce poleca Jaworska Nowa 11. I. piętro. zdg 79 968</p>	<p>Plac budowlany ogrodowy przy ulicy Gostyńskiej w Kościele na sprzedaż Zgłoszenia M. Zielińska Szeroka 4. zdg 80 534</p>	<p>Parcela 3 fronty 2500 mtr wartości 8 000 sprzedam za 5 000 byle zaraz. Wylot Dąbrowskiego. Zórawia 11. mieszkanie 3. zdg 80 761</p>	<p>Meble używane! wszelkiego rodzaju kompletne pokoje oraz pojedyncze sztuki kupuje, przyjmuje do sprzedaży komisowej na bardzo dogodnych warunkach. Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 3. Pr 4840-42.94</p>	<p>Parcele na sprzedaż wylot ul. Dąbrowskiego poczawszy od 1000 m² dalsze każdej wielkości metr 1.50. Oferty Kurjer Pozn. zdg 78 922</p>
<p>Meble najtaniej u Bakosia ul. Wenecjańska 1 Most Chwaiszewski przy Krzyżu zdg 78 824</p>	<p>Brokw 2 wagony na sprzedaż. Matejki 6. m. 15. zdg 80 548</p>	<p>Meble najtaniej A. Baranowski Poznań Podgórna 13. Pg 4795-23.59</p>	<p>Kolonjalka towarem, magłem, mieszkaniami. Zgłoszenia Chociszewskiego 45. zdg 80 577</p>	<p>Centralny Dom Pończoch Wodna 26. najtańsze źródło zakupu. Pończochy Bemburga 1.25; skarpetki 0.85; rekawiczki 0.50; Bluzki damskie, nowość, czysta welna 4.95; Biustonosze 0.45; krawaty koszule męskie, wierzchnie 3.50; Bielizna damska, dziecięca, trykotarże; Pulowery, swetry wszelka galanteria i artykuły P.M.C. wielki wybór, ceny najniższe. zdg 80 578</p>	<p>Skład urządzeniem najruchliwsza ulica dzierżawa tania sprzedaż. Marszałka 33 mieszkanie 17 zdg 80 604</p>
<p>Futra karakulowe oraz wielki wybór skór karakulowych każdego gatunku polecam tania w fachowym wykonaniu. Łajewski. Poznań, Gwarna 20. dz 1 899</p>	<p>Maszynę damską sprzedam. Zielona 5 — m. 1. zdg 80 550</p>	<p>Sypialnie jadalnie gabinety saloniki fortepiany, kuchnie lampy obrazy najtaniej Dom Komisowy Wroniecka 68. Pg 5 202-49.43</p>	<p>Meble kuchnie reformowe tania — Łąkowa 4a, stolarnia zdg 79 064</p>	<p>Centralny Dom Pończoch Wodna 26. najtańsze źródło zakupu. Pończochy Bemburga 1.25; skarpetki 0.85; rekawiczki 0.50; Bluzki damskie, nowość, czysta welna 4.95; Biustonosze 0.45; krawaty koszule męskie, wierzchnie 3.50; Bielizna damska, dziecięca, trykotarże; Pulowery, swetry wszelka galanteria i artykuły P.M.C. wielki wybór, ceny najniższe. zdg 80 578</p>	<p>Salon mahoni dużo inkrustowany 800 sprzedaż Młyńska 4 stolarnia. zdg 80 656</p>
<p>Frendzle taśmy pasy gurtki chwasty meblowe i dekoracyjne poleca po cenach fabrycznych fabryka pasmanterji „Pasamon” skład fabryczny Poznań św. Marcina 78. Pg 4803-38.1</p>	<p>Wózek dziecięcy sprzedam. Wierzbowa 9 mieszkanie 13 zdg 80 797</p>	<p>Kolcówkę 4 1/2 tania. Just Sew Mielżyńskiego 2. zdg 80 779</p>	<p>Zakład fryzjerski dobrze prosperujący 5 obsługa tania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 460</p>	<p>Centralny Dom Pończoch Wodna 26. najtańsze źródło zakupu. Pończochy Bemburga 1.25; skarpetki 0.85; rekawiczki 0.50; Bluzki damskie, nowość, czysta welna 4.95; Biustonosze 0.45; krawaty koszule męskie, wierzchnie 3.50; Bielizna damska, dziecięca, trykotarże; Pulowery, swetry wszelka galanteria i artykuły P.M.C. wielki wybór, ceny najniższe. zdg 80 578</p>	<p>Singera damska okragła tania. Kraszewskiego 8. „Torero” Skład. zdg 80 723</p>
<p>Motocykle Matchless oraz Raleigh po cenach wyjątkowo niskich. Dogodne warunki. Moto-Sport, dawn. Koszczyński. Wielka 12. m. 8. Pg 4821-32.17</p>	<p>Smoking nowy sprzedam. Młyńska 3, m. 11. obejrzeć godz. 2-4. zdg 80 572</p>	<p>Skład towarów krótkich dwupokojowe mieszkanie 1500. — Dzierżawa niska. Wskaże Kurjer Poznański zdg 80 778</p>	<p>Skład Szamarzewskiego parcele na sprzedaż. Bielawski, Wały Leszczyńskiego 2, m. 9 zdg 80 500</p>	<p>Pianino okazyjnie. Wodna 26. Centralny Dom Pończoch zdg 80 590</p>	<p>Meble wprost z fabryki tania. Szczaniecki. Tama Garbarska 3. zdg 80 721</p>
<p>Magazyn mebli Józef Baranowski Wrocławska 19 Ceny najniższe. Pg 4795-33.97</p>	<p>Cegielnia Budzyna pod Mosiną ma do oddania tonówkę klinkieru dachówkę falcówkę, dziurawki oraz drewny itp. Neman. dg 1832</p>	<p>Jadłodajnię urządzeniem mieszkaniami oddam tania Chwałiszewo 76 Poznań. zdg 80 763</p>	<p>Wyżła dobrej tresury sprzedam przyjmuję wyżły w tresure. Bańka, Ieśnik. Obrzycko. Szamotuły. zdg 80 503</p>	<p>Rzeźnictwo przy ruchliwej ulicy z warsztatem na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 734</p>	<p>Skład nabiału dobrze zaprowadzony. centrum. ruchliwa ulica sprzedam. Kurjer Pozn zdg 80 716</p>
<p>Skład kolonjalny 2 pokoje kuchnia — spiesznie sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 80 565</p>	<p>Futra męskie okazyjnie Nowy Dom Komisowy Woźna 15. Pg 5 201-57.204</p>	<p>Meble obrazy, żyrandle stare, rozmaite przedmioty antykwarcyjne — wyprzedaje Antykwarnia, Marcinkowskiego 28. Pg 5 171-43.14</p>	<p>Skład rzeźnicki dobrze zaprowadzony centrum powiatowego miasta powodu choroby wprost od właściciela zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański, Stary Rynek 78. 4 005</p>	<p>Fortepian za bezcen sprzedam Szamarzewskiego 1. m. 1. zdg 80 742</p>	<p>Sprzedam dobrze zaprowadzony skład galanterijny w centrum. Zgłoszenia „Par” pod 57 206. Pg 9857.206</p>
<p>Skład kolonjalny 2 pokoje kuchnia — spiesznie sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdg 80 565</p>	<p>Futra męskie okazyjnie Nowy Dom Komisowy Woźna 15. Pg 5 201-57.204</p>	<p>Sztucer Aydt tania. Masztalarska 7 — m. 8. zdg 80 509</p>	<p>Skład rzeźnicki dobrze zaprowadzony centrum powiatowego miasta powodu choroby wprost od właściciela zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański, Stary Rynek 78. 4 005</p>	<p>Underwood maszyny pisania Piatyszek Woźna 3 mieszkanie 5. zdg 80 815</p>	<p>Skład żelaza dobrze prosperujący z powodu stosunków rodnych zarząd na sprzedaż Oferty Oredownik zdg 80 842</p>

Pompe
do wody używana sprzedam. —
Focha 15a. m. 3. zdg 80 684

Szafę
160ka itd. używana sprzedam. Ul.
Maleckiego 37 m. 8
zdg 80 675

Skład spożywczy
korzystnie sprzedam Adres Kurjer
Poznański zdg 80 671

Pianino
krzyżowe tanio. Dom Komisowy.
Podgórna 10 a zdg 80 620

Kolonjalke
mieszkaniami czynsz 50 sprzedam
Ul. Wysoka 11 m 30 zdg 80 618

Pluszowy
garnitur 90.— łapczan szeroki jak
nowy. Łazienna 1. Lewicki.
zdg 80 635

Plaszcze
damskie, kapelusze oraz
obsady futrzane
w obrzycim wyborze przy cenach najniższych specjalny dział miarowy poleca Szczańska Ska Wodna 1 —
Przyjmujemy asygnyaty Kredytu" Pr 4 829-30-41-91

35 buraczanych
inwent. żywy komp 11 000.—
wplaty 8 000 pow. Krotoszyn. Po-
znań. Both Św. Marcin 15.
zdg 80 772

Radjo
prąd zmienny 2 3 4-lampowe tanio.
Dąbrowskiego 35/7. m. 27.
zdg 80 687

Parcela
przeszło morga 950 złotych sprze-
dam. Stary Rynek 16/17 Macie-
jewska. rg 4020

Futra
karakulowe, różnorodnie sreba-
ki, inne od 180.— spody — moder-
nizacje, naprawy. Wierzbicice
13 — 3. zdg 80 699

Tapczan
nowoczesny tanio sprze-
dam. Redy 6 narożnik.
zdg 80 698

Tapczan
okazyjnie sprzedam. Skarbowska
21. m. 28 zdg 80 709

5. KUPNA

Za gotówkę
plac pod budowę w dzielnicy zachodniej
miasta. Zgłoszenia tylko
okazyjne Kurjer Poznański
zdg 80 179

Dywan
okazyjnie kupie. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. zdg 80 247

Kupię
wille lub dom z większym ogro-
dem blisko Poznania. Oferty do
Kurjera Pozn. zdg 79 541

Przyczepkę
lub ciężarówkę na konny wóz
kupie opanami. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 79 579

Kożuch
dla stróża kupie. Zgłoszenia z
podaniem ceny Kurjer Poznański
zdg 80 583

Samochód
limuzyna używana ekonomiczna
kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdg 80 528

Rower
damski, męski Oferty cena Kur-
jer Poznański zdg 80 511

Kupię
maszynę krawiecką używaną. —
Agencji wykluczeni Oferty Kur-
jer Poznański zdg 80 503

Pokój
dobowy męski kupie. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 79 665

Koc futrzany
duży do automobilu kupie. Oferty
z ceną pod Kurjer Poznański
zdg 80 630

Maszynę
do pisania z długim wątkiem kupie.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 672

Pianino
kupie. Oferty cena Kurjer Poz-
nański zdg 80 730

Maszynę
damską używaną kupie. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 799

Akordeon
kupie. Oferty cena Kurjer Poz-
nański zdg 80 794

Maszynę
damską używaną kupie. Strze-
lecka 24 — 11. zdg 80 793

Krzesła
kupie. Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 789

6. KAMIENICE

Kamienicę
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 79 668

Wille
komfortowa, centrum, dużym
ogrodem, 4 mieszkania pięciopo-
kójowe sprzedam. 55 000.— go-
tówka. Wiadomość Pałuch, Po-
znań. Kantaka 8/9. zdg 80 603

Kamienicę
komfortowa blisko śródmieścia.
dochód ustawowy 18 500 sprze-
dam 125 000. wplaty 80 000. Gru-
szczyńska Poczta 30.
zdg 80 648

Korzystnie
kupno, wille kamienicy załatwia
solidnie rzetelnie. Dzwonic 3269.
zdg 80 643

Okazja
dom donoszący 11 600 sprzedam
za 68 000 w tem 13 000 dłużster-
minowej pożyczki amortyzacyjnej.
Oferty proszę do Kurjera
Pozn. zdg 80 707

7. PIENIADZ

Przyjmę
pana (a) na utrzymanie za po-
życzkę 3 000 na wieś dworek. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 453

Ziemiannie
mogą łatwo pokonać trudności
finansowe. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 80 554

8. DO WYNAJĘCIA

7 pokojowe
mieszkanie komfortowe ogrzewa-
nie centralne, 1. piętro ul. Ma-
tejski od 1 listopada korzystnie do
wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 80 189

Jeden
pokój samotnej osobie wynajmie
gospodarz. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 79 924

Dwupokojowe
słoneczne, parkiet czynsz mie-
sieczny. Dera. Rolna 50 (koło Ce-
zielskiego). zdg 79 617

Komfortowe
5 pokojowe mieszkanie z kuchnią
łazienką, pokój dla służącej i
przynależnościami III i IV
Marsz. Focha, gospodarz Oferty
Kurjer Poznański zdg 79 925

Mieszkanie
5 wozł. 6 pokojowego korzystnie 4
pł. ul. Grottera wydzierżawie.
Telefon 84-44 zdg 80 050

Centrum
komfortowe siedmio zściopoko-
jowe od gospodarza. Telefon 3527
zdg 80 525

Willa
6-pokojowa, komfortowa do wy-
najęcia. tel. 5304. zdg 80 562

Trzypokojowe
ogródek, spokojnej wille. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 80 564

Mieszkanie
komfortowe 3 pokoje nieduże
Jeżyce rok zgóry po 85 zł. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 594

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia Osiedle ulica
Warszawska 123 zaraz do wynaj-
ęcia. zdg 80 512

Mieszkanie
pięciopokojowe z przynależno-
ściami Aleje Marcinkowskiego.
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdg 80 600

Trzypokojowe
komfortowe zaraz. Św. Szczepa-
na 18. zdg 80 667

Jednopokojowe
dwupokojowe, czynsz miesięczny
Seida, Młyńska 4 — 2.
zdg 80 659

Mieszkanie
4-pokojowe, meblami górna część
miasta oddam. Zgłoszenia „Par-
pod 57 207. Pg 5199-57-207

Sześciopokojowe
komfortowe I. piętro. Chelmoń-
skiego 1. portier. Pg 5197-57-200

Pokój
próżny z kuchnią. Grobla 27a.
m. 3. zdg 80 636

Wydzierżawię
w nowym domu dwupokojowe
mieszkanie na Komandorji. Infor-
macje Górna Włda 45. m. 6.
zdg 80 694

3 pokoje
kuchnia wygodny, okolica Jasnej
z meblami, bez do wynajęcia. —
Zgłoszenia Poczta 33, skład
Doliwa. zdg 80 702

Pięćpokojowe
komfortowe, centralne ogrzewa-
nie przy Parku Wilsona natych-
miast wolne. Wiadomość tel. 6705
zdg 80 825

4 — 2
pokojowe komfortowe. Jeżyce —
Sołtyśkiak Prusa 18 zdg 80 819

Trzypokojowe
komfortowe. Górczyn. Bosa 19.
Gospodarz po południu.
zdg 80 740

Cieszkowskiego 1
7 pokojowe, komfort III p.
zdg 79 820

Czteropokojowe
komfortowe Focha, park Wilsona
na poważnemu reflektantowi. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 809

Wynajmę
czteropokojowe. Wyspiańskiego
11. właściciela zdg 80 805

Czteropokojowe
I. piętro wolne Polna 18. admi-
nistracja zdg 80 803

Trzypokojowe
dwupokojowe — wskaże „Rex“.
Marcina 33 — 4 zdg 80 789

Mieszkania
różnych wielkości. Związek go-
spodarzy. Wojciecha 2 mieszka-
nie I zdg 70 786

Czteropokojowe
I piętro komfort centrum od 1
listopada do wynajęcia. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 80 783

1
pokojowe 30. 2 pokojowe 50. 3
pokojowe 65 wskaże Kanałowa
12. zdg 80 821

9. SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 pokojowego z kuchnią od go-
spodarza poszukuje młodsze, spo-
kójne małżeństwo. (Współpra-
cownik niniejszego pisma). Punk-
tualny płatnik. Łaskawe oferty
Kurjer Poznański zdg 78 801.

2
pokój z łazienką na Łazarzu natych-
miast szukam. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 80 267

Emeryt
kolejowy poszukuje mieszkania
stróżowaniem Poznaniu Pośred-
nicy wykluczeni Łaskawe zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdg 80 527

Pokoju
próżnego od gospodarza poszu-
kuje pani. Oferty podaniem ce-
ny Kurjer Poznański zdg 80 559

2—3
pokojowego kuchni słonecznego,
blisko Placu Wolności I piętro
wprost od gospodarza. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 516

2
lub 1 pokój kuchnia natychmiast
od gospodarza, urzędniczka etat.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 668

1—2
pokojowego lub jeden z piec-
kiem nie wyżej I piętra okolica
Grunwaldzka. Matejka spokojne
małżeństwo, czynsz kwartalny.
Zgłoszenia Maszalarska 7 m. 8.
zdg 80 514

3—4 pokoi
z przynależnościami szukam za-
placie dzierżawę zgóry Pośredni-
cy wykluczeni Dąbrowskiego 10
Ohwiłkowska zdg 80 501

Poszukuję
3 pokoi II piętro Włda lub śród-
mieście. 1/2 roku zgóry wprost
gospodarza. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 80 493

Trzypokojowego
komfort początek Włdy poszu-
kuje Czynsz zgóry. Tylko od go-
spodarza. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 79 118

4 — 5 pokojowego
mieszkania najchętniej Włda
szukam od zaraz. Plac czynsz
pół roku zgóry. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. zdg 80 673

Poszukuję
pokój z kuchnią wzrost od go-
spodarza okolica Jeżyce. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 741

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokój
kuchni 1/2 roku zgóry, wzrost od
gospodarza Pośrednicy wyklu-
czeni. Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 749

11. POKOJE UMEBL.

Pokój
solidnym od zaraz Skarbowska 2.
mieszkanie 10 od 1—5 zdg 70 812

Dwuosobowy
Polna 13 — 19 zdg 80 177

Jednocobowy
Plac Działowy 6 — 8 zdg 80 268

Pokój
solidnym od zaraz Skarbowska 2.
mieszkanie 10 od 1—5 zdg 70 812

Dwuosobowy
Polna 13 — 19 zdg 80 177

Jednocobowy
Plac Działowy 6 — 8 zdg 80 268

Pokój
frontowy, elektryczność łazien-
ka, utrzymaniem Wielka 18, m.
12a. zdg 80 417

Inteligentowi
wszelkie wygody Kwiatowa 3.
m 3 zdg 75 586

Pokój
frontowy pianino Wojciecha 3.
mieszkanie 5 zdg 80 110

Panom
Konopnickiej 15 1. zdg 80 553

Pokój
umeblowany. Matejki 52 mie-
szkanie 9. zdg 80 541

Pokój
frontowy. Strzelecka 6. m. 10.
zdg 80 556

Dwuosobowy
frontowy, ciepły, pierwszego pa-
niom, bezdzietnemu małżeństwu.
Półwiejska 5. m. 7. zdg 80 563

Pokoik
panience. Jasna 8 m. 3.
zdg 80 566

Pokoik
Kopernika 8. parter. lewo.
zdg 80 569

Pokój
Reya 2. m. 21. zdg 80 574

Półwiejska
33 — 8. zdg 80 517

Pokój
dla panów. Strzelecka 18 miesz-
kanie 4. zdg 80 515

Pokoik
Maszalarska 7 m 8. zdg 80 508

Pokój
frontowy słoneczny zaraz do wy-
najęcia. Piotra Wawrzyńskiego 29
m. 9. zdg 80 505

Pokój
elektryczność panu. Mostowa 5 a
m. 8. zdg 80 497

Inteligentowi
Ogrodowa 19. m. 3 zdg 80 587

Elegancki
pokój osobie na stanowisku. —
Ratajezaka 9—10 zdg 80 591

Pokój
elektryczność. Stronna 6. m. 16.
zdg 80 594

Pokój
umeblowany, frontowy, elektry-
ka wynajme. Romana Szymań-
skiego 8 parter. prawo.
zdg 80 599

Śniadeckich
21. m. 1. zdg 80 629

Pokój
panu kulturalnemu. Szwajcarska
24. m. 3. zdg 80 627

Dwuosobowy
frontowy. Marcina 5. II. m. 11.
zdg 80 615

Solidnemu
panu Mostowa 29 mieszkanie 3.
zdg 80 616

Ratajezaka
11 a. mieszkanie 77 1—2 osobowy
zdg 80 614

Słoneczny
św. Marcin 55 m. 6. zdg 80 609

Pokój
Poznańska 59. I narożnik Jasnej
zdg 80 606

Kraszewskiego
19. I. lewo. zdg 80 543

Pokój
jako procent dam za pożyczkę
300 zł centrum. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 80 544

Pokój
frontowy. Wielkie Garbary 43.
m. 5. zdg 80 668

Pokój
małżeństwu, używaniem kuchni
korzystnie. Działynskich 2. Brzo-
zowski. zdg 80 694

Pokój
umeblowany. Skarbowska 20 —
mieszkanie 9 zdg 80 633

Pokój
Słowackiego 27 m. 10.
zdg 80 725

Dąbrowskiego
50. m. 4. zdg 80 723

Niekrepujący
fortepianem — bez Szwajcarska
19. m. 9. zdg 80 681

Niekrepujący
Różana 10. Górny zdg 80 678

25
słoneczny paniom. Poznańska 27
m. 6. zdg 80 676

Dzwonić
3260. zdg 80 642

Umeblowany
Pocztowa 27 m. 5. zdg 80 624

Pokój
Aleja Marcinkowskiego 16. mie-
szkanie 10. zdg 80 623

Pokój
ładny tanio. Wierzbicice 32.
mieszkanie 5. zdg 80 645

Św. Marcin
20. mieszkanie 32 wchód lewo.
zdg 80 696

Frontowy
duży pokój balkonem 1—2 osób.
ciepły I. Zielona 2. — 6.
zdg 80 708

Jackowskiego
21. mieszkanie 11 słoneczny, czy-
sty też dwuosobowy (utrzyma-
niem). zdg 80 711

Pokój
Wierzbicice 39 a. m. 4.
zdg 80 701

Skromny
Matejki 46. m. 17. zdg 80 700

Pokój
panu. Św. Marcin 13. m. 17.
zdg 80 696

Paniomkom
małżeństwu. Wielkie Garbary
4 — 8. zdg 80 735

Inteligentnym
panom Wielka 18 — 14.
rg 4022

Małżeństwu
lub panu. Wszystkich Świętych
8 — 8. zdg 80 732

Pokój
jedno-dwuosobowy. Słowackiego
34. m. 9. zdg 80 827

Łakowa
4 a III. prawo panom zdg 80 812

Pokój
1—2 osobowy wolny Marcina 19.
zdg 80 750

Inteligentnym
umeblowany balkonem słoneczny
elektryczność Wielkie Garbary
43 mieszkanie 8. zdg 80 768

Urzędnik
szuka pokoju centrum do 35.—
Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 770

12. SZUKA POKOJU

Pokoju
zaraz niezbyt drogiego poszukuje
Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 570/1

Dwuosobowy
ogrzewanie Szkolna 9. m. 8.
Pr 5 200-57 208

Eleganckiego
tylko z klaski schodowej i central-
nym ogrzewaniem poszukuje
ziemiannin od zaraz Oferty Kur-
jer Poznański zdg 79 792

Pokoiku
próżnego małego Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 184

Dwóch
studentów poszukuje pokój z
centralnym ogrzewaniem. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 523

Poszukuję
pokój szczie posługe Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 530

Niekrepującego
pokój z łazienką poszukuje. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 573

Bezdzietne
próżnego przy Rynek Łazarskim.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 498

2
pokój 3 studenów Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 495

Pokoiku
skromnego 15.— poszukuje pan.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 519

Pokoiku
niekrepującego 15 — 20. 1-go. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 607

Próżnego
używaniem kuchni, natychmiast
urzędniczka etatowa. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 80 669

Pokoju
elektrycznością pościel własna
śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 80 637

Dwóch
spokojnych studentów poszukuje
czystego pokoju Oferty z ceną
Kurjer Poznański zdg 80 64

Wspólniczki

z kwota 2000 zł do dobrze idącego interesu możliwy ożenek. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 551

Kawaler

lat 43 mistrz piek.-cukierniczy, posiadający własny interes w pełnym biegu z powodu braku znajomości poszukuje żony. Panny od 27-35 posiadające 2000 do 3000 zł. Zechce laskawie złożyć swe oferty z fotografią, które zwracam. Zgłoszenia upraszam pod zdg 80 632 Kurjer Poznański

Monter - podróżujący

47 lat poszukuje znajomości starszej panny lub wdowy, cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 78 887

TEATRY

Poznań, czwartek, 26 10. TEATR POLSKI: Dziś „Stefek” komedia Davala. TEATR WIELKI (Opera) Piątek, 27 10. Palestrant, przedstawienie zakupione przez Komendę Miasta. TEATR WIELKI — KONCERTY SYMFONICZNE: Dziś II. Koncert Symfoniczny dyr. Z. Latożewski. Solista Stanisław Niedzielski (fortepian). TEATR NOWY: Dziś „Ten stary warjat”, ostatni występ Antoniego Fernera. Piątek, 27 10. Teatr nieczynny z powodu próby generalnej z sztuki „III. piętro drzwi 17”. Sobota, 28 10. „III piętro drzwi 17”, premjera.

TEATR NOWOŚCI: (Operetka) ul. M. Focha 4, telefon 70-83 Dziś i jutro z powodu przygotowań do premjery teatr nieczynny. Sobota, 28. 10. Premjera „Srebrny Motyl”, występ gościnnie M. Koratianki.

Bydgoszcz, piątek 27. 10. TEATR MIEJSKI: „Mysz kościelna”. Sobota, 28. 10. „Wiedza Radosna”, premjera.

Wielkopolanka

starsza kulturalna poważnie myśląca zapozna w celu matrymonialnym, wykształceniem po 50 nie wymagającym majątku. Biura wykluczone. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 736

24. NAUKA

Kursy kroju zycia robót ręcznych warunki bardzo korzystne. Marii Magdaleny 1 m 7 dz 1849/50

Kursy Tańców Wituskowskich

Gwarna 19 Pg 5161-57.183

Korepetycyj

udzieli Oferty Kurjer Poznański zdg 80 521

Korepetycyj

za obiady udzieli Oferty Kurjer Poznański zdg 80 522

Studentka

udzieli korepetycyj za obiady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 500

Korepetytorów

korepetytorów sumiennych i zdolnych poleca „Bratnia Pomoc” — Tow. Studentek Studentów U. P. św. Marcin 40. I p. tel. 39-46 zdg 80 581/2

Szkoła Waxmanna

Tańce — Gimnastyka Plac Nowomiejski 5 zdg 80 826

Drugi kurs stenografii

parlamentarnej sądowej i handlowej 10 zł miesięcznie. Nowoczesny system Gumińskiego prokuratora Sadu Najwyższego w Warszawie. Gwarantujemy osiągnięcia nadzwyczajnej szybkości i zastosowania każdego języka. Blizsze szczegóły w Kurjerze Poznańskim z dnia 27 września strona 10 zdg 80 802

Kto

potworzy i uzupełni materiał do matryki eksternistów Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 80 746

25. MUZYKA

Strojenia fortepianu 3 złote. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 718

26. ROZRYWKA

Flip i Flap robią karierę kapitalna komedia Kino Colosseum Pg 5192-43.30

Zjawisko

najpiękniejsza Liliana Harvey i Henry Garat w kinie „Sfinks”. Pg 5196-57.191

Kino Tęcza, Wilda

Zwycięzca zdg 80 695

Uwaga! Kino „Odeon”

wyświetla do 29 włącznie „Ekstazy” portj 600

Miły

wieczór Londyńska Maształarska 8. Koncert dancing. zdg 80 775

27. SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Tokarz

z dwuletnią praktyką szuka jakiegokolwiek posady. Laskawe oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zdg 78 566

Poszukuje

posługi całodzienniej z dobrymi długoletnimi świadectwami od 1.11. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 160

Maszynistka

z długoletnią praktyką adwokacką poszukuje posady od zaraz. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 80 248

200 — 300 zł

złote za posadę sklepowej. mogę się zająć gospodarstwem domowym. dobrze gotuję. Zgłoszenia „Kaucja” Oredownik Piotrków, Narutowicza 2 ng 6005

Panienska

inteligentna, kilkuletnia praktyka biurowa. poważne referencje. poszukuje posady kasyerki, sekretarki. Laskawe zgłoszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego 11. pod 57.165. Pg 5 111-57.165

Inteligentna

starsza osoba ze skromnymi wymaganiem, muzykalna, znająca język niemiecki, prowadzenie kuchni. przyjmie posadę zarządczyni domu, wychowawczyni, do towarzystwa lub podobną zaraz ewentualnie później. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 253

Nauczycielka

szkoła internatów Polka, konwersacja francuska niemiecka, muzyka szuka posady prywatnej U1 Marszałka Focha 33, mieszkanie 11 Zofia Bienial, Osobnicie od 3-5. zdg 79 731

Dziewczyna

poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 80 210

Młody nauczyciel

poszukuje jakiegokolwiek zatrudnienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 595

Szukam

posługi na kilka godzin w Sołczu. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 529

Instalator

przyjmie posadę palacza Wykonuje przytem wszelkie prace instalatorskie. Najlepsze świadectwa referencje. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 531

Służąca

uczciwa do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 539

Gospodyni

z praktyką w większych majątkach poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 545

Posługaczka

z praniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 547

Dziewczyna

poszukuje posady do składu pieczywa cośkolwiek kaucji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 85 552

Ekspedjentka

rzeźnicza szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 561

Cukiernik

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 567

Młodsza

posługaczka szuka posady w kierunku G. Wilda Oferty Kurjer Poznański zdg 80 568

Panienska

poszukuje pracy do posług przed lub popołudniu z dobrym świadectwem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 510

Krawcowa

Warszawianka pierwszorzędną szuka pracy dom poza dom. Focha 39/23 zdg 80 502

Bufołowa

poszukuje posady pomoce przy obsłudze gości przy kuchni. Oferty proszę do Kurjera Pozn. zdg 80 496

Kreślacz

poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 520

Uczciwa

pracowita własna pościela szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 602

Instalator

obeznany z centralnym ogrzewaniem oraz wszelkich napraw w budynku szuka portierstwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 898

Dziewczyna

przychodnia poszukuje posady zaraz lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 628

Panienska

przyjmie posadę uczennicy piekarskiej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 626

Ekspedjentka

rzeźnicza pierwszorzędną siła poszukuje posady zaraz Oferty pod K. S. Agencja Kurjera Poznańskiego. Swarzędz zdg 80 613

Dziewczyna

uczciwa pracowita z gotowaniem do wszystkiego szuka posady w lepszym domu od 1 — 15 Oferty Kurjer Poznański zdg 80 611

Dziewczyna

ze wsi poszukuje posady do wszystkiego lub całodzienniej posługi Oferty Kurjer Poznański zdg 80 612

Panienska

do lepszych prac domowych lub do dzieci również z haftem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn zdg 80 730

Dziewczyna

poszukuje posady z gotowaniem i do wszystkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn zdg 80 724

Dziewczyna

z dobrem gotowaniem szuka posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 717

Dziewczyna

wiejsza poszukuje posady do wszelkiej pracy gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 674

Posługaczka

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 650

Panna

znająca życie, prasowanie oraz gotowanie, władająca biegle językiem niemieckim szuka posady wycieczki do innego miasta. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 80 697

Ceglacz

młodszy, samodzieln. 3 letnia praktyka, z kaucją szuka posady. Pierwszorządne świadectwa, polecenia. Zgłoszenia Agencja Kurjera Pozn., Leszno, ng 6 116

Poszukuje

posady do wszystkiego z gotowaniem, dobre polecenia. Oferty Kurjer Pozn zdg 80 714

Krawcowa

domowa szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn zdg 80 710

Dziewczyna

przyjmie posadę do wszystkiego cośkolwiek gotowania lub dzieć. od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 703

Krawcowa

przyjmuje damską dziecięcą garderobe wyprzedza futra przebrania kolnierze w domu poza domem Ratajczaka 9, mieszkanie 9 front. zdg 80 610

Uczciwa

posługaczka szuka posady od 1. XI Oferty Kurjer Poznański zdg 80 605

Poszukuje

posady jako szofer-monter, miejscowości obojętnej Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 80 542

Szofer

inteligentny szuka posady Oferty uprasza Kurjer Poznański, zdg 77 123

Poszukuje

pracy, znam szyć, gotowanie, najchętniej na majątek. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 670

Posługaczka

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 80 662

Służąca

do lekkiej pracy domowej szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdg 80 660

Dziewczyna

samodzielną dobre gotowanie do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznanski zdg 80 661

Dziewczyna

uczciwa skromna z dobrymi świadectwami poszukuje posady jako samodzielna do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn zdg 80 731

Dziewczyna

religijna lubiąca dzieci poszukuje posady do wszystkiego. Laskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 732

Szukam

posady portiera woźnego lub inkasenta kaucji 300-500 Oferty Kurjer Poznański zdg 80 748

Kucharka

samodzielną z dobrymi referencjami i świadectwami szuka posady w lepszym domu. Laskawe oferty Kurjer Poznański zdg 80 689

Kucharka

dobrem gotowaniem dobrymi świadectwami szuka posady do wszystkiego od 1 Oferty Kurjer Poznański zdg 80 823

Pracza

poszukuje prana po domach. Zielńska, Grunwaldzka 67. zdg 80 685

Panienska

lat 18, uczciwa chętna do pracy szkoła gospodarza i praktyka z zamiłowaniem do kucpietwa szuka posady w składzie i pomocy pracy domowej Laskawe oferty Kurjer Poznański zdg 80 817

Posługi

całodzienniej poszukuje Oferty Kurjer Pozn zdg 80 693

Dziewczyna

uczciwa, samodzielna dobrem gotowaniem szuka posady od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 690

Poszukuje

posługi Oferty Kurjer Poznański zdg 80 617

Panienska

szesnastoletnia, lepszej rodziny poszukuje posady najchętniej do dzieć. Laskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 4019

Pracza

dobrze poleciona szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 733

Dziewczyna

samodzielną poszukuje posady z dobrem gotowaniem do wszelkich prac domowych Oferty Kurjer Poznanski zdg 80 731

Panienska

kaucja poszukuje posady od 1. 11. lub 15 Oferty Kurjer Poznański zdg 80 813

Agronom

lat 27, z lepszym wykształceniem szuka posady z dniem 1. 1. 1934 magazyniera lub przyjmie przedstawicielstwo młynów lub t. p. Gwarantacja hipoteczna na 23 500 zł. Laskawe oferty Kurjer Poznański dg 1 891

Dziewczyna

wrowinich szuka posady od 1-go. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 790

Monę

polecić bardzo dobrą służącą. — Wskaże Kurjer Pozn zdg 80 788

Kreślacz

z kilkuletnią praktyką mierniczą wykonuje mapy plany i wszelkie rysunki szuka zajęcia Oferty Kurjer Poznański zdg 80 787

Krawcowa

szyje tanio poszukuje posady dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 168

Kamieniarz

inwalida wojenny poszukuje pracy Wykonuje narobki pomniki krzyże, figury posadzki mozaikowe stopnie kamienne wazy kule oraz okazy w sztucznym kamieniu odnowienie napisów na pomnikach po cenach bardzo przystępnych Laskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań ul. Koźbia 8, pokój 5, telefon 29-94 zdg 80 225/6

Pomocnik

gospodarczy znający buchalterję poszukuje posady. [dzikowski. Warszawa. Nowomiejska 2/13. zdg 79 254

Stenotypistka

rutynowana na dobrej posadzie w Grudziądzu szuka podobnej lub zamieni na mniej korzystną w Poznaniu Oferty Kurjer Poznański zdg 79 883

Dziewczyna

do wszelkich prac domowych szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 164

Posługaczka

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 652

Szukam

prania, posług. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 619

Służąca

sumienna uczciwa poszukuje posady gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 818

28. WOLNE MIEJSCA

Portjer

do garderoby nocnego lokalu — gwarantacja z 500. Adres Kurjer Poznański zdg 80 192

Kuśnierka

maszyniarka potrzebna od zaraz Wroniecka 10. m. 3 zdg 80 234

Fryzjer

(ka) ondulacja na wypomóżkę. — Wysoka 4, mieszkanie 10, zdg 80 555

Młodsze

dziewcz. zaraz potrzebne do dziecka. Piekary 19, Zbąska, zdg 80 558

Za pożyczkę

1000 dam stała posadę kierowniczą lub biurową. Oferty 100 do Bina Ogłoszeń Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 6 115

Uczennica

może się zgłosić. Rzeźnictwo. Wodna 9. zdg 80 715

Bufołowa

przystojna z obsługą gości na prowincję od 1. 11. br Zgłoszenia z fotografią, odpis świadectw do Kurjera Poznańskiego dg 1905

Fryzjerski

uczeń. Libelta 12 zdg 80 682

Bezpłatna

nanka gotowania, kroju, książkowości, języków. „Mieszczanki” Zamkowa 4b. 5. miejsce Pocztowej. zdg 80 640

Bezpłatnie

polecamy personalną służbę „Mieszczanki”. Zamkowa 4b. 5. telefon 3269. zdg 80 641

Potrzebne

dobrimi świadectwami personalną służbę. „Mieszczanki” Zamkowa 4b 5 zdg 80 639

Trzynokojowe

słoneczne komfortowe nowa willa tanio Listopadowa 40, kierunek Grunwaldzkiej. zdg 80 653

Dwa pokoje

z kuchnią w suchej słonecznej suterence są do wynajęcia od listopada w ukojicy placu Bernardyńskiego od gospodarza. Czynsz za rok złoży 600 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 651

— Czy pani chciałaby być mężczyzną? — Nie — a pan?

(Berlin. Jll. Ztg.) S. F.